

HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2025 »»

Kysely 55–84-vuotiaiden
tulevaisuudennäkymistä

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Eläkeläisten edunvalvontaa yhteistyönä

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry toimii eläkeläisten ja ikäihmisten taloudellisten ja sosiaalisten etuuksien ja oikeuksien parantamiseksi. Yhteistyöorganisaationa pystymme tehokkaasti osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja ajamaan eläkeläisten asiaa.

EETU ry antaa lausuntoja, julkaisee kannanottoja ja pitää yhteyttä keskeisiin päättäjä- ja vaikuttajatahoihin. Järjestämme seminaareja ja toteutamme ikääntyvien yhteiskunnallista osallisuutta tukevia hankkeita.

EETU-järjestöillä on ympäri Suomea yli 1 200 paikallisyhdistystä, 70 alueyhdistystä ja 250 000 henkilöjäsentä. EETUn puheenjohtajuus vaihtuu vuosittain. Vuonna 2025 puheenjohtajajärjestönä toimii Svenska pensionärsförbundet rf.

EETU ry:n sähköpostiosoite on eetu@eetury.fi.

EETU ry:n jäsenliitot

Eläkeliitto ry

www.elakeliitto.fi, info@elakeliitto.fi, 09 7257 1100

Eläkeläiset ry

www.elakelaiset.fi; elakelaiset@elakelaiset.fi, 020 743 3610

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

www.ekl.fi; ekl@ekl.fi, 09 612 6840

Kansallinen senioriliitto ry

www.senioriliitto.fi, toimisto@senioriliitto.fi, 050 564 2656

KRELLI Kristilliset eläkeläiset ry

www.krelli.fi, toimisto@krelli.fi, 045 609 3551

Svenska pensionärsförbundet rf

www.spfpension.fi, kansliet@spfpension.fi, 040 578 0415

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2025:
Kysely 55–84-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä

HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2025:
Kysely 55–84-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä

1.	JOHDANTO	3
2.	KOKEMUKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ JA KIINNOSTUS OSALLISTUA	3
3.	MIELIPITEET PARHAASTA IÄSTÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN	5
4.	SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖIHIN JA IKÄÄNTYNEITÄ KOSKEVIIN ASIOIHIN	7
5.	LUOTTAMUS ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA	15
6.	SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT NYT JA 10 VUODEN KULUTTUA	18
7.	NÄKEMYKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TÄRKEISTÄ TEHTÄVÄALUEISTA JA JÄSENEIDUISTA	22
8.	VIIMEISET TOIVEET: HALUKKUUS TOTEUTTAA ERILAISIA ASIOITA LOPPUELÄMÄN AIKANA	27
9.	IKÄÄNTYMISEN PELOT JA HUOLESTUTTAVAT ASIAT	31
10.	SIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE	35
11.	MISTÄ ONNELLISUUS KOOSTUU?	40
12.	MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ?	43
13.	ANSIOTYÖSSÄ KÄYMINEN VANHUUSELÄKKEELLÄ	45
14.	ARVIOT ELÄKEJÄRJESTELMÄMME TULEVAISUUDESTA	46
15.	IKÄIHMISET ÄLYLAITTEIDEN KÄYTTÄJINÄ	48
16.	ARVIOT SUHTAUTUMISESTA IKÄIHMIISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN NYT JA TULEVAISUUDESSA	52
	LIITEKUVIOT	53
	TIIVISTELMÄ	54
	SAMMANFATTNING	56

1. JOHDANTO

Tässä raportissa esitetään keskeiset tulokset tutkimuksesta, jossa on selvitetty suomalaisten 55–84-vuotiaiden käsityksiä ikääntyvien ja iäkkäiden ihmisten ongelmista maassamme. Lisäksi tarkasteltiin heidän suhtautumistaan eläkeläisjärjestöihin sekä heidän eläkejärjestelmään ja siihen vaikuttaviin tahoihin kohdistamaansa luottamusta.

Kysymyksenasettelu on laaja ja kattaa useita teemakokonaisuuksia. Eläkeläisjärjestöjen toiminnan kehittämistarpeita hahmotetaan järjestöihin kohdistettujen odotusten, osallistumishalukkuuden ja onnellisuuteen vaikuttavien tekijöiden kautta.

Tutkimuksen perusaineistona on maamme 55–84 vuotta täyttäneitä väestöä edustava 965 henkilön aineisto. Se kerättiin kirjekyselynä 17.3.–30.5.2025. Tutkimus toteutettiin kaksikielisenä suomeksi ja ruotsiksi. Vastausprosentti (35 %) oli samaa tasoa kuin edellisellä 2022. Sitä voi pitää varsin kohtuullisena, ottaen huomioon kyselyn laajuus ja aineistonkeruutapa.

Vuosina 2007, 2010, 2013 tutkimukset toteutettiin 55–79-vuotiaiden keskuudessa. Tuoreessa ja kolmessa sitä (2016, 2019 ja 2022) edeltäneessä työssä yläikäraja on ollut korkeampi, 84 vuotta.

Tutkimusaineisto on edustava ja sisäiseltä rakenteeltaan solidi. Keskeiset väestöä koskevat tekijät vastaavat hyvin perusjoukkoa eli maamme 55–84 vuotta täyttäneitä väestöä.

Tilastollisten päätelmien luotettavuuden edelleen parantamiseksi haastattelu- ja kyselyaineistot yleensä painotetaan, jotta eri väestöryhmien vastaamisalttiuden vaikutus tuloksiin pienenee. Tässä tutkimuksessa aineistoa on painotettu sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vastaamaan paremmin perusjoukkoa.

Tutkimuksen raportointi on jaettu kahteen osaan. Käsillä oleva raportti on tutkimuksen perusraportti, jossa verbalisoidaan ja visualisoidaan tutkimuksen päätuloksia.

Graafisten kuvien osuus raportissa on suuri, koska tutkittavat asiat ovat konkreettisia ja kuvat pitkälti itseselitteisiä. Aineiston laajuudesta ja jo lähtökohtaisesta moniulotteisuudesta johtuen kaikkia tuloksia ei ole mahdollista eikä järkevää kirjoittaa systemaattisesti auki.

Raportin tehtävänä on jäsentää aineistoa ja johdattaa lukijaa diagrammien tarkasteluun ja omien havaintojen ja tulkintojen tekoon. Erillisessä tilastoraportissa esitetään kaikki tutkimustulokset yksityiskohtaisessa taulukkomuodossa. Se sisältää myös informaation tutkimusaineiston rakenteesta ja vastaajaryhmien koosta.

Verian (joka aiemmin tunnettiin mm. nimillä Kantar Public, TNS Gallup ja Suomen Gallup Oy) on toteuttanut tutkimuksen Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n toimeksiannosta. Hankkeen rahoittajina ovat toimineet EETU ry:n jäsenjärjestöt.

2. KOKEMUKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ JA KIINNOSTUS OSALLISTUA

Melkein joka viides 55–84-vuotias on ollut mukana eläkeläisjärjestöissä

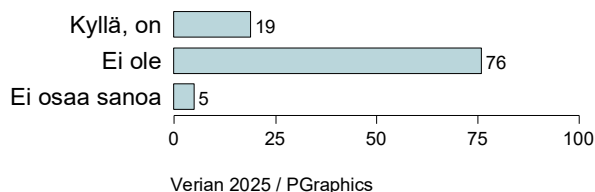
Aluksi tarkastellaan, millaisia kokemuksia ikääntyvillä ja varttuneilla kansalaisilla on eläkeläisjärjestöistä. Tulosten mukaan 55–84-vuotiaista suomalaisista melkein joka viides (19 %) on ollut jonkin eläkeläisjärjestön jäsen tai mukana sellaisen toiminnassa jossain elämänsä vaiheessa.

Hieman useampi kuin joka neljäs (27 %) eläkkeellä oleva kertoi olevansa jonkin eläkeläisjärjestön jäsen tai olleensa mukana sellaisen toiminnassa. Eri ikäluokista eniten kokemuksia on 75–79- (38 %) ja 80–84-vuotiailla (36 %).

Tuloksen voi edelleen sanoa olevan samaa kokoluokkaa kuin aiemminkin. Joka tutkimuksessa viidesosa – vajaa neljäsosa on kertonut osallistumisestaan.

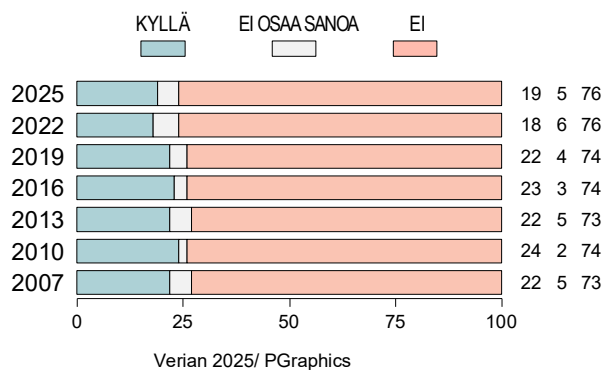
Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 6. ONKO JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN JÄSEN TAI OLLUT MUKANA TOIMINNASSA (%).

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 6t. ONKO JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN JÄSEN TAI OLLUT MUKANA TOIMINNASSA (%).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Keskimääräistä hieman useampi maaseudun haja-asutusalueella asuva (25 %) kertoi osallistumisestaan eläkeläisjärjestöjen toimintaan.

Ruotsinkielisistä (25 %) vastaajista aavistuksen verran suurempi osa kuin suomenkielisistä (19 %) osallistuu eläkeläisjärjestöjen toimintaan.

Keskustalaisista (35 %) useampi kuin muiden puolueiden kannattajista on tai on ollut mukana eläkeläisjärjestöjen toiminnassa. Esimerkiksi perussuomalaisista vain kuusi prosenttia kertoi osallistuneensa.

Vajaa kolmasosa saattaisi osallistua eläkeläisjärjestöjen toimintaan

Kiinnostusta eläkeläisjärjestöihin selvitettiin omassa kysymyksessään. Siinä vastaajien tehtävänä oli kertoa arvionsa osallistumisesta niiden toimintaan tulevaisuudessa.

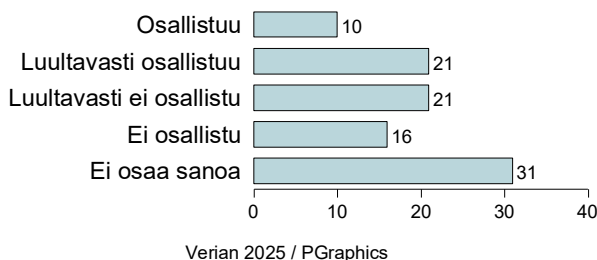
Joka kymmenes kaikista tutkimukseen osallistuneista sanoi olevansa aikeissa osallistua. Kun laskuihin ottaa mukaan nekin, jotka luultavasti osallistuvat (21 %), muodostuu kokonaispotentiaaliksi 31 prosenttia.

Tulokset kielivät siitä, että eläkeläisjärjestöillä on jonkinlaisia mahdollisuuksia saada lisää ikäihmisiä mukaan toimintaansa.

Toisaalta ei ole väärin sanoa, että eläkeläisjärjestöjen toimintaan osallistuminen innostaa aiempaa jonkin verran vähemmän. Kun tuloksia tarkastelee tuloksia pitemmällä aikavälillä, havaitsee, että osallistumisaikeet ovat tendenssinomaisesti olleet hiipumaan päin.

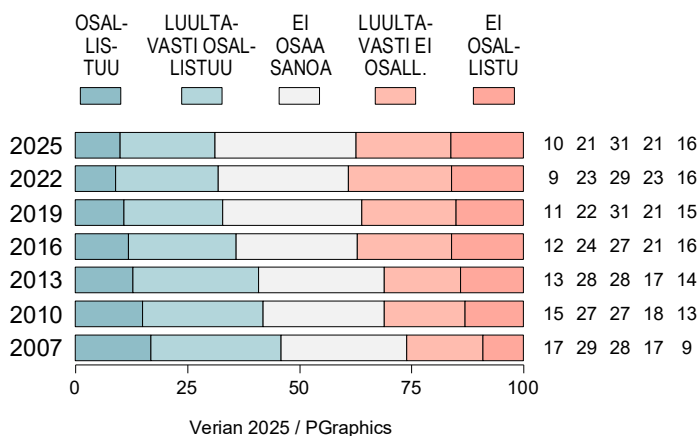
Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 7. AIKOOKO TULEVAISUUDESSA OSALLISTUA JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN TOIMINTAAN (%).

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 7t. AIKOOKO TULEVAISUUDESSA OSALLISTUA JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN TOIMINTAAN (%).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Muutokset ovat aiemmin selittyneet pitkälti sillä, että kohderyhmään on noussut mukaan uusia ikäluokkia, joiden kiinnostus järjestöosallistumista kohtaan on ollut vähäisempää kuin heitä iäkkäämpien.

55–59-vuotiaista 31 ja 60–64-vuotiaista 33 prosenttia pitää todennäköisenä, että tulevaisuudessa osallistuu jonkin eläkeläisjärjestön toimintaan. Toisaalta vain harvat heistä (4 % 55–59- ja 6 % 60–64-vuotiaista) uskovat varmasti osallistuvansa. Esimerkiksi 75–79-vuotiaista 22 prosenttia ajattelee asiasta niin. Joka kymmenes 65–69- (10 %) ja 70–74-vuotias (11 %) aikoo osallistua varmasti, 80–84-vuotiaista hieman suurempi osa (13 %).

Melkein joka toinen (49 %) ruotsinkielinen vastaaja piti ainakin luultavana sitä, että osallistuu jatkossa jonkin eläkeläisjärjestön toimintaan. Suomenkielisistä pienemmällä osalla (31 %) on samoja aikeita.

3. MIELIPITEET PARHAASTA IÄSTÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN

Paras ikä liittyä olisi 65–69 vuotta

Kun ikäluokkaan kuuluvilta kysyy, minkä ikäisenä olisi parasta liittyä eläkeläisjärjestöön, kovin selkeää vastausta ei välttämättä saa. Yleisimmin todettiin, että paras ikä on 65–69-vuotta (36 %), mutta melko moni (24 %) pitää 60–64-vuotta parhaana ajankohtana.

Näkemykset sopivasta liittymisiästä ovat hieman muuttuneet kuluneen kolmen vuoden aikana.

Nyt useampi kuin vuonna 2022 ajattelee, että 65–64 vuotta voisi olla hyvä ikä liittymiselle. Vastaavasti niitä, joiden mielestä jäseneksi olisi hyvä liittyä jo ennen 65-vuotispäivää, on nyt aavistuksen verran vähemmän kuin silloin.

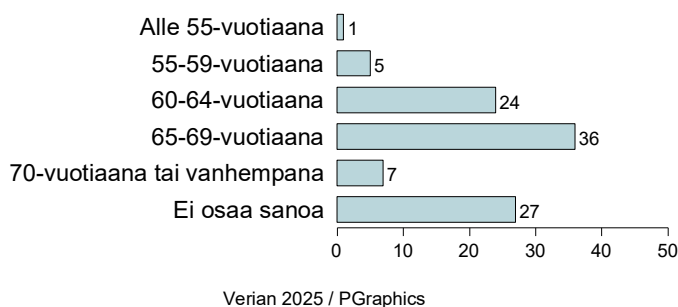
Tuore tulos vahvistaa viime vuosien kehityskulkua: yhä useamman mielestä jäseneksi ryhtymisessä on järkeä vasta 65 ikävuoden jälkeen. Esimerkiksi vuonna 2010 jopa enemmistö (54 %) kertoi, että jäseneksi olisi hyvä ryhtyä ennen 65-vuotispäivää. Nyt tätä mieltä on 24 prosenttiyksikköä harvempi (30 %).

43 prosenttia 80–84-vuotiaista katsoo, että parasta olisi liittyä jäseneksi jo alle 65-vuotiaana. 75–79-vuotiaista vain 33 prosenttia on samaa mieltä, sitä nuoremmista vielä hie- man pienempi osa.

Eniten koulutetuista keskimääräistä harvempi ajattelee, että järjestöön kannattaa liittyä ennen kuin täyttää 65 vuotta. Korkeakoulututkinnon suorittaneista tätä mieltä on 21 prosenttia, ammattikoulun käyneistä selvästi suurempi osa (40 %).

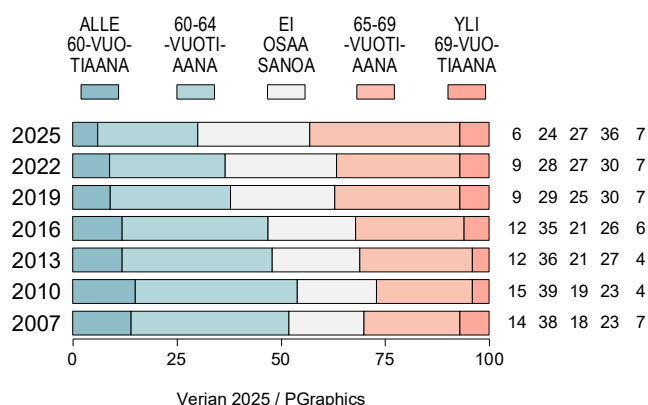
Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 8. MIKÄ ON PARAS IKÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN (%).

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 8t. MIKÄ ON PARAS IKÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN (luokkia yhdistetty, %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

4. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖIHIN JA IKÄÄNTYNEITÄ KOSKEVIIN ASIOIHIN

Eläkeläisjärjestöt ovat tarpeellisia tulevaisuudessa, mutta voisivat olla ärhäkämpää

55–84-vuotiaiden suhdetta eläkeläisjärjestöihin tarkasteltiin kysymyksellä, jossa tutkimukseen osallistuneille esitettiin järjestöjä koskevia luonnehdintoja ja pyydettiin kertomaan, kuinka samaa tai eri mieltä he olivat niiden kanssa.

Tulosten perusteella pystyy siten muodostamaan eräänlaisen yleisen ”kokovartalokuvan” eläkeläisjärjestöistä siten, kuinka kyseiseen ikäryhmään kuuluvat tapaavat ajatella niistä.

Yleiskuvan voi sanoa olevan eläkeläisjärjestöjen toimintaa arvostava, mutta samalla osittain myös kriittinen.

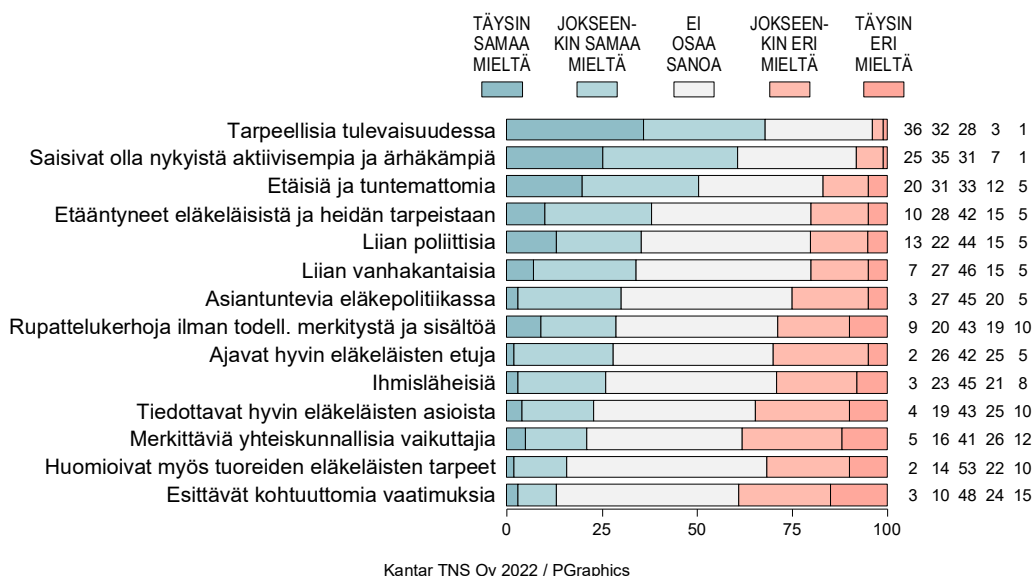
Eläkeläisjärjestöt nähdään ennen muuta ”tarpeellisiksi myös tulevaisuudessa” iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin kannalta. Valtaenemmistö (68 %) on sitä mieltä.

Järjestöjen ei ajatella esittävän kohtuuttomia vaatimuksia yhteiskunnassa. 39 prosenttia ei usko, ne olisivat liiallisia. Samaan hengenvetoon valtaosa kuitenkin vaatii järjestöiltä nykyistä enemmän aktiivisuutta ja ärhäkkyttä edunvalvonnassa (60 %).

Myös niiden kyky ajaa eläkeläisten etuja voisi melko monen mielestä olla parempi. 28 prosenttia antaa niille siitä kiitosta, mutta 30 prosenttia moitteita. Jossain määrin eläkeläisjärjestöt siis koetaan hampaattomiksi. Tämä näkyy myös siinä, että vain joka viides (21 %) pitää niitä merkittävinä yhteiskunnallisina vaikuttajina.

Huomisen kynnyksellä 2022

Kuvio 4. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN LUONNEHDINTOIHIN (%).

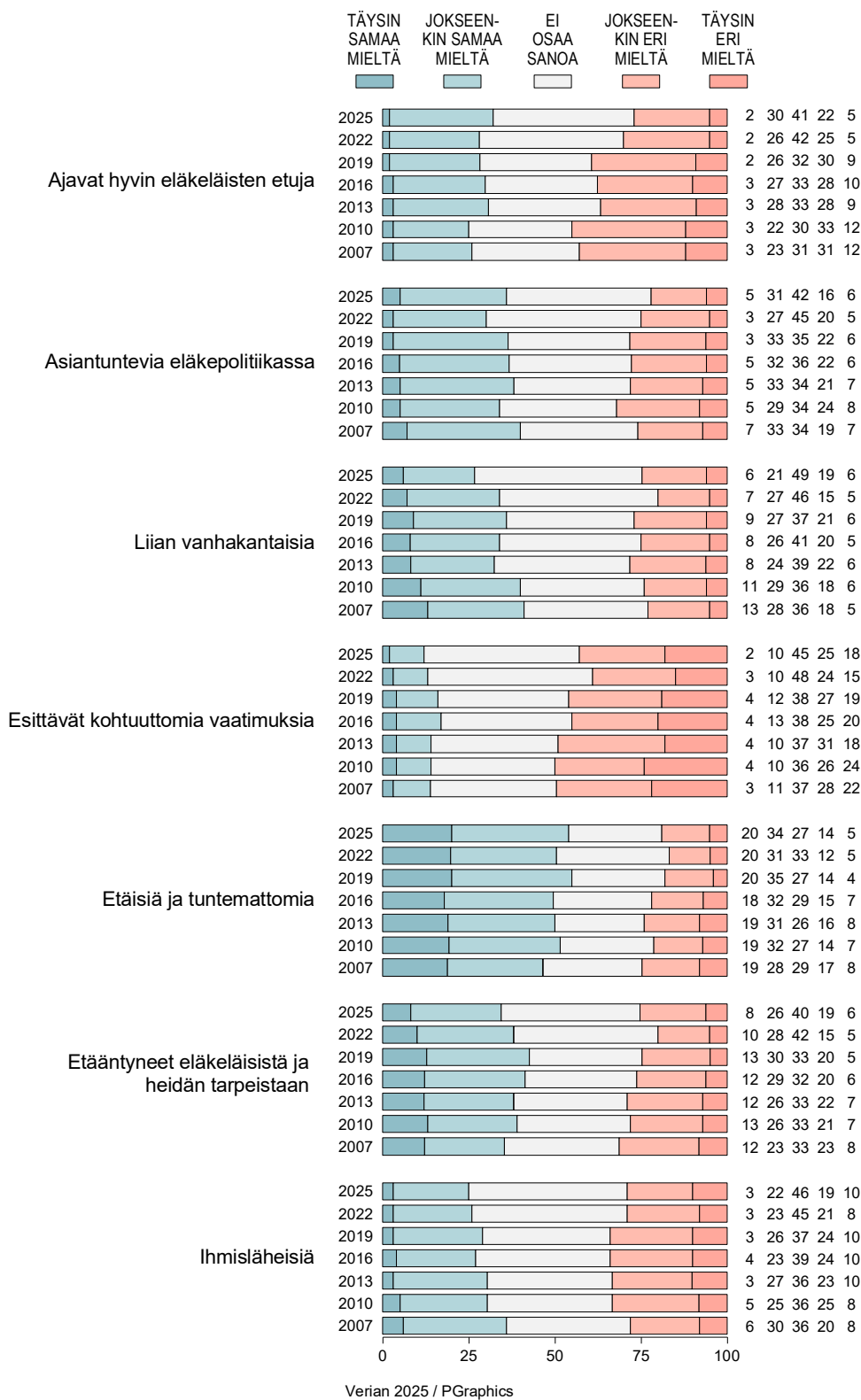

Erityisen ihmisläheisiksikään niitä ei koeta. Suhteellisen usea (38 %) arvioi niiden etäänntyneen eläkeläisistä ja näiden tarpeista.

Vielä useampi (51 %) kokee eläkeläisjärjestöjen jäävän etäisiksi ja tuntemattomiksi. Sekin, että ”pahimmillaan” joka toinen ei osannut arvioida, kuinka hyvin eräät ominaisuudet sopivat kuvaamaan niitä, todistaa sen käytännössä.

Huomisen kynnyksellä 2025

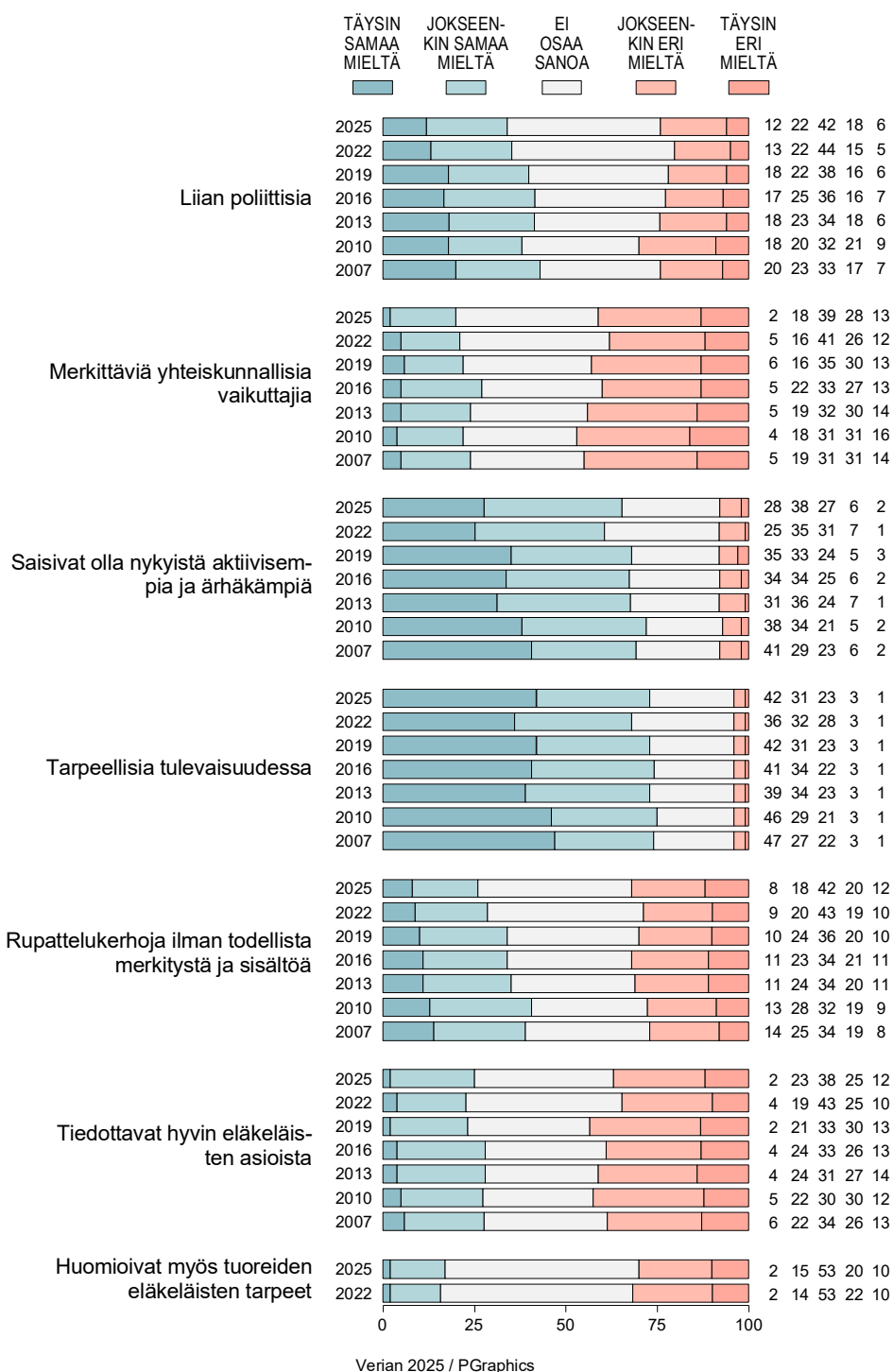
Kuvio 4ta. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN LUONNEHDINTOIHIN
VUOSINA 2007-2025 (osa I, %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 4tb. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN LUONNEHDINTOIHIN VUOSINA 2007-2025 (osa II, %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Muuten suhtautuminen eläkeläisjärjestöihin ei ole muuttunut kovinkaan paljoa. Niiden tarpeellisuuden tunnistaa yhtä moni kuin ennenkin. Myös vaatimus aktiivisemmasta ja ärhäkäämmästä otteesta esitetään yhtä vahvasti kuin aikaisemmissakin tutkimuksissa.

Hyvä uutinen on sekin, että yhä harvempi pitää niitä rupattelukerhoina vailla todellista merkitystä ja sisältöä. Toisaalta harvempi kuin kertaakaan aikaisemmin pitää niitä merkittävänä yhteiskunnallisina vaikuttajina.

Eläkeläisjärjestöjen jäsenten kuva järjestöistä keskimääräistä myönteisempi

Vähemmän muodollista koulutusta saaneet kokevat opisto- tai korkeakoulututkinnon suoritaneita voimakkaammin, että eläkeläisjärjestöt ovat etääntyneet eläkeläisistä ja heidän tarpeistaan.

70 vuotta täyttäneistä tätä mieltä on suurempi osa kuin sitä nuoremmista. Siinä missä esim. 80–84-vuotiaista melkein joka toinen (47 %) uskoo järjestöjen etääntyneen kohderyhmästään, 55–59-vuotiaista vain 27 prosenttia jakaa saman käsityksen.

Varsinkin keskustalaisista ja RKP:n kannattajista taas löytää keskimääräistä selvästi enemmän niitä, jotka torjuvat ajatuksen siitä, että järjestöt olisivat etääntyneet eläkeläisistä ja heidän tarpeistaan.

Eläkeläisjärjestöjen jäsenistä keskimääräistä selvästi useampi kieltää, että niin olisi tapahtunut.

Vähemmän koulutetut ovat opisto- ja korkeakoulutettuja vakuuttuneempia siitäkin, että eläkeläisjärjestöt ovat liian poliittisia.

Yli 70-vuotiaat jakavat tämänkin käsityksen keskimääräistä vahvemmin. Myös eräät perussuomalaiset ja keskustalaiset osoittavat sormellaan eläkeläisjärjestöjä liiallisesta poliittisuudesta. Toisaalta näiden puolueiden kannattajista löytää eniten niitäkin, jotka ovat asiasta aivan päinvastaista mieltä.

Eläkeläisjärjestöjen jäsenistä löytää molempia näkemyksiä. Jäsenet jakaantuvat tässä itse asiassa täysin kahtia: 37 prosentin mielestä järjestöt ovat liian poliittisia, yhtä monen (37 %) mielestä eivät.

Järjestöjen toimintaan osallistuvat jäsenet ovat keskimääräistä vakuuttuneempia (47 %) siitä, että ne ajavat hyvin eläkeläisten etuja. Suurempi osa jäsenistä (33 %) kuin muista on myös pitää eläkeläisjärjestöjä merkittävänä yhteiskunnallisina vaikuttajina.

Siitä jäsenistönkin mielipiteet kuitenkin jakaantuvat kahtia puolesta ja vastaan. Niitä, jotka uskovat järjestöjen olevan yhteiskunnallisesti merkittäviä on hieman vähemmän kuin sellaisia, jotka ovat omaksuneet asiasta päinvastaisen mielipiteen (40 %).

Yleisemminkin ottaen eläkeläisjärjestöissä mukana olevat ja olleet ovat näkemyksissään muita hieman myönteisempiä järjestöjä kohtaan. Hyvä esimerkki ovat käsitykset siitä, esittävätkö järjestöt kohtuuttomia vaatimuksia. Melko moni (40 %) niistäkin, jotka eivät ole toimineet järjestöissä, eivät usko järjestöjen vaativan liikoa. Nykyisistä ja entisistä jäsenistä useampi kuin joka toinen (58 %) kuitenkin jakaa tämän näkemyksen.

Usein järjestöjen ulkopuolella olevat ovat varovaisempia lausunnoissaan, etenkin myönteisissä, ollen melko usein vailla mielipidettä. Negatiivisia luonnehdintoja heistä kuitenkin irtoaa kutakuinkin samassa määrin kuin niistä, joilla on kokemusta eläkeläisjärjestöistä.

Tuloksista käy ilmi myös se, että monet eläkejärjestöjen toiminnassa mukana olleet toivoivat tiettyjä parannuksia vähintään yhtä usein kuin muutkin. Hyvän esimerkin sellaisesta muodostavat vaikkapa mielipiteet siitä, pitäisikö järjestöjen olla nykyistä aktiivisempia. Järjestöjen jäsenistä (72 %) vielä useampi kuin muista (65 %) kehottaa järjestöjä olemaan ärhäkkämpiä.

Miehistä ja yli 70-vuotiaista hieman suurempi osa kuin naisista ja nuoremmista pitää eläkeläisjärjestöjä rupattelukerhona ilman todellista merkitystä ja sisältöä. Ammatillisen koulutuksen saaneista jonkin verran useammalla kuin opisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneista on asiasta samanlainen käsitys.

Varsinkin 55–59-vuotiaiden on vaikea uskoa, että niin olisi. Heistä 45 prosenttia ei usko, että järjestöt jäisivät toiminnassaan rupattelukerhojen tasolle.

Huomattavan monella ei kuitenkaan ole asiasta kovin tarkkaa käsitystä. Koko joukosta peräti 42 prosenttia osannut sanoa, mitä ajatella asiasta. Järjestöjen jäsenistä selvästi pienempi osa (27 %) oli vailla mielipidettä. Ne, joilla heistä oli käsitys, jakaantuivat kahteen melkein yhtä suureen ryhmään.

33 prosenttia jäsenistä uskoo, että eläkeläisjärjestöt ovat enemmänkin keskustelukerhoja kuin että niiden toimintaan liittyisi todellista sisältöä ja merkitystä. Jonkin verran useampi (40 %) kuitenkin tyrmäsi tällaisen väitteen todenperäisyyden.

Vaikka suomen- ja ruotsinkielisten näkemykset ovat pääosin samankaltaisia, kokonaisuudessaan ruotsinkielisten suhtautumisen järjestöihin voi sanoa olevan aavistuksen verran myönteisempiä.

Ruotsinkielisistä suurempi osa kuin suomenkielisistä pitää eläkeläisjärjestöjä merkittävinä yhteiskunnallisina vaikuttajina (40 % - 19 %) ja ajattelee niiden ajavan hyvin eläkeläisten etuja (44 % - 31 %).

Vastaavasti hieman harvempi ruotsin- kuin suomenkielinen ajattelee, että eläkeläisjärjestöt olisivat liian vanhakantaisia (15 % - 28 %) tai etäisiä ja tuntemattomia (38 % - 55 %).

Enemmistö usean eläkeläisjärjestön kannalla

Enemmistön mielestä useampi eläkeläisjärjestö on hyvä asia, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia. Kaikkiaan 64 prosenttia tutkimukseen osallistuneista on tätä mieltä. Joka neljäs (24 %) ajattelee asiasta toisella tavalla.

Joka kolmas (33 %) tutkimukseen osallistunut sanoi suoraan, että eläkeläisten asioiden hoitamiseen riittäisi yksi eläkeläisjärjestö. Niukka enemmistö (51 %) kuitenkin totesi olevansa tästä asiasta eri mieltä.

Kuluneen kolmen vuoden aikana ajatukset ovat hieman muuttuneet. Aavistuksen verran useampi kuin silloin on nyt sitä mieltä, että useampi järjestö on hyvästä. Vastaavasti niiden osuus, joiden mielestä yhdelläkin järjestöllä pärjättäisiin hyvin, on edelleen pienentynyt jonkin verran.

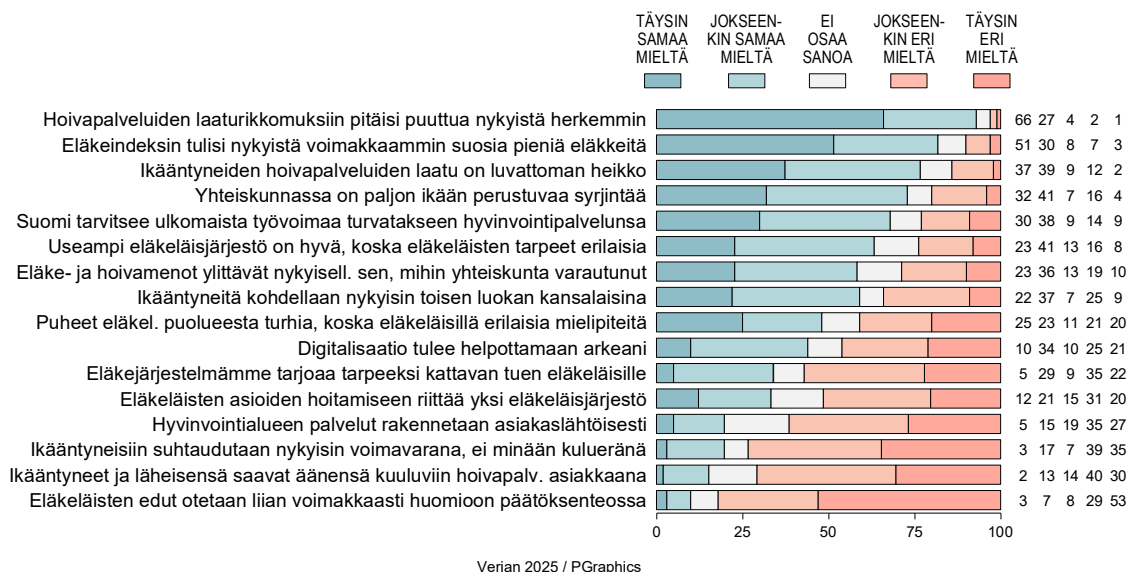
Kysymyksenasettelu ei tarjoa vastausta siihen, mikä olisi sopiva eläkeläisjärjestöjen määrä. Se kuitenkin antaa oikeutuksen sille, että niitä on useampia. Lisäksi tämä näkemys on vajaan parinkymmenen vuoden aikana suhteellisen tasaisesti vahvistunut. Esimerkiksi vuonna 2007 niukka enemmistö (50 %) eli 17 prosenttiyksikköä useampi kuin nyt ajatteli, että eläkeläisten asioiden hoitamiseen riittää yksi eläkeläisjärjestö.

Eläkeläisjärjestön jäsenet useamman järjestön kannalla, miehistä suurempi osa kuin naisista uskoo yhden järjestön riittävän eläkeläisten asioiden hoitamiseen

Keskimääräistä useampi järjestöjen jäsen (71 %) pitää hyvänä ajatuksena sitä, että organisaatioita on useampia, eikä usko, että yhdestä järjestöstä olisi hoitamaan kaikkia eläkeläisten asioita (62 %). Miehistä (41 %) useampi kuin naisista (26 %) kuitenkin ajattelee niin: heistä yksi järjestö voisi riittää hoitamaan eläkeläisten asioita. Moni alle 70-vuotias on tätä ajatusta vastaan. Varsinkin 60–69-vuotiaat (57 %) uskovat, ettei yksi järjestö riittäisi. Myös koulutustausta jakaa hieman käsityksiä. Mitä enemmän muodollista koulutusta on, sitä vahvemmin epäillään, että yhdellä eläkeläisjärjestöllä pärjättäisiin.

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 1. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISIÄ JA ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (tekstejä osin lyhennetty, %).

Ikääntyneet kokevat olevansa toisen luokan kansalaisia

Valtaosa (82 %) ikääntyvistä ja ikääntyneistä torjuu ajatuksen, että eläkeläisten edut otettaisiin liian voimakkaasti huomioon päätöksenteossa. Tämä tulos kertoo osaltaan siitä, että ikääntyvien äänen pitäisi kuulua voimakkaammin yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Ajatusta tukee sekin, että enemmistön (59 %) mielestä ikääntyneitä kohdellaan nykyisin toisen luokan kansalaisina. Vieläkin useampi (73 %) uskoo, että yhteiskunnassamme on paljon ikään perustuvaa syrjintää.

Näkemys saa vahvistusta siitäkin, että kolme neljästä (74 %) ei voi ajatella, että ikääntyneisiin suhtauduttaisiin nykyisin voimavarana, eikä minään kulueränä.

Eläkejärjestelmän tarjoaman tuen kattavuus mietityttää

Vain joka kolmas (34 %) uskoo eläkejärjestelmämme tarjoavan tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Lisäksi enemmistö (59 %) arvelee eläke- ja hoivamenojen ylittävän sen, mihin yhteiskunta on varautunut.

Siksi tuntuu ymmärrettävältä, että eläkeindeksin tulisi usean mielestä suosia nykyistä voimakkaammin suosia pieniä eläkkeitä. Neljä viidestä (81 %) on asiasta tätä mieltä, enemmistö (51 %) jopa täysin.

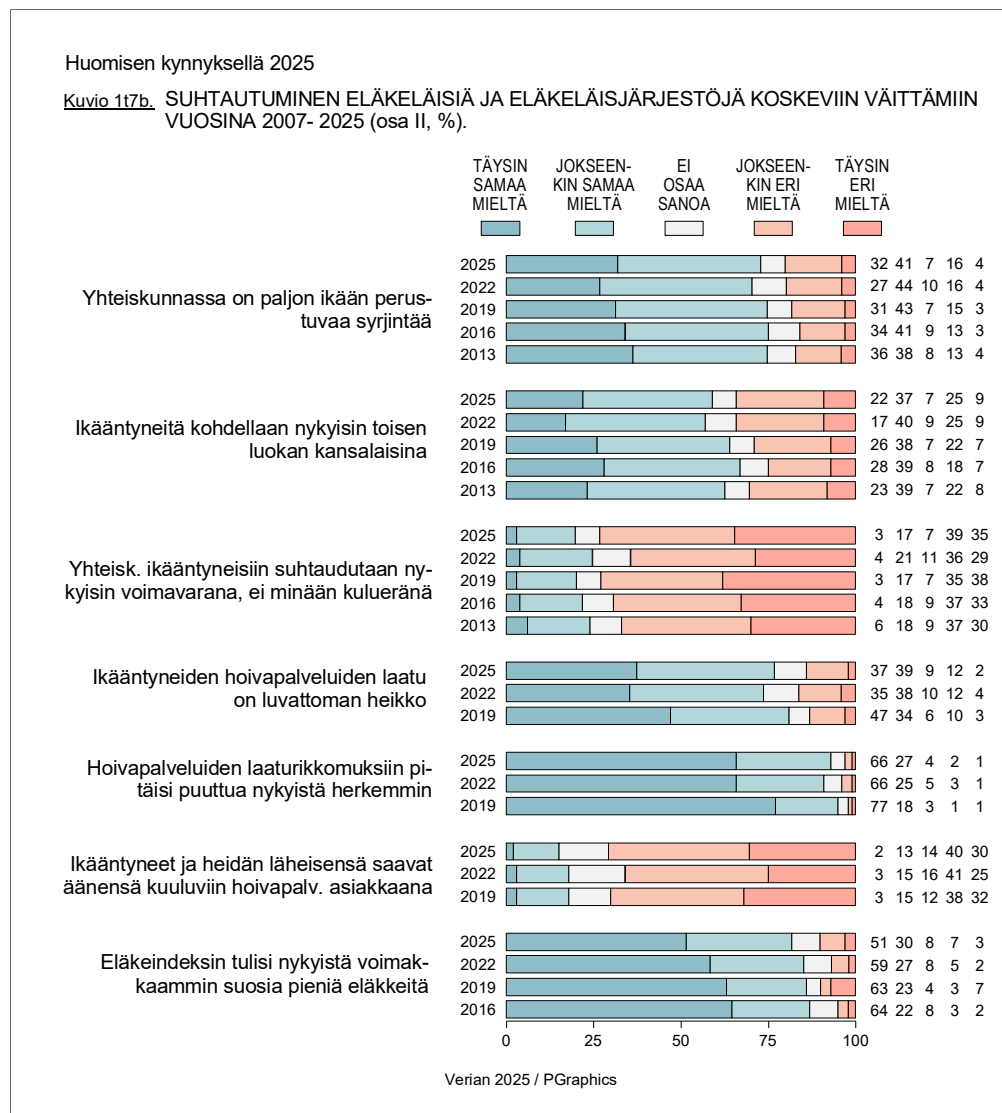
Ikääntyneiden hoivapalvelut puhuttavat ja huolestuttavat

Viime vuosina on puhuttu ikäihmisten hoivapalveluista ja niiden laadussa havaituista puutteellisuuksista. Kolme väittämää mittasi aiheeseen liittyviä käsityksiä. Ne olivat myös väittämiä, joissa tutkimukseen osallistuneiden yksimielisyys oli mittavaa.

Useampi kuin yhdeksän kymmenestä, 93 prosenttia, oli sitä mieltä, että hoivapalveluiden laaturikkomuksiin pitäisi puuttua nykyistä herkemmin. Kaksi kolmesta (66 %) oli täysin tätä mieltä. Kolme neljästä (76 %) puolestaan totesi, että ikääntyneiden hoivapalveluiden laatu on luvattoman heikko.

Vain 15 prosenttia uskoo ikääntyneiden ja heidän läheistensä saavat äänensä kuuluviin hoivapalveluiden asiakkaana. 70 prosenttia pitää sitä epätodennäköisenä. Luottamusta ei oikein löydy siihenkään, että hyvinvointipalvelut rakennettaisiin asiakaslähtöisesti. Vain 20 prosenttia uskoo niin, enemmistön (59 %) epäillessä asiaa.

Valtaenemmistö ei pidä todennäköisenä, että hyvinvointipalvelut voitaisiin turvata vain kotimaisin voimin. 68 prosentin mielestä siihen tarvitaan ulkomailta Suomeen muuttavaa työvoimaa.

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

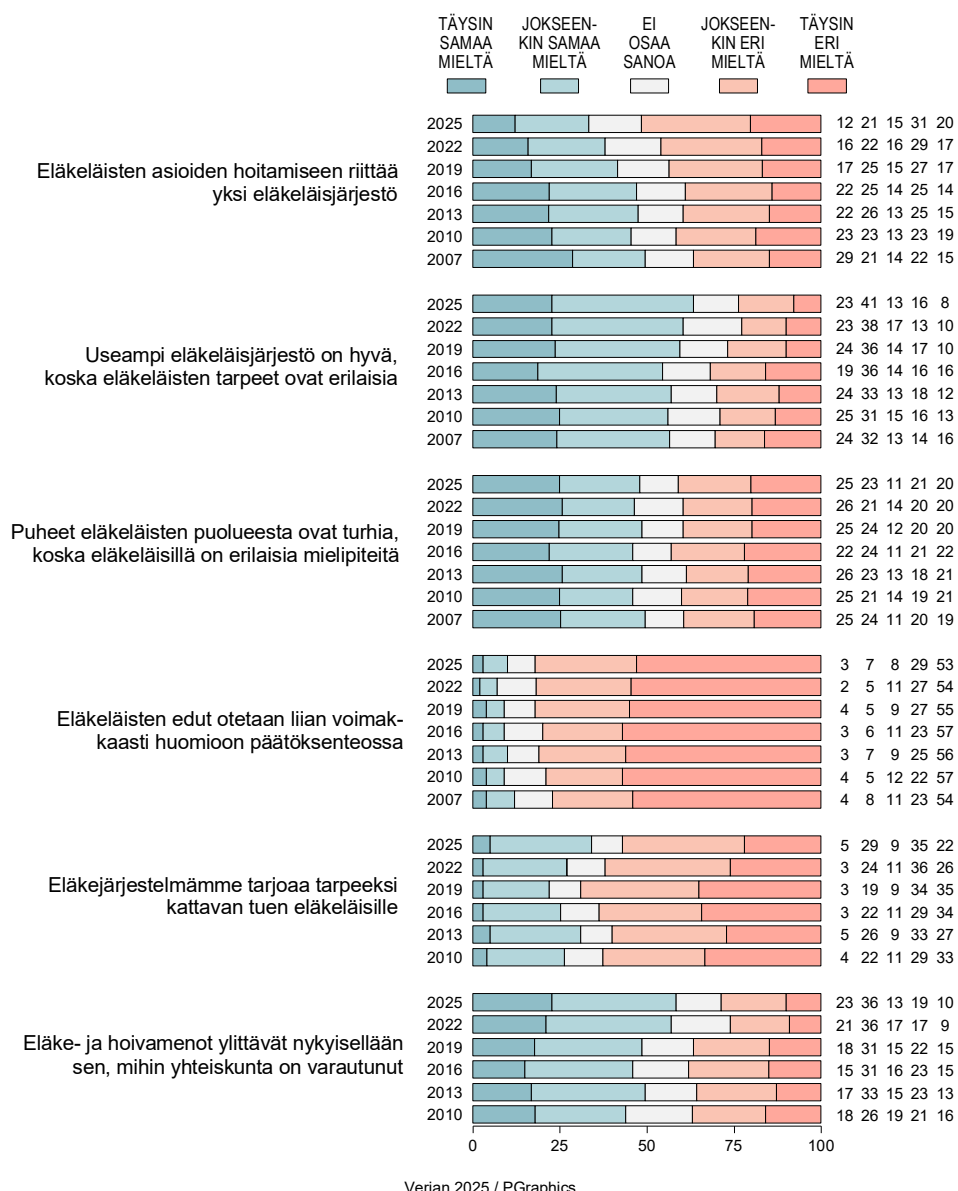
Usko eläkejärjestelmään vahvistunut, näkemyksissä yleensä ottaen vain vähäisiä muutoksia

Nyt useampi kuin vielä vähän aikaa sitten uskoo eläkejärjestelmämme tarjoavan tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Vuodesta 2019, jolloin luottamus oli pienimmillään, asiaan uskovien osuus on kasvanut 12 prosenttiyksikköä.

Toisaalta voi todeta senkin, että niitä, jotka uskovat siihen, että eläke- ja hoivamenot ylittävät nykyisellään sen, mihin yhteiskunta on varautunut, on vähintään yhtä paljon kuin ennenkin. Tällä tavalla ajattelevia on nyt 13 prosenttiyksikköä enemmän kuin noin kymmenen vuotta sitten (2016).

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 1t7a. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISIÄ JA ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN VUOSINA 2007- 2025 (osa I, %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Myös näkemykset siitä, tulisiko eläkeindeksin suosia nykyistä voimakkaammin pieniä eläkkeitä, ovat muuttuneet. Vaikka edelleen joka toinen on täysin sitä mieltä, ajatuksen jakavien määrä on ollut kymmenisen vuotta laskussa. Vuodesta 2016 tällä tavalla ajattelevien määrä on vähentynyt 13 prosenttiyksikköä.

Hyvin hitaasti mutta varmasti on vahvistunut sekin näkemys, että eläkeläisten etuja ei oteta liian voimakkaasti huomioon päätöksenteossa. Muuten mielipiteet ovat muuttuneet vain vähän, jos lainkaan.

Digitalisaatio ja ajatus eläkeläisten puolueesta jakavat 55–84-vuotiaita vahvasti

Osa joukosta ajattelee, että digitalisaatio tulee helpottamaan heidän arkeaan. 44 prosenttia uskoo siihen. Käytännössä yhtä usealla (46 %) on päinvastainen käsitys.

Ikä ja yhteiskunnallinen asema jakavat voimakkaasti näkemyksiä digitalisaatiosta. Mitä nuoremmasta henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin hän uskoo sen helpottavan jatkossa arkeaan.

Esimerkiksi 55–59-vuotiaista 60 prosenttia on tätä mieltä. Toisen ääripään muodostavat 80–84-vuotiaat, joista 22 prosenttia arvelee arkensa helpottuvan jatkossa digitalisaation johdosta.

Ne, jotka toimivat nyt tai työelämässä ollessaan johtajana, ylempänä toimihenkilönä tai yrittäjänä, näkevät digitalisaation myönteisemmässä valossa kuin vaikka työntekijäammateissa olleet tai alempana toimihenkilönä työskennelleet.

48 prosentin mielestä puheet eläkeläisten puolueesta ovat turhia, koska eläkeläisillä on erilaisia mielipiteitä. 41 prosenttia totesi olevansa asiasta aivan toista mieltä.

Kaikkien nykypuolueiden kannattajista löytää sekä niitä, joiden mielestä puheet eläkeläisten puolueesta ovat turhia, että sellaisia, jotka eivät välttämättä jaa tätä käsitystä.

Keskimääräistä jonkin verran useampi kokoomuslainen ja keskustalainen tapaa pitää puheita eläkeläisten puolueesta turhina. Kaikkein vahvimmin tätä mieltä kuitenkin ovat RKP:n kannattajat.

Perussuomalaisista, sosialidemokraateista ja kristillisdemokraateista keskimääräistä useampi voisi ainakin periaatteessa antaa tilaisuuden eläkeläisten puolueelle.

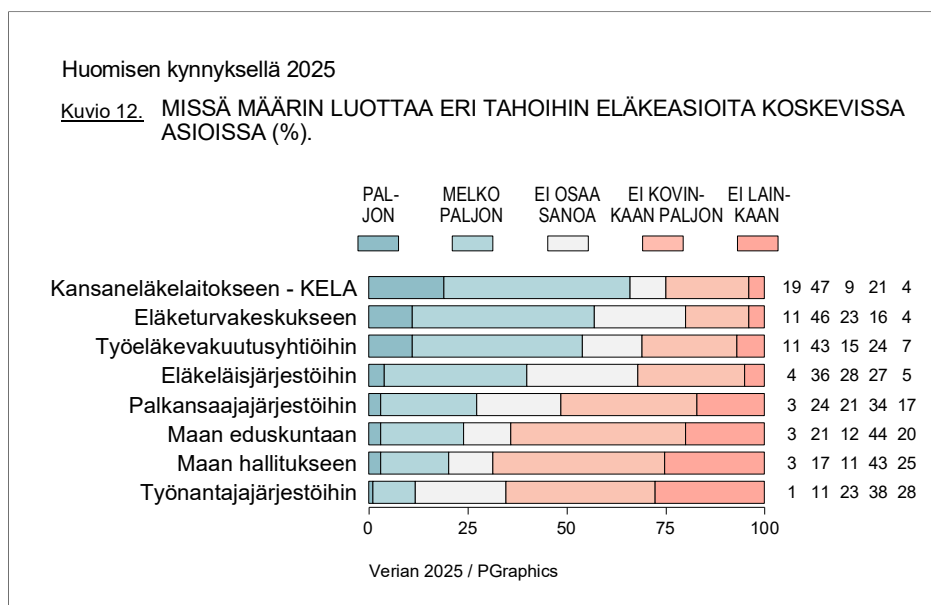
5. LUOTTAMUS ERI TAHOIHIIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA

Kansaneläkelaitokseen luotetaan eniten eläkeasioissa

Sitten vastaajat saivat arvioida kaikkiaan kahdeksaa eri instituutiota ja kertoa, missä määrin he tuntevat luottamusta niitä kohtaan eläkeasioissa.

Kansaneläkelaitokseen eli Kelaan kohdistuu enemmän luottamusta kuin muihin tahoihin. Kaksi 55–84-vuotiaista kolmesta (66 %) luottaa siihen. 19 prosenttia luottaa siihen paljon ja 47 prosenttia melko paljon.

Muista instituutioista enemmistö luottaa Eläketurvakeskukseen (57 %) ja työeläkevakuutusyhtiöihin (54 %), kaksi viidestä (40 %) eläkeläisjärjestöihin.

Muihin kysymyksessä mainittuihin organisaatioihin enemmistö ei luota lainkaan tai ei ainakaan kovin paljon.

Eniten epäluottamusta kohdistuu maan hallitukseen. 68 prosenttia kertoi luottamuksensa olevan sitä kohtaan eläkeasioissa olematonta tai vähäistä. Lähes yhtä moni (64 %) kertoi luottavansa eduskuntaan yhtä vähän (64 %).

Joka viides (20 %) luottaa hallitukseen ainakin melko paljon. Eduskunta nauttii 24 prosentin luottamusta.

Työmarkkinajärjestöjäkään ei pidetä erityisen luotettavina ainakaan eläkeasioissa. Palkansaajajärjestöihin luotetaan jonkin verran enemmän kuin työnantajapuoleen.

Vain 12 prosenttia luottaa työnantajajärjestöihin. Vaikka vähemmistö osoittaa luottamusta palkansaajajärjestöjä kohtaan, niihin luottaa yli kaksi kertaa useampi (27 %) kuin työnantajien organisaatioihin.

Nuorimmat ja vanhimmat luottavat vahvimmin eläkeläisjärjestöihin

Joukon nuorimmat ja vanhimmat suhtautuvat muita luottavaisemmin eläkeläisjärjestöihin. Melkein joka toinen 55–59- (49 %) ja 80–84-vuotias (45 %) luottaa niihin eläkeasioissa vähintään melko paljon. Esimerkiksi 70–74-vuotiaista niin tekee vain 33 prosenttia.

Suurimpien puolueiden kannattajissa eläkeläisjärjestöt herättävät luottamusta etenkin sosialidemokraateissa (50 %) ja keskustalaisissa (52 %). Myös moni RKP:n kannattaja (47 %) luottaa eläkeläisjärjestöihin eläkeasioissa.

Eläkeläisjärjestöjen jäsenten enemmistö (54 %) kertoi luottavansa eläkeläisjärjestöihin.

Eniten koulutetut; johtajat sekä ylemmät toimihenkilöt voi mainita, koska heistä keskimääräistä useampi luottaa niin maan hallitukseen kuin eduskuntaankin. Silti kummankin ryhmän enemmistö luottaa niihin vain vähän tai tuskin lainkaan.

Hallitus saa suurimpien puolueiden kannattajista eniten tukea kokoomuslaisilta ja perussuomalaisilta. Kokoomuslaiset luottavat myös vahvasti eduskuntaan, perussuomalaiset eivät niinkään.

Suuri osa vasemmistopuolueiden kannattajista kertoi luottavansa palkansaajajärjestöihin. Kaikkien puolueiden kannattajien enemmistöt luottavat enintään hiukan työnantajapuolen organisaatioihin.

Muutokset suhtautumisessa vähäisiä, työeläkevakuutusyhtiöt ja Eläketurvakeskus hieman aiempaa luotetumpia

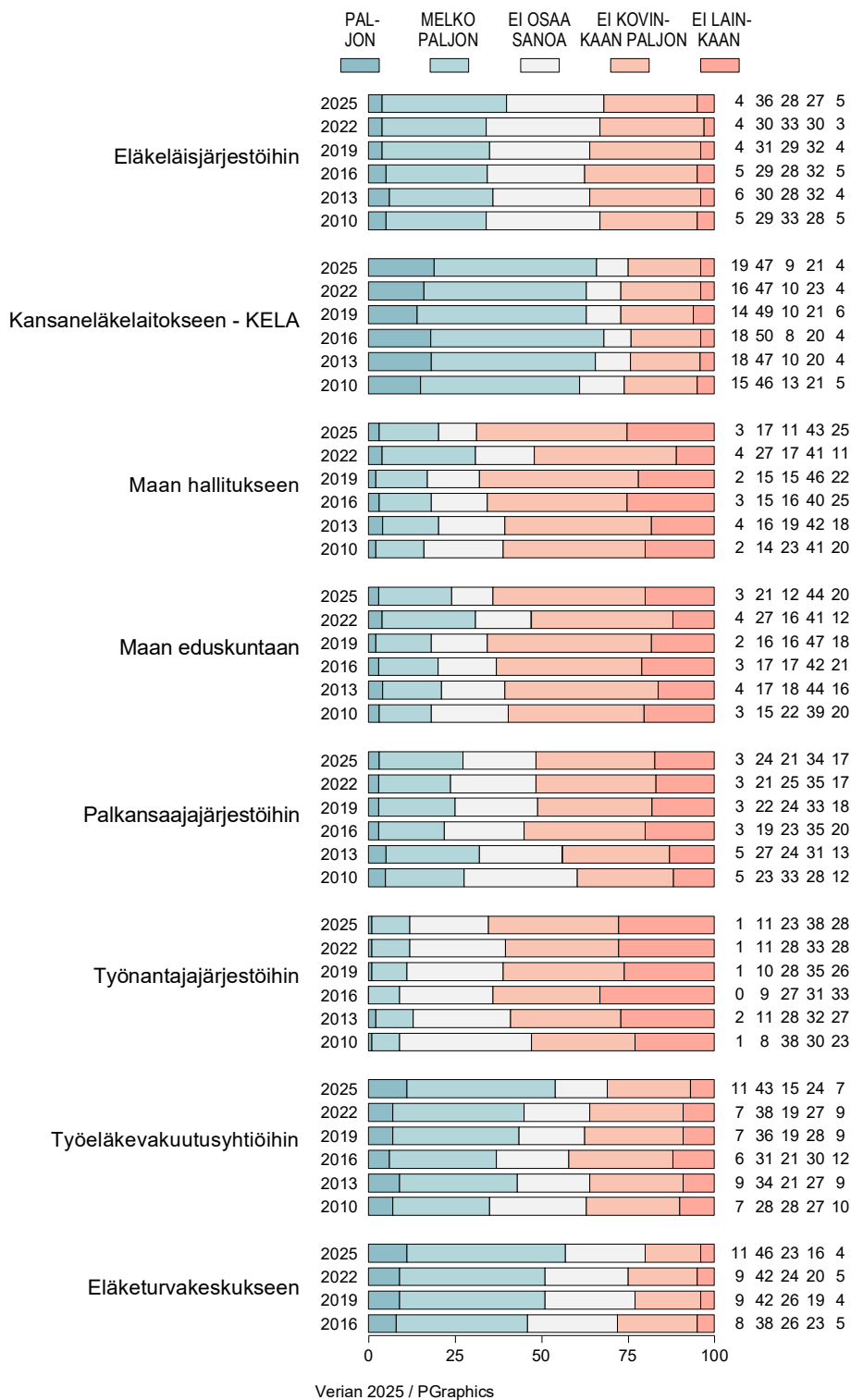
Instituutioihin kohdistettu luottamus on muuttunut vain hiukan. Esim. työmarkkinajärjestöistä ajatellaan nyt samalla tavalla kuin aikaisemminkin. Paljon eivät ole muuttuneet eläkeläisjärjestöjäkään koskevat käsitykset. Silti voi todeta, että kuusi prosenttiyksikköä useampi kuin kolme vuotta sitten luottaa niihin tällä hetkellä.

Myös työeläkejärjestöt ja Eläketurvakeskus herättävät nyt luottamusta aikaisempaa useammassa. Kumpikin saavutti nyt eräänlaisen ennätyksen: nyt useampi kuin kertaakaan aikaisemmin luottaa niihin.

Poliittiset organisaatiot taas erottuvat siksi, että ne ovat ainoat kysymyksessä mainitut tahot, joihin kohdistettu luottamus on vähentynyt.

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 12t. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAU ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA (%).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

6. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT NYT JA 10 VUODEN KULUTTUA

Sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saavutettavuus suurimmaksi koettu ongelma, palveluiden riittämättömyys suurin tulevaisuudenuhka

Omassa kysymyksessään selvitettiin vastaajien näkemyksiä iäkkäiden ihmisten suurimmista ongelmista tämän päivän Suomessa ja kymmenen vuoden päästä. Tutkimukseen osallistuneita pyydettiin valitsemaan kaksi suurinta ongelmaa 12 asiaa sisältäviltä listoilta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saavutettavuus nousi selvästi suurimmaksi tämän päivän murheen aiheeksi. Se on 44 prosentin mielestä ongelma. Palveluiden heikko saavutettavuus muodostaa suuremman ongelman kuin niiden riittämättömyys (29 %).

Käytännössä yhtä moni pitää tällä hetkellä eläkkeiden pienuutta tai yksinäisyyttä ongelmallisina. Ne mainitsi 30 prosenttia tutkimukseen osallistuneista.

Ikääntyneiden hoivapalveluiden laatu (26 %) sekä taloudelliset vaikeudet (24 %) ovat muut suurimmiksi koetut pulmat.

16 prosenttia pitää lähipalveluiden saavutettavuutta niin huonona, että siitä aiheutuu ikäihmisille ongelmia. 13 prosentilla on sama ajatus sosiaali- ja terveyspalveluiden korkeasta hinnasta, 7 prosentilla yksityisen sairaanhoidon Kela-korvausten leikkauksesta.

Väkivalta ja rikollisuus (5 %), mahdollisuudet käyttää käteistä rahaa (5 %) tai vähäiset harrastusmahdollisuudet (4 %) tuottavat ikäihmisille ongelmia vain muutaman mielestä.

Kun vastaajilta pyydettiin näkemystä suurimmista ongelmista 10 vuoden kuluttua, selkeästi ylivertaista pulmaa ei noussut esiin. Tätä voi ajatella niin, että ikääntyvät arvioivat tulevaisuudessa olevan monia kipeitä asioita, joista pitäisi selviytyä.

Silti voi todeta, että sosiaali- ja terveystalouden riittämättömyyden (33 %) ja niiden heikon saavutettavuuden (30 %) arvellaan olevan suurimmat ongelmat kymmenen vuoden kuluttua. Melkein yhtä monen (29 %) mielestä ikääntyneiden hoivapalveluiden laatu muodostaa silloin ongelman.

Taloudelliset vaikeudet (23 %) ja eläkkeiden pienuus (22 %) ovat melkein joka neljännestä mielestä problemaattisia ikäihmisille 10 vuoden kuluttua, samoin yksinäisyys (23 %).

Lähipalveluiden huono saavutettavuus (16 %), sosiaali- ja terveystalouden korkea hinta (14 %) sekä yksityisen sairaanhoidon Kela-korvauksen leikkaus (6 %) ovat 10 vuoden kuluttua ongelma käytännössä yhtä monen mielestä kuin nytkin.

Väkivalta- ja rikollisuus (9 %) sekä mahdollisuus käyttää käteistä rahaa (9 %) ovat tulevaisuudessa problemaattinen asia suhteellisen harvan mielestä. Silti melkein kaksi kertaa useampi kuin nyt uskoo niiden muodostavan silloin jonkinlaisen ongelman.

Sosiaali- ja terveystalouden saavutettavuus ja riittämättömyys ovat tällä hetkellä aiempaa useamman mielestä ikäihmisille ongelmallisia.

Eläkkeiden pienuus on sitä aikaisempaa harvemmalla. Voi kuitenkin olla niin, että eläkkeiden pienuus on problemaattisempi asia kuin mitä tulos näyttää. Kysymyksessähän sai valita kaksi suurimpina ongelmina pitämäänsä asiaa. Palveluihin liittyvä kriittisyyden kasvu saattaa vaikuttaa niin, että eläkkeiden pienuus näyttäytyy nyt todellista pienempänä ongelmana.

Sama toistuu myös silloin, kun katse asetetaan kymmenen vuoden päähän: sosiaali- ja terveystalouteen liittyvät uhkat ovat kasvaneet samalla, kun eläkkeiden pienuus koetaan nyt vähäisemmäksi murheeksi.

Myös ikääntyneiden hoivapalveluiden laadun tulevaisuus herättää epäilyksiä. Asiasta on kysytty nyt kolmesti. Ongelmia ennakoivien osuus on ollut tasaisessa kasvussa.

Eläkkeiden pienuus on ongelmallinen asia varsinkin vähemmän koulutettujen (esim. ammattikurssin suorittaneista 52 %), yrittäjänä (40 %) sekä työntekijänä (40 %) toimivien tai toimineiden mielestä. Esimerkiksi korkeakoulututkinnon suorittaneista vain 13 prosenttia pitää eläkkeiden pienuutta ongelmana, ylemmistä toimihenkilöistä 11 prosenttia.

Suurimpien puolueiden kannattajista perussuomalaiset ja sosialidemokraatit murehtivat eniten eläkkeiden pienuutta, vihreät ja kokoomuslaiset kaikkein vähiten.

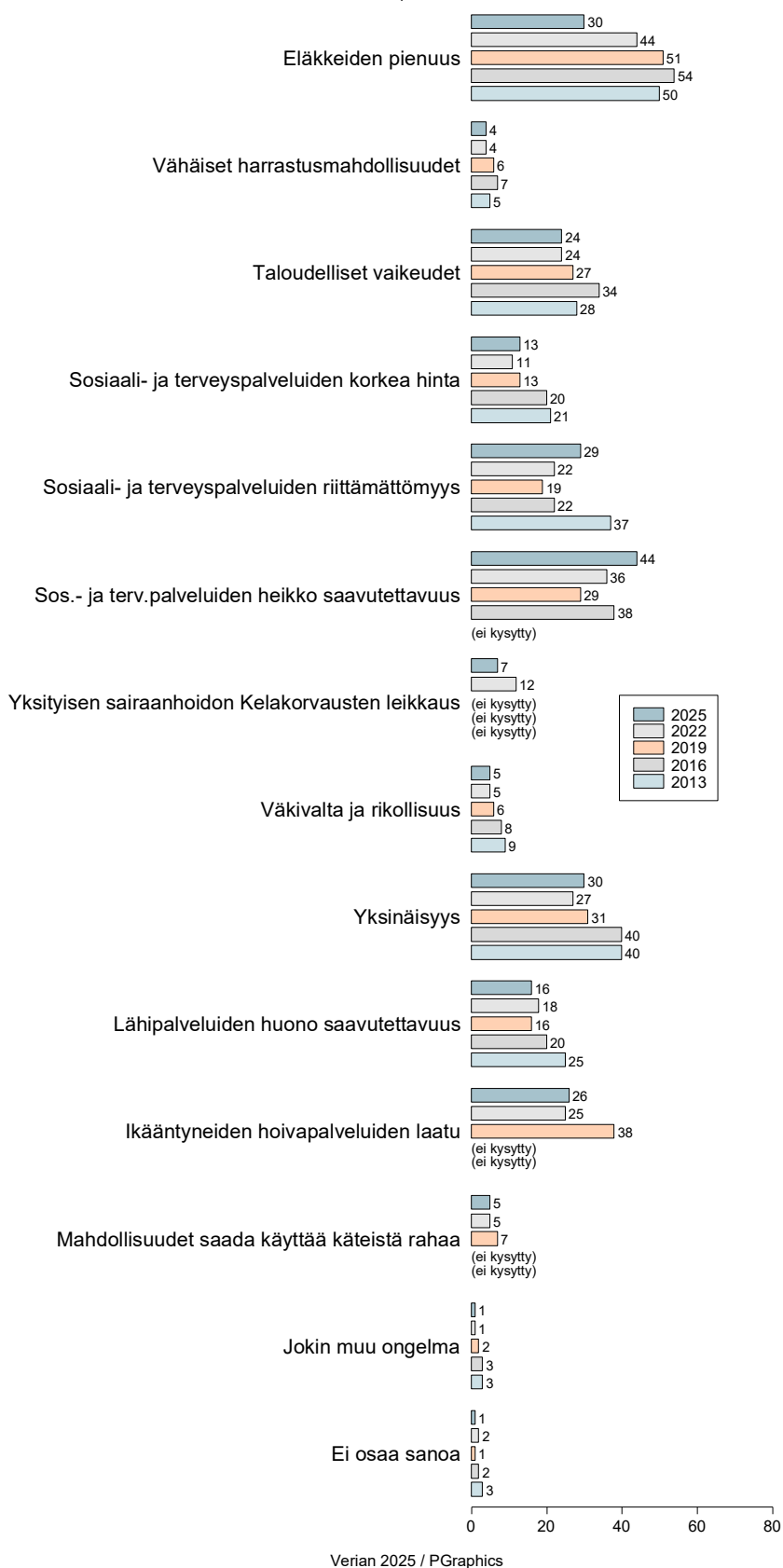
Sosiaali- ja terveystaloutta koskevat käsitykset eivät vaihdelleet kovin paljon eri väestöryhmien välillä.

Joka toinen (50 %) 70–79-vuotias pitää niiden saavutettavuutta ongelmallisena. Tällä hetkellä eläkkeellä (47 %) olevat mainitsivat tämän asian hiukan useammin kuin työelämässä mukana olevat (39 %).

Itä- ja pohjoissuomalaiset (34 %) sekä maaseutumaaisissa kunnissa asuvat (34 %) olivat keskimääräistä hieman huolestuneempia sote-palveluiden riittämättömyydestä.

Huomisen kynnyksellä 2025

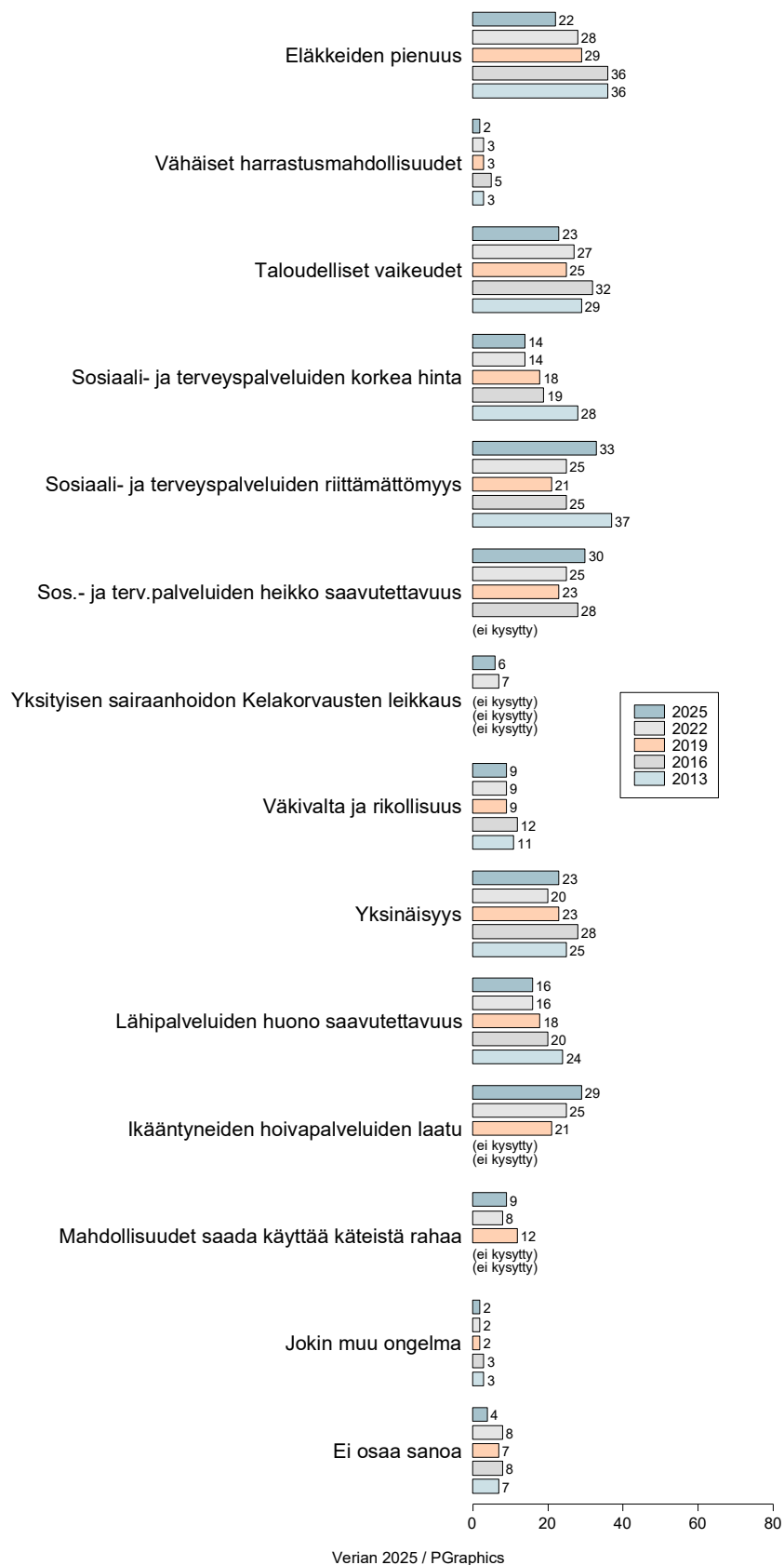
Kuvio 2at5. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT TÄMÄN PÄIVÄN SUOMESSA (kuuluu kahden suurimman joukkoon; tutkimuksille yhteiset mittarit, viisi viimeisintä mittausta; %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 2bt5. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT 10 VUODEN KULUT-TUA (kuuluu kahden suurimman joukkoon; tutkimuksille yhteiset mittarit, viisi viimeisintä mittausta; %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

7. NÄKEMYKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TÄRKEISTÄ TEHTÄVÄALUEISTA JA JÄSENEDUISTA

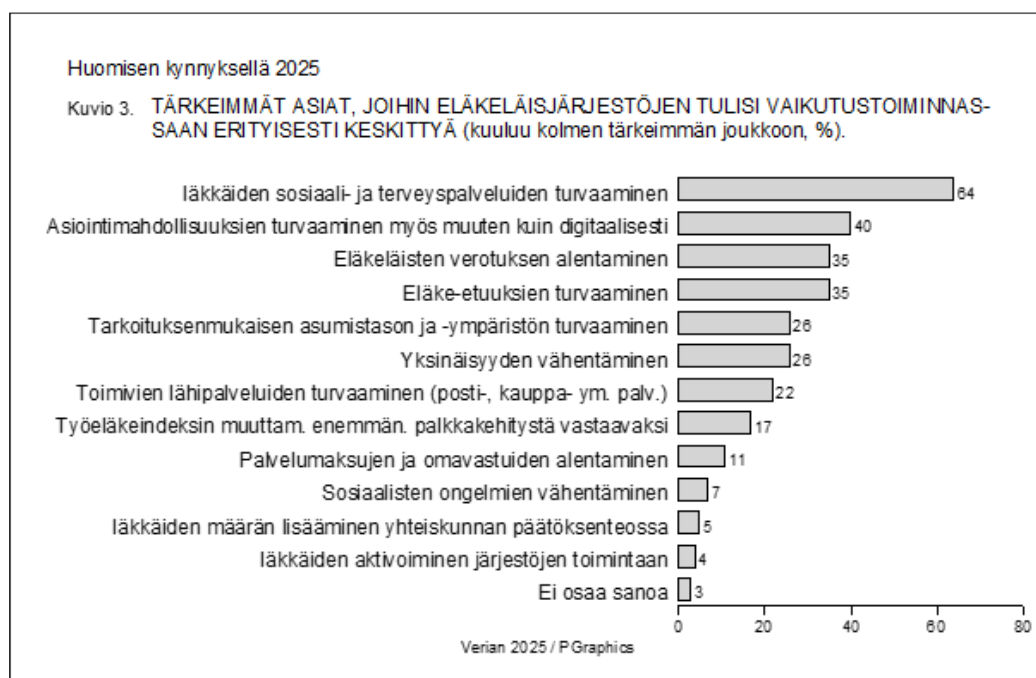
lääkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen tärkein tehtävä

Vastaajat ottivat myös kantaa siihen, mitkä ovat kaikkein tärkeimmät asiat, joihin eläkeläisjärjestöjen tulisi erityisesti keskittyä toiminnassaan.

lääkkäiden sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen osoittautui jälleen sellaiseksi. Kaikkiaan 64 prosenttia tutkimukseen osallistuneista nosti sen järjestöjen kolmen keskeisimmän tehtäväalueen joukkoon.

Asiointimahdollisuuksien turvaaminen myös muuten kuin digitaalisesti on 55–84-vuotiaiden mielestä eläkeläisjärjestöjen toiseksi tärkein tehtävä. 40 prosenttia mainitsi sen.

Runsas kolmannes korosti eläkeläisten verotuksen alentamisen (35 %) tai eläke-etuuksien turvaamisen (35 %) tärkeyttä.

Joka neljännän mielestä eläkeläisjärjestöjen pitäisi keskittyä erityisesti tarkoituksenmukaisen asumistason ja ympäristön turvaamiseen (26 %) tai yksinäisyyden vähentämiseen (26 %). Hieman useampi kuin joka viides (22 %) taas kehottaa niitä huolehtimaan siitä, että toimivat lähipalvelut voidaan turvata.

17 prosentin mielestä järjestöjen pitäisi keskittyä muuttamaan työeläkeindeksi enemmän palkkakehitystä vastaavaksi. 11 prosenttia kehottaa niitä toimimaan palvelumaksujen ja omavastuiden alentamisen puolesta.

Löytyy niitäkin, joiden mielestä sosiaalisten ongelmien vähentäminen on tärkeä eläkeläisjärjestöjen tehtävä. Viisi prosenttia patistelee niitä lisäämään iäkkäiden vaikutusvallan määrää yhteiskunnassa, neljä prosenttia aktivoimaan iäkkäitä mukaan järjestöjen toimintaan.

Ikääntyneimmät odottavat sosiaali- ja terveystalveluiden turvaamista sekä toimivia lähipalveluita

Kun tuloksia tarkastelee iän mukaan, huomaa sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamisen olevan ykkösasia käytännössä kaikille ikäluokille.

55–59-vuotiaat (70 %) kuitenkin korostavat sen merkitystä vielä hieman enemmän kuin muun ikäiset. Myös alemmat toimihenkilöinä työskentelevät tai työskennelleet (72 %) voi mainita samasta syystä.

Se, että turvataan mahdollisuus myös muunlaiseen kuin digitaaliseen asiointiin on sitä tärkeämpää, mitä iäkkäämmältä henkilöltä asiaa kysyy. 75–79-vuotiaista 48 ja 80–84-vuotiaista 47 prosenttia pitää tämän varmistamista eläkeläisjärjestöjen tärkeänä tehtävänä. Vähiten sitä vaativat 55–59-vuotiaat (31 %).

Naisista (43 %) hieman suurempi osa kuin miehistä (37 %) kehottaa järjestöjä huolehtimaan muun kuin digitaalisen asioinnin jatkumisesta, työntekijöistä (43 %), maatalousyrittäjistä (43 %), ja alemmista toimihenkilöistä (41 %) suurempi osa kuin yrittäjistä (35 %) ja johtajista (34 %).

Suurimpien puolueiden kannattajista vasemmistoliittolaiset (45 %), vihreät (45 %), keskustalaiset (44 %) ja sosialidemokraatit (41 %) patistelivat eläkeläisjärjestöjä asialle jonkin verran voimakkaammin kuin kokoomuslaiset (34 %) ja perussuomalaiset (33 %).

Lähipalveluiden turvaaminen on tärkeä tehtävä keskimääräistä useamman 80–84-vuotiaan (34 %) mielestä.

Nuorimmat, esim. 55–59-vuotiaista 35 prosenttia, toivovat eläkeläisjärjestöjen keskittyvän työssään yksinäisyyden vähentämiseen. Myös eräät yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneet (34 %) ovat samaa mieltä asiasta.

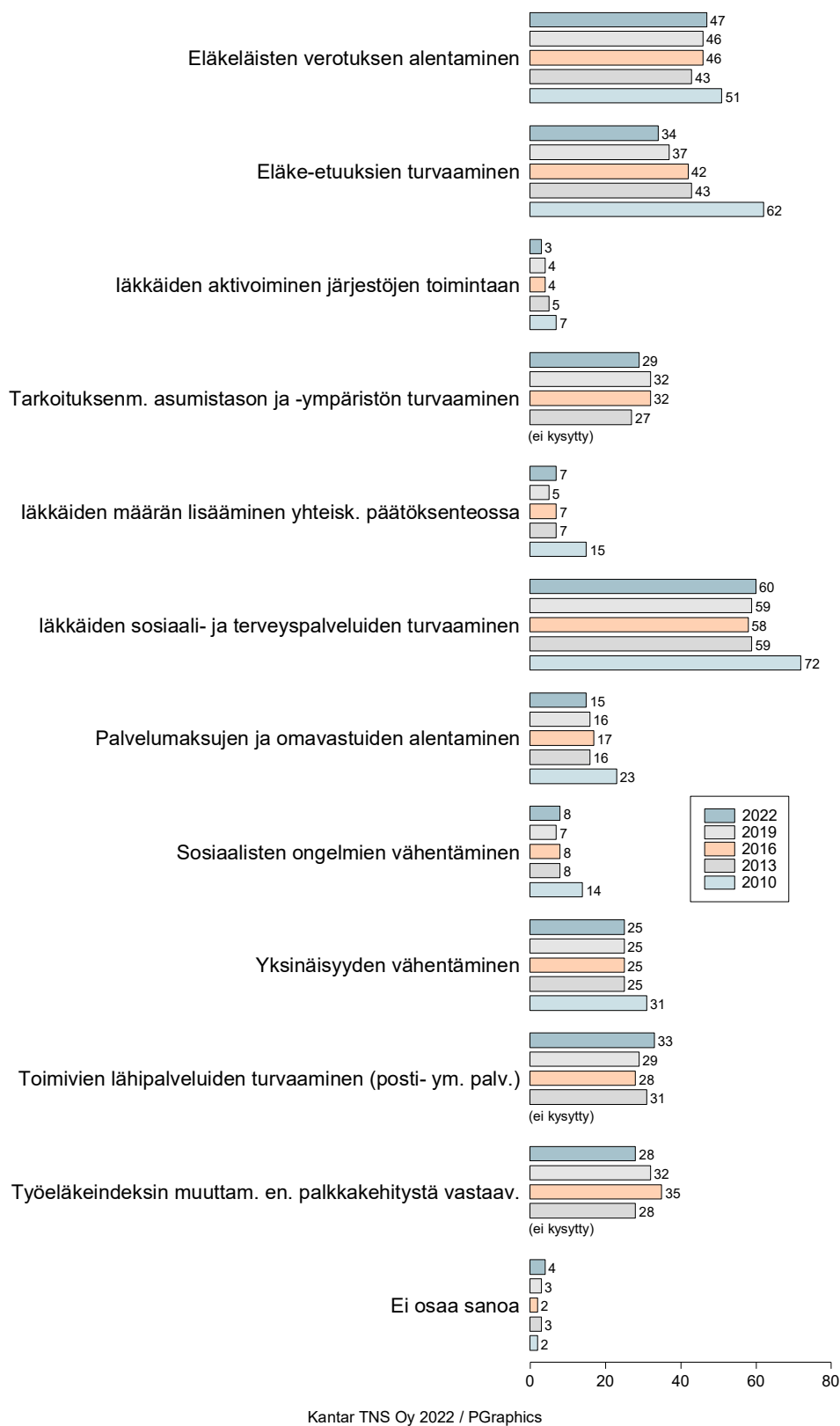
Kun eläkeläisjärjestöissä mukana olleiden mielipiteitä vertaa 55–84-vuotiaiden vastauksiin yleensä, huomaa niiden olevan samankaltaiset. Erot ovat hyvin vähäisiä.

Eläke-etuuksien turvaamista vaaditaan aikaisempaa vähemmän

Tulokset eivät ole muuttuneet kolmessa vuodessa kovin paljoa. Eläke-etuuksien turvaamisen voi kuitenkin mainita, koska ajan kuluessa yhä pienempi osa on nostanut sen eläkejärjestöjen kaikkein keskeisimmäksi tehtäväksi. 28 prosenttiyksikköä harvempi kuin vuonna 2010 vaatii sitä.

Huomisen kynnyksellä 2022

Kuvio 3t. TÄRKEIMMÄT ASIAT, JOIHIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TULISI ERITYISESTI KESKITTYÄ (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

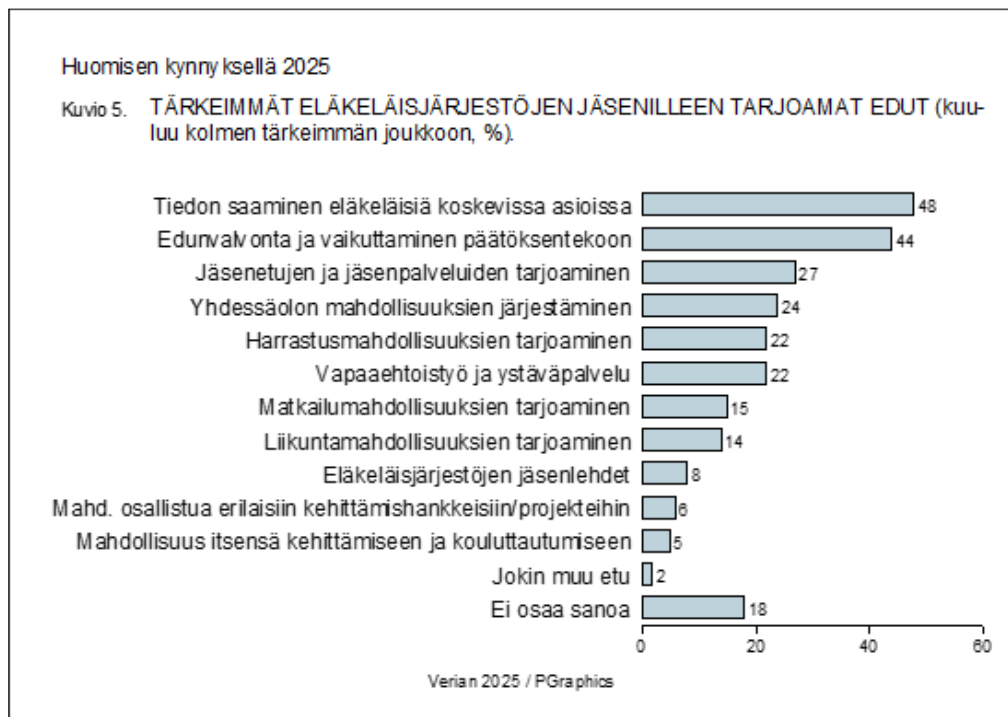

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Tiedon saaminen eläkeläisiä koskevissa asioissa tärkein eläkeläisjärjestöjen tarjoama jäsenetu

Kun vastaajilta tiedusteltiin sitä, mitkä ovat eläkeläisjärjestöjen jäsenilleen tarjoamista eduista tärkeimmät, kärkeen asettui tiedon saaminen eläkeläisiä koskevissa asioissa. Melkein joka toinen (48 %) pitää sitä tärkeänä jäsenetuna.

Toiseksi keskeisimpänä pidetään edunvalvontaa ja vaikuttamista eritasoiseen päätöksentekoon (44 %).

Noin joka neljäs liittyy jäsenetujen ja jäsenpalveluiden tarjoamisen (27 %) sekä yhdessäolon mahdollisuuksien järjestämisen (24 %) eläkeläisjärjestöjen tärkeimpien jäsenetujen joukkoon.

Runsas viidesosa ajattelee samoin harrastusmahdollisuuksien tarjoamisesta (22 %) sekä vapaaehtoistyöstä ja ystäväpalvelusta (22 %).

Matkailumahdollisuuksien (15 %) tai liikuntamahdollisuuksien (14 %) tarjoaminen on tärkeä etu karkeasti ottaen joka kuudennen mielestä.

Harvempi kuin joka kymmenes ajattelee niin eläkeläisjärjestöjen jäsenlehdistä (8 %), mahdollisuudesta osallistua erilaisiin kehittämishankkeisiin ja -projekteihin (6 %) tai itsensä kehittämiseen ja kouluttautumiseen (5 %).

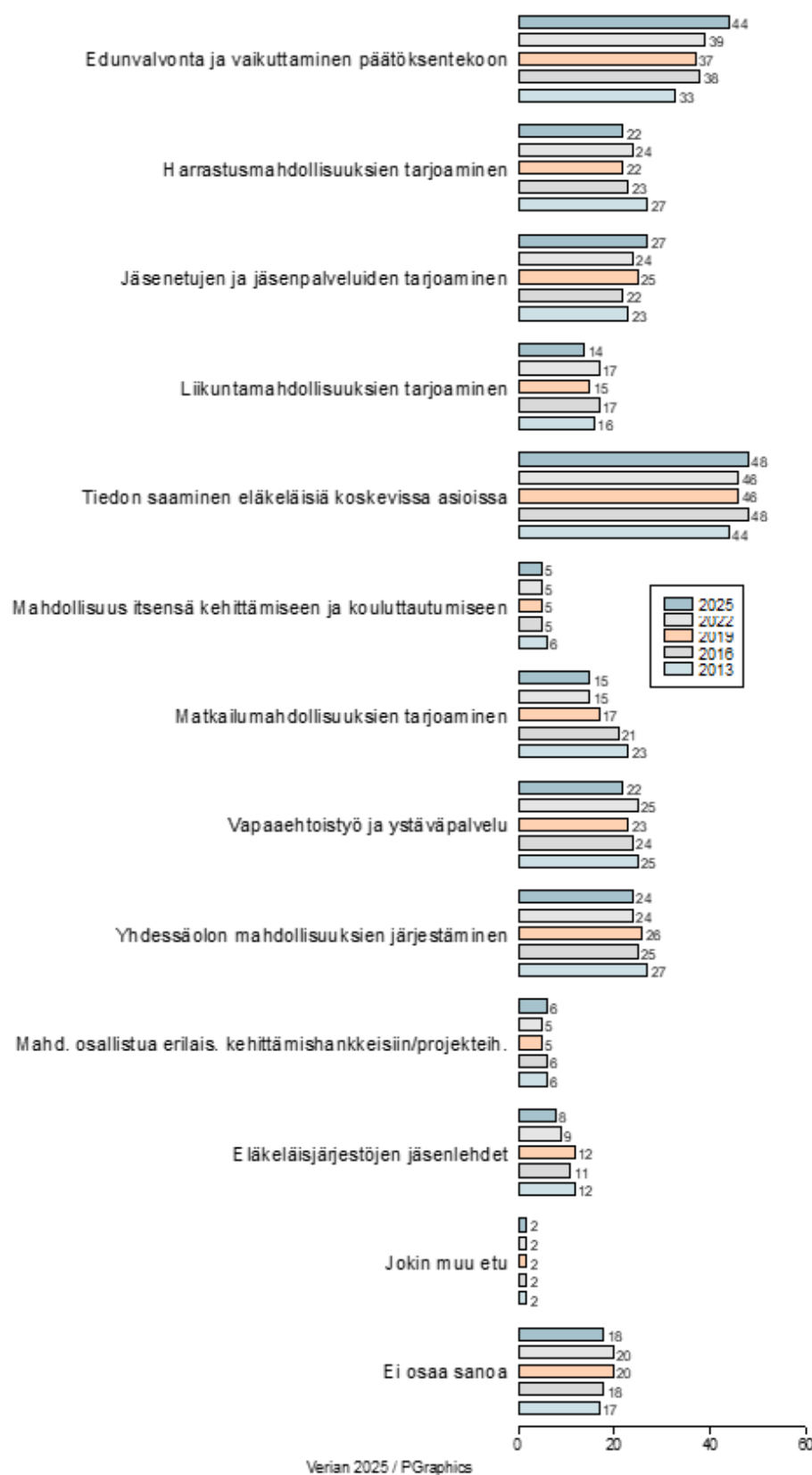
Edunvalvonnan merkitys on kasvussa, muuten muutokset pieniä

Näkemykset eläkeläisjärjestöjen tärkeimmistä jäseneduista eivät ole juurikaan muuttuneet.

Edunvalvonnan ja päätöksentekoon vaikuttaminen on kuitenkin muuttunut pikkuhiljaa yhä tärkeämmäksi. Sen mainitsi nyt 11 prosenttiyksikköä useampi kuin vuonna 2013.

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 5t. TÄRKEIMMÄT ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JÄSENILLEEN TARJOAMAT EDUT
(kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon; viisi viimeisintä mittausta, %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Järjestöjen jäsenet korostavat yhdessäoloa ja harrastusmahdollisuuksia

Järjestöissä mukana olleet ja olevat mainitsivat muita useammin yhdessäolon mahdollisuuksien järjestämisen (38 %) sekä harrastus (37 %), matkailu (29 %) ja liikuntamahdollisuuksien (21 %) tarjoamisen. Myös eläkeläisjärjestöjen jäsenlehdet ovat jäsenille (15 %) jonkin verran tärkeämpiä kuin muille (7 %).

Joukon nuorimmat ja iäkkäimmät korostivat keskimääräistä enemmän edunvalvonnan ja vaikuttamisen merkitystä. 55–59- (54 %) ja 60–64-vuotiaiden (53 %) enemmistöt nostivat tämän asian tärkeimpien jäsenetujen joukkoon, 80–84-vuotiaistakin melkein yhtä moni (48 %).

Edunvalvonta ja vaikuttaminen on tärkeä etu myös mm. johtavassa asemassa oleville tai olleiden sekä ylempien toimihenkilöiden enemmistöille. Siinä missä joka toinen korkeakoulutettu korostaa edunvalvontaa ja vaikuttamista, vähiten koulutetuista sillä on merkitystä vain noin joka kolmannelle.

Matkailumahdollisuudet ovat sitä tärkeämpi asia, mitä iäkkäämmältä henkilöltä asiaa kysyy, samoin jäsenlehti.

Tiedon saaminen yleensä on 55–59- (56 %), 60–64- (57 %) sekä 80–84-vuotiaiden (50 %) enemmistöjen mielestä merkittävä etu.

8. VIIMEISET TOIVEET: HALUKKUUS TOTEUTTAA ERILAISIA ASIOITA LOPPUELÄMÄN AIKANA

Aikeita toteuttaa erilaisia haaveita ja unelmia selvitettiin kysymyssarjalla, jossa oli lueteltu kaikkiaan 20 erilaista asiaa. Vastaajilta tiedusteltiin, kuinka voimakas halu heillä on toteuttaa kyseiset asiat loppuelämänsä aikana.

Kysymys kuului sanatarkasti seuraavasti: ”Millainen halu Teillä on toteuttaa seuraavia asioita loppuelämäne aikana?”

Valtaosa haluaisi loppuelämänsä aikana pitää tiiviisti yhteyttä läheisiinsä ja ystäviinsä

Asiat, joita useimmat ihmiset haluavat tehdä loppuelämän aikana liittyvät pääasiassa ihmissuhteiden ja elämäntapojen parantamiseen. Erilaiset materiaaliin hankintoihin liittyvät unelmat eivät ole aivan samassa määrin haluttuja tavoitteita.

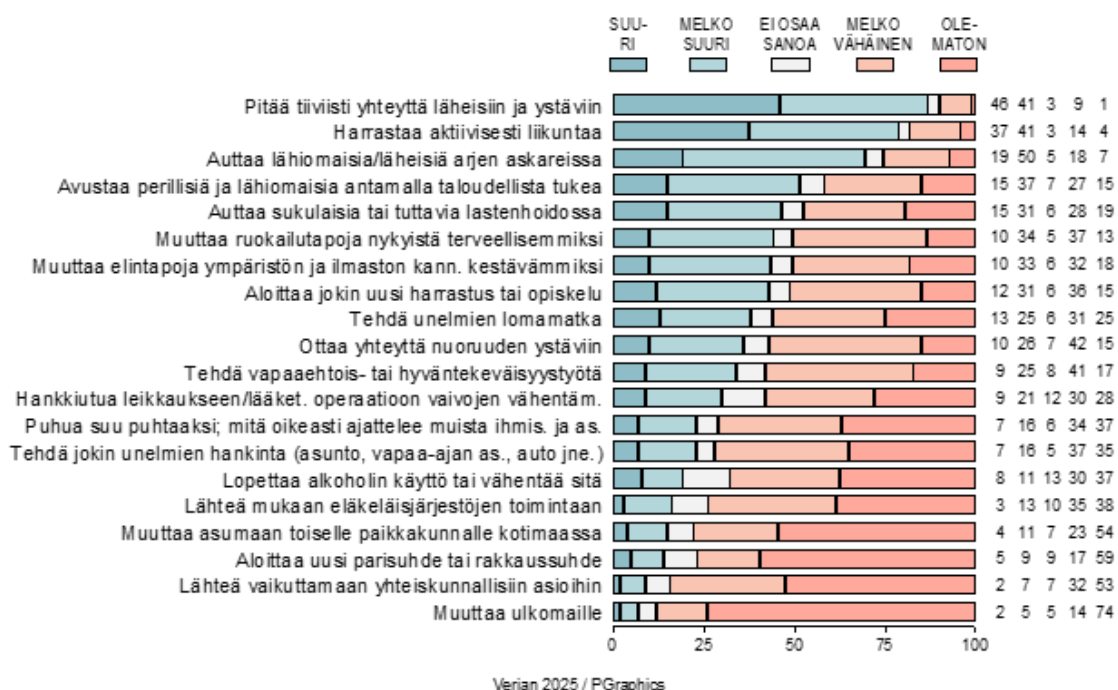
Enemmistö 55–84-vuotiaista suomalaisista kokee voimakasta, lähes vastustamatonta tai melko suurta halua toteuttaa ennen kuolemaansa neljä asiaa kahdestakymmenestä. Nämä yleisimmin haaveillut tai toivotut asiat ovat seuraavat:

→ Pitää tiiviisti yhteyttä läheisiin tai ystäviin	87 %
→ Harrastaa aktiivisesti liikuntaa	78 %
→ Auttaa lähiomaisia/läheisiä arjen askareissa	69 %
→ Avustaa perillisiä ja lähiomaisia antamalla taloudellista tukea	52 %

Lisäksi melkein joka toinen aikoo auttaa sukulaisiaan tai tuttaviaan lastenhoidossa (46 %), muuttaa ruokailutapojaan nykyistä terveellisemmiksi (44 %) tai elintapojaan ympäristön ja ilmaston kannalta kestävämmiksi (43 %). Yhtä moni (43 %) on aikeissa aloittaa uuden harrastuksen tai opiskelun.

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 14. MILLAINEN HALU ITSELLÄ ON TOTEUTTAA ERI ASIOITA LOPPUELÄMÄNSÄ AIKANA (tekstejä osin lyhennetty, %).

Löytyy joukosta niitäkin, jotka haaveilevat unelmien lomamatkasta, vapaaehtois- tai hyväntekeväisyystyön tekemisestä sekä siitä, että ottaa yhteyttä nuoruudenystävään. Enemmistöllä ei kuitenkaan ole tällaisia haaveita.

Muuttaminen ulkomaille tai jollekin toiselle paikkakunnalle kotimaassa asettuvat haaveiden listan tyvipäähän. Harvat havittelevat uuden pari- tai rakkaussuhteenkaan aloittamista.

Yhteiskunnallisen vaikuttamisen aloittaminen kiinnostaa vain joka kymmenettä, eläkeläisjärjestöjen toimintaan lähteminen aavistuksen verran useampaa (16 %).

Vajaalla neljäsosalla (23 %) on melko suuria toiveita päästä kerrankin puhumaan suunsa puhtaaksi: sanoa mitä oikeasti ajattelee asioista ja ihmisistä. Yhtä moni haaveilee (23 %) tekevänsä unelmiensa (asunnon, vapaa-ajan asunnon, auton tai vastaavan) hankinnan.

30 prosenttia havittelee leikkausta tai lääketieteellistä operaatiota, jonka avulla saisi vaivojaan vähennettyä. 19 prosentilla on tarkoitus lopettaa alkoholin käyttö tai ainakin vähentää sitä.

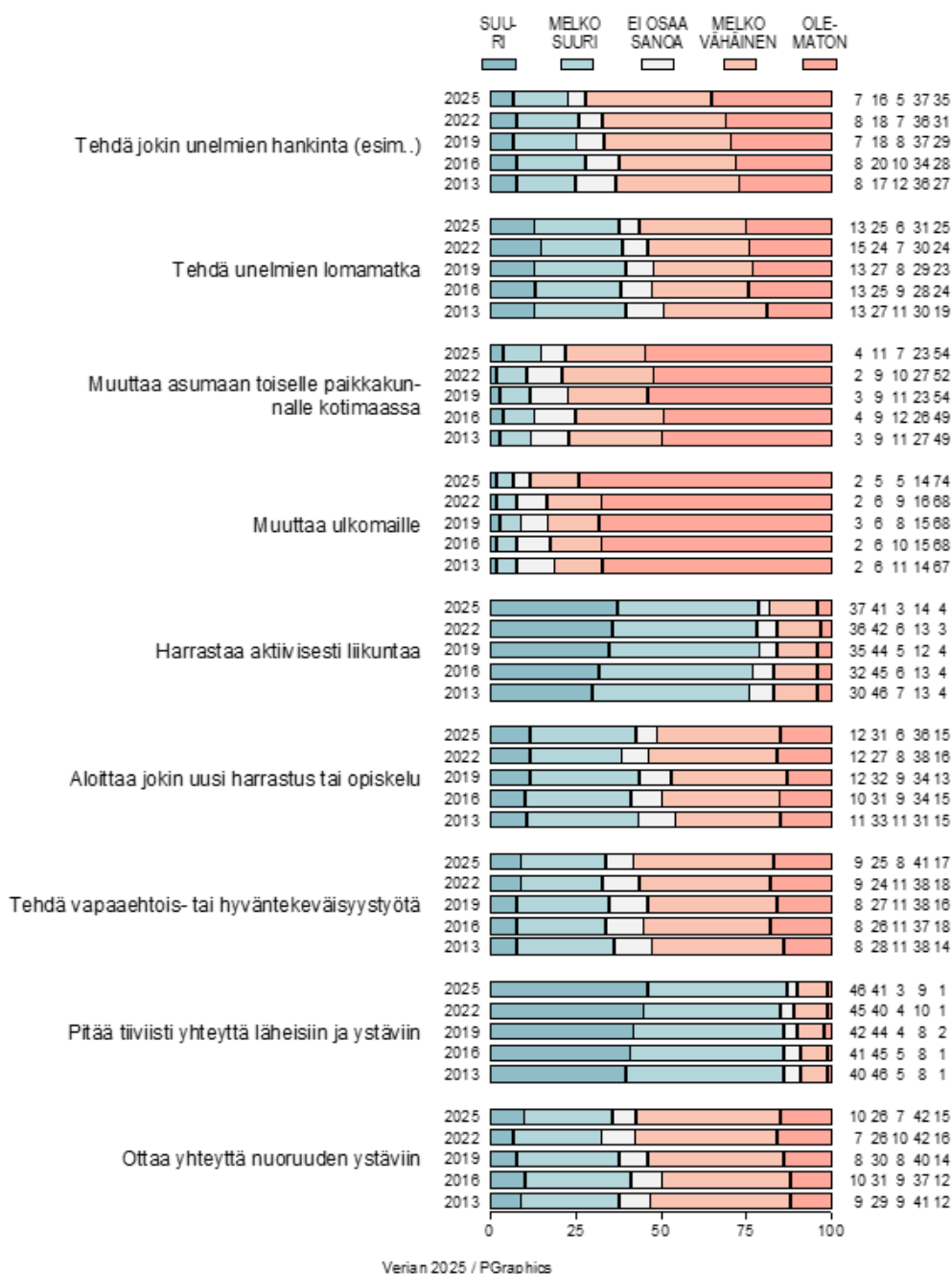
Loppuelämää koskevissa haaveissa ei juurikaan muutoksia

Loppuelämää koskevat haaveet ovat pysyneet entisinä. Muutoksia ei juurikaan ole.

Lievää tendenssinomaista kasvua on siinä joukossa, joka aikoo harrastaa aktiivisesti liikuntaa ja pitää tiiviisti yhteyttä läheisiinsä ja ystäviinsä.

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 14t5a. MILLAINEN HALUITSELLÄ ON TOTEUTTAA ERI ASIOITA OMAN LOPPUELÄMÄNSÄ AIKANA (tekstejä osin lyhennetty, %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

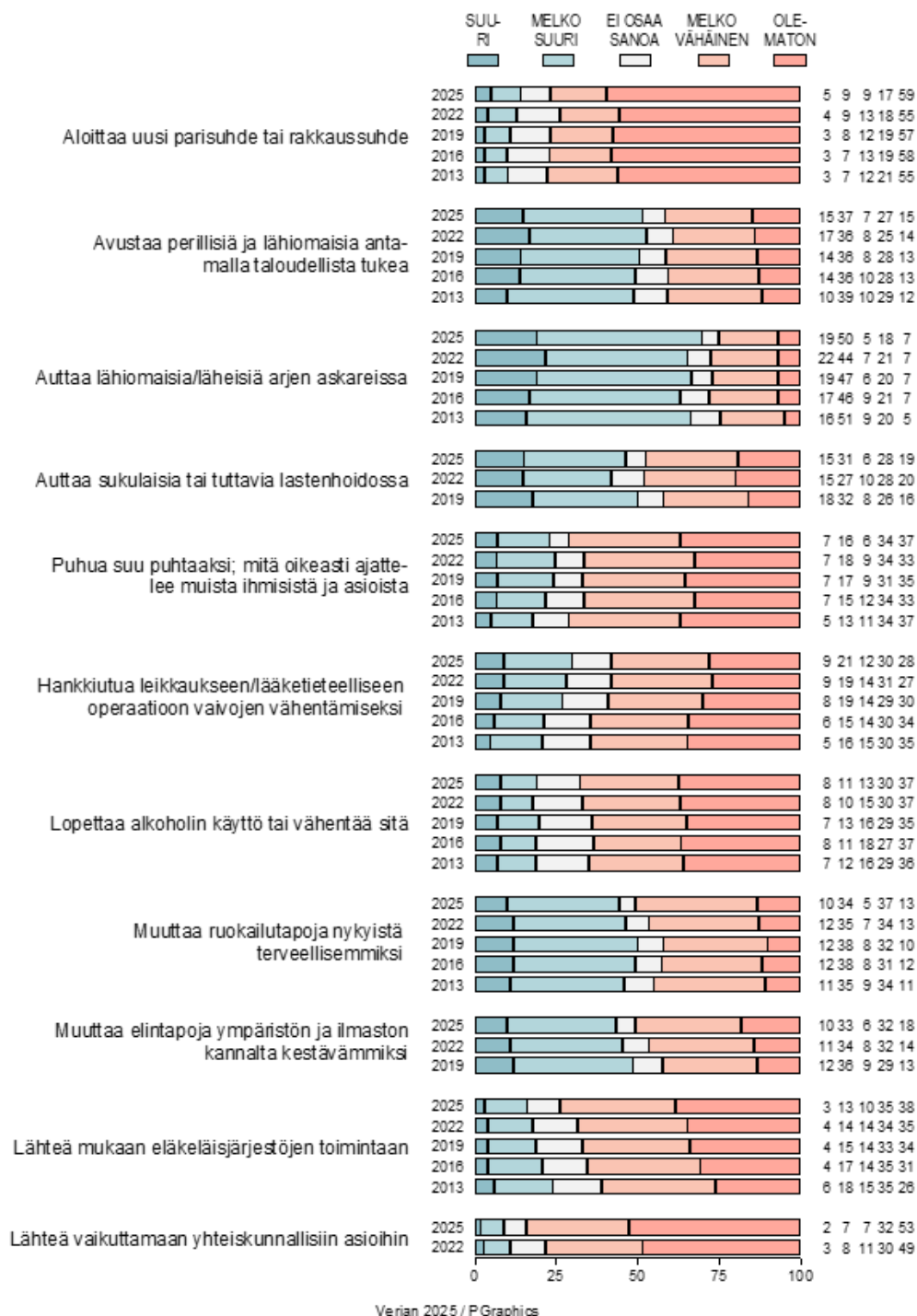
Niiden määrä, joilla on suuri tarve tehdä kumpaa tahansa, on ollut tasaisessa kasvussa. Vaikka tällä tavalla ajattelevien määrä on lisääntynyt viimeisen kolmen vuoden aikana vain hiukan, runsaassa kymmenessä vuodessa, kasvu on ollut hieman suurempaa.

Kun nykytilannetta vertaa vuoteen 2013, huomaa, että niitä, joilla on suuri halu harrastaa aktiivisesti liikuntaa, on nyt seitsemän prosenttiyksikköä enemmän.

Vastaavasti sellaisia, jotka haluaisivat pitää tiiviisti yhteyttä läheisiinsä ja ystäviinsä on nyt kuusi prosenttiyksikköä enemmän kuin silloin.

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 145b. MILLAINEN HALU ITSELLÄ ON TOTEUTTAA ERI ASIOITA OMAN LOPPUELÄMÄNSÄ AIKANA (tekstejä osin lyhennetty, %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Niitäkin, jotka ovat aikeissa hankkiutua leikkaukseen tai lääketieteelliseen operaatioon on nyt aavistuksen verran (9 %-yks.) enemmän kuin 12 vuotta sitten.

Kiinnostus omien elintapojen muuttamisesta ympäristön ja ilmastokannalta kestävämmiksi on nyt hieman vähäisempää kuin muutama vuosi sitten. Myös kiinnostus lähteä mukaan eläkeläisjärjestöjen toimintaan on vähentynyt jonkin verran.

Naiset haaveilevat yhteydestä läheisiin ja elämäntapojen muuttamisesta ekologisesti kestävämmäksi,

Likimain samat asiat asettuvat tärkeimmiksi naisten ja miesten ajatuksissa. Molemmat haluavat panostaa ennen muuta ihmissuhteisiin ja elämäntapoihin.

Silti joitakin painotuserojakin heidän väliltään löytyä. Naisista useampi kuin miehistä haaveilee uuden harrastuksen tai opiskelun aloittamisesta sekä elämäntapojen muuttamisesta ympäristön ja ilmaston kannalta kestävämmiksi. Hieman useammalla naisella kuin miehellä on myös aikomuksia auttaa sukulaisia tai tuttavien lastenhoidossa, pitää tiiviisti yhteyttä läheisiin ja ystäviin tai ottaa yhteyttä nuoruudenystävään. Myös vapaaehtois- tai hyväntekeväisyystyön tekeminen houkuttaa enemmän naisia kuin miehiä.

Miehistä aavistuksen verran useampi kuin naisista on aikeissa avustaa perillisiä ja lähiomaisia taloudellisesti. Myös aikeita vähentää alkoholin käyttöä on miehillä enemmän kuin naisilla. Miehistä useampi kuin naisista haaveilee myös siitä, että saisi kerrankin puhua suunsa puhtaaksi.

Nuoremmilla enemmän mielihaluja kuin iäkkäillä

Ikääntymisen myötä osa tavoitteista jää. Vanhemmista selvästi harvempi kuin joukon nuorimmista havittelee useita asioita.

Unelmien hankinnat tai lomamatka, muutto muualle, uuden harrastuksen tai opiskelun aloittaminen, osallistuminen vapaaehtois- tai hyväntekeväisyystyöhön, uuden parisuhteen perustaminen sekä läheisten auttaminen -arjen askareissa tai lastenhoidossa ovat hyviä esimerkkejä sellaisista.

Iän karttuessa lisääntyy ainoastaan halu hankiutua ikääntymisen tuomia vaivoja vähentämään leikkaukseen tai muuhun lääketieteelliseen operaatioon.

9. IKÄÄNTYMISEN PELOT JA HUOLESTUTTAVAT ASIAT

Sairastuminen ja liikuntakyvyn menettäminen pelottavat useimpia

Tutkimuksessa selvitettiin myös ikääntyvien ja iäkkäiden henkilökohtaisia pelkoja. Tehtävänä oli valita 16 asiaa sisältäneeltä listalta kaikki ikääntyessä pelottavat.

Vain kolme prosenttia kertoi, ettei pelkää mitään. Kun prosentti ei osannut sanoa, tarkoittaa tämän kääntäen sitä, että 96 prosenttia on peloissaan ainakin jostakin asiasta.

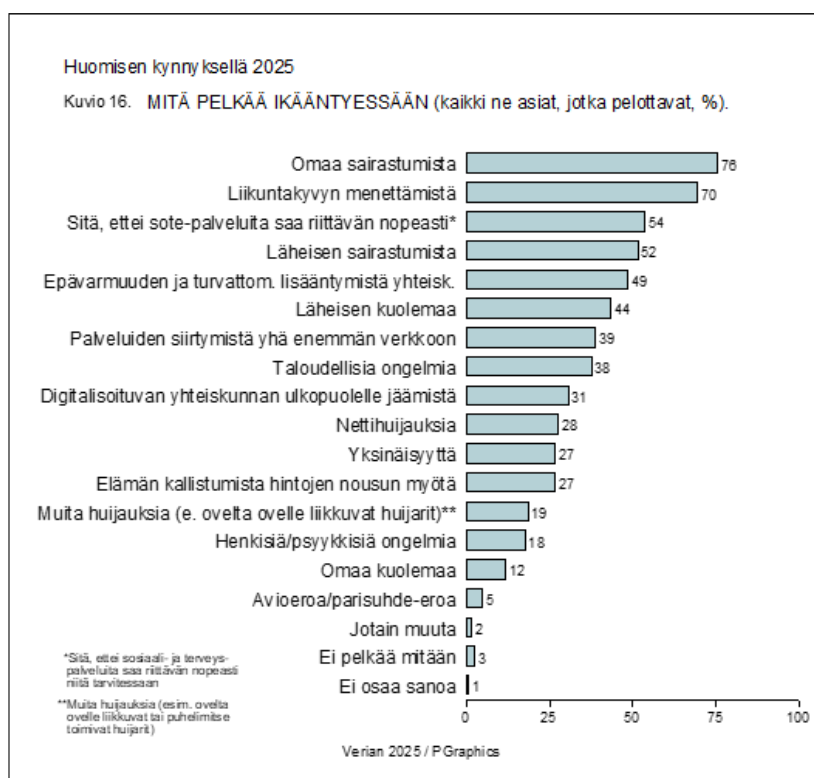
Oma sairastuminen (76 %) ja liikuntakyvyn menettäminen (70 %) ovat yleisimmät ikääntymiseen liittyvät pelot.

Enemmistö kertoi pelkäävänsä myös sitä, ettei sosiaali- ja terveyspalveluja saa riittävän nopeasti niitä tarvitessaan (54 %) tai että läheinen sairastuu (52 %). Lisäksi epävarmuuden ja turvattomuuden lisääntyminen yhteiskunnassa pelottaa käytännössä joka toista (49 %).

Läheisen menehtyminen huolestuttaa selvästi useampaa kuin oma kuolema (12 %), taloudelliset ongelmat (38 %) suurempaa osaa kuin yksinäisyys (27 %).

Vajaa viidesosa (19 %) pelkää henkisiä/psyykkisiä ongelmia. Avioero tai parisuhdeongelmat (5 %) eivät sen sijaan ole kovin yleisiä huolenaiheita.

Digitalisoituvan yhteiskunnan ulkopuolelle jääminen on pelottava asia 23 prosentille.

Palveluiden siirtyminen yhä enemmän verkkoon pelottaa kahta viidestä (39 %), digitalisoituvan yhteiskunnan ulkopuolelle jääminen (31 %) melkein joka kolmatta.

Runsas neljäsosa (28 %) pelkää nettihuujauksia, joka viides (19 %) muita huujauksia kuten ovelta ovelle liikkuvia tai puhelimitse toimivia huijareita.

Taloudelliset ongelmat huolettavat 38 prosenttia, elämän kallistuminen hintojen nousun myötä joka neljättä (27 %).

Pelot eivät ole muuttuneet viimeisten kymmenen vuoden aikana oikeastaan lainkaan. Yhtä tapausta lukuun ottamatta muutokset ovat enintään kolme prosenttiyksikköä ja voivat hyvin selittyä sattumalla.

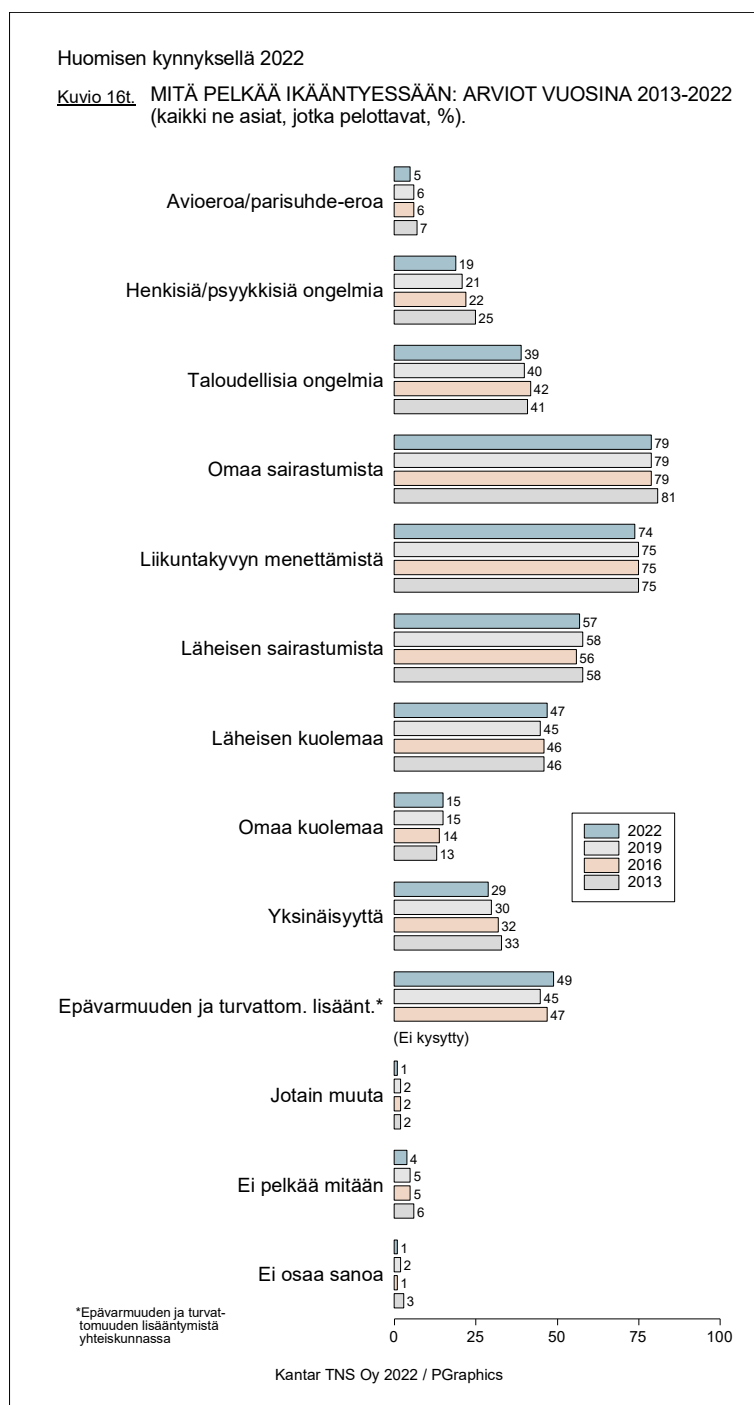
Kahdeksan prosenttiyksikköä useampi kuin kolme vuotta sitten kertoi pelkäävänsä digitaalisen yhteiskunnan ulkopuolelle jäämistä.

Naisilla enemmän pelkoja kuin miehillä

Naisista useampi kuin miehistä pelkää mitä tahansa kysymyksen sisältänyttä ongelmaa.

Suurimmillaan sukupuolten välinen ero on silloin, kun ajatellaan sitä, ettei sote-palveluita saa riittävän nopeasti. Myös epävarmuuden ja turvattomuuden lisääntyminen yhteiskunnassa pelottaa useampaa naista kuin miestä.

Yksinäisyys huolestuttaa keskimääräistä harvempaa kaksin puolison kanssa asuvaa, läheisen kuolema taas heistä keskimääräistä useampaa. Eniten läheisen kuolema pelottaa niitä, jotka asuvat yhdessä puolison ja lasten kanssa.

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Mitä iäkkäämmästä henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin liikuntakyvyn menettäminen huolettaa. Siinä missä 55–59-vuotiaista 64 prosenttia on siitä peloissaan, 80–84-vuotiaista asia huolettaa 82 prosenttia.

lääkkäät ihmiset pelkäävät nuorempia enemmän myös sitä, että palvelut siirtyvät yhä enemmän verkkoon ja he jäävät digitalisoituvan yhteiskunnan ulkopuolelle.

Kumpikin pelottaa sitä enemmän, mitä iäkkäämmältä henkilöltä asiaa kysyy.

Palveluiden siirtyminen verkkoon pelottaa 22 prosenttia 55–59-vuotiaista, mutta 61 prosenttia 80–84-vuotiaista. 55 prosenttia jälkimmäisistä pelkää jäävänsä digitalisoituvan yhteiskunnan ulkopuolelle. Ensin mainituista vain 19 prosenttia ajattelee samoin.

Vastaajajoukon nuorimmat taas ovat keskimääräistä huolestuneempia taloudellisesta tulevaisuudesta. 36 prosenttia 55–59-vuotiaista pelkää elämän kallistumista hintojen myötä, 56 prosenttia taloudellisia ongelmia. 80–84-vuotiaista taloudelliset ongelmat pelottavat vain 18 prosenttia.

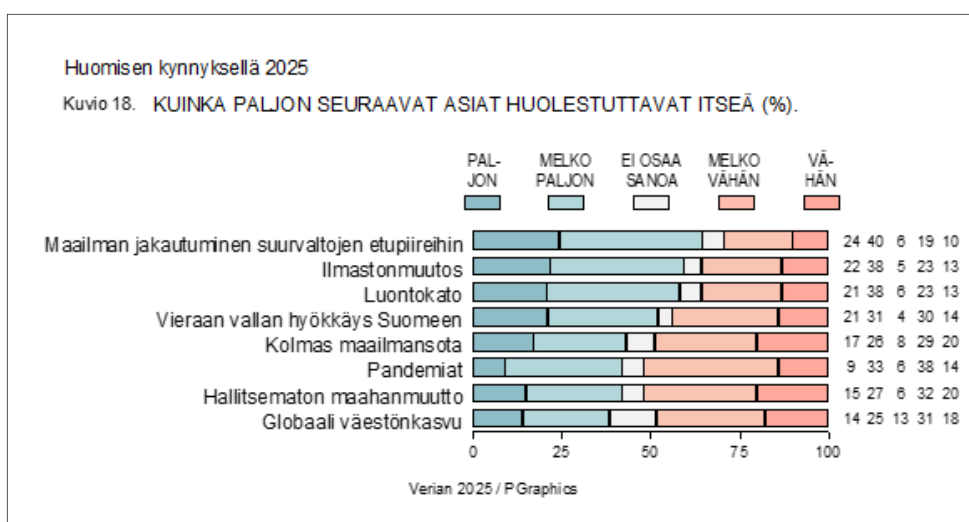
Maailman jakautuminen suurvaltojen etupiireihin huolestuttaa useimpia

Omassa kysymyksessään selvitettiin kahdeksan luonteeltaan enemmän globaalin ilmiön huolestuttavuutta. Enemmistö kertoi olevansa niistä neljästä vähintään melko paljon huolissaan.

Maailman jakautuminen suurvaltojen etupiireihin huolestuttaa useimpia. Joka neljäs (24 %) on asiasta paljon ja kaksi viidestä (40 %) melko paljon huolissaan. Yhteensä asian voi siten sanoa huolestuttavan melkein kahta kolmesta (64 %) 55–84-vuotiaasta.

Melkein yhtä moni on huolissaan ilmastonmuutoksesta (60 %) ja luontokadosta (59 %).

Vieraan vallan hyökkäys Suomeen (52 %) on neljäs asia, josta enemmistö on huolissaan. Se huolestuttaa jonkin verran useampaa kuin kolmas maailmansota (43 %).

42 prosenttia kertoi olevansa huolissaan pandemioista, yhtä moni (42 %) hallitsemattomasta maahanmuutosta. Globaali väestönkasvu on huolestuttava asia 39 prosentin mielestä.

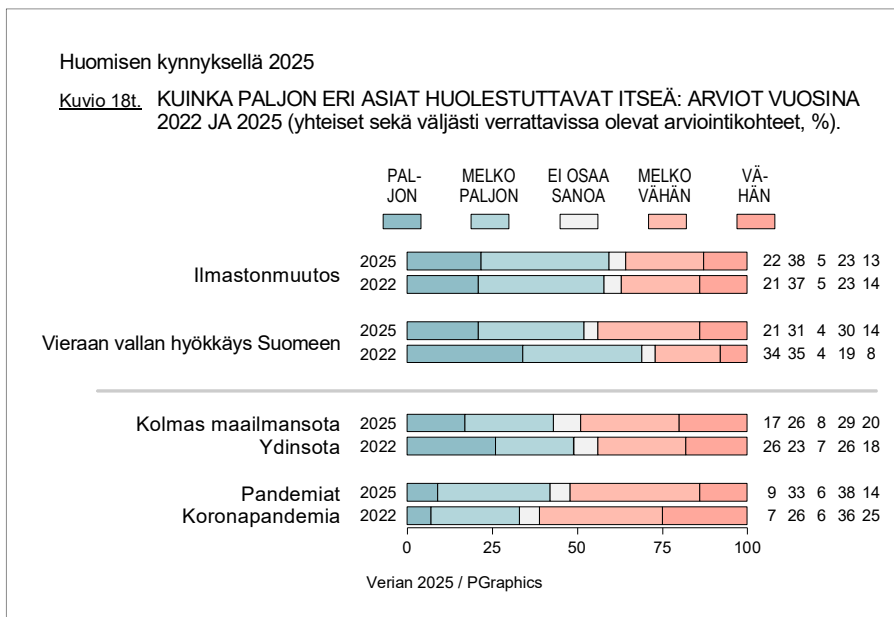
Vastaava kysymys esitettiin jo kolme vuotta sitten. Tähän tutkimukseen sen sisältöä muutettiin. Suhtautumista neljään asiaan voi kuitenkin ainakin väljästi verrata.

Merkittävin muutos liittyy näkemyksiin vieraan vallan hyökkäyksestä Suomeen. Se huolestuttaa nyt selvästi harvempaa kuin vielä kolme vuotta sitten.

Naisten ja miesten näkemykset poikkeavat jonkin verran toisistaan. Ilmastonmuutos (68 % - 52 %) ja luontokato (67 % - 48 %) huolettavat naisia enemmän kuin miehiä, samoin niin ajatus vieraan vallan hyökkäyksestä Suomeen (60 % - 43 %) kuin kolmas maailmansotakin (52 % - 44 %). Miehistä hiukan useampi kuin naisista kertoi olevansa huolissaan hallitsemattomasta maahanmuutosta (47 % - 37 %) ja globaalista väestönkasvusta (43 % - 34 %).

Muuten huoli melkeinpä mistä tahansa asiasta on ainakin osapuilleen yhtä suurta riippumatta siitä, mihin väestöryhmään kuuluvalta siitä kysyy.

Säännön vahvistavana poikkeuksena voi kuitenkin pitää sitä, että vastaajajoukon iäkäämpään päähän sijoittuvat kokevat huolta hieman enemmän kuin nuoret melkein pä mistä tahansa kysymyksessä mainitusta ilmiöstä. Näkemyserot eivät kuitenkaan ole kovin suuria. Ainakaan niistä ei ole muuttamaan edellä kuvattua.

Perussuomalaiset erottuvat muista ryhmistä. Hallitsematon maahanmuutto ja globaali väestönkasvu huolestuttavat heitä enemmän kuin muita, ilmastonmuutos ja luontokato keskimääräistä vähemmän.

Vihreitä, vasemmistoliittolaisia ja sosialidemokraattejakin ilmastoon ja luontoon liittyvät asiat taas huolestuttavat keskimääräistä enemmän.

Vihreät, vasemmistoliittolaiset ja perussuomalaiset ovat muita vähäisemmässä määrin huolissaan siitä, että Suomi joutuisi vieraan vallan hyökkäyksen kohteeksi.

10. SIOJITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE

Tyytyväisyys elämään ennallaan

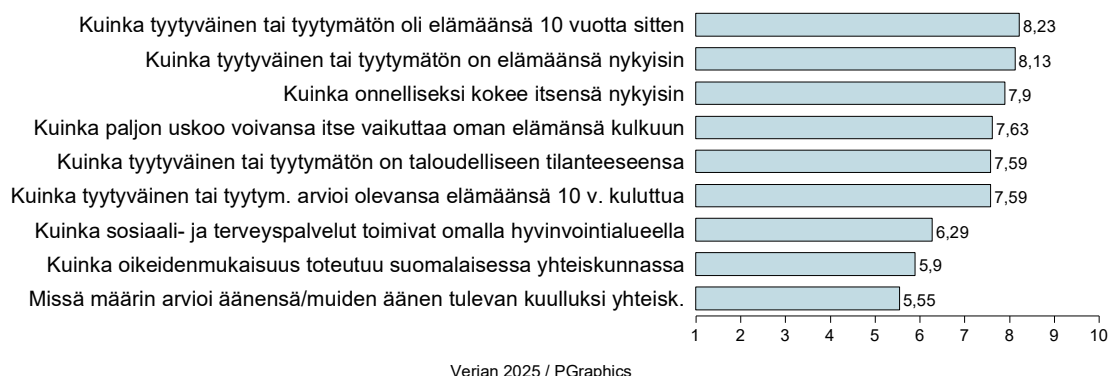
Tutkimuksessa haettiin tietoa myös siitä, missä määrin 55–84-vuotiaat suomalaiset kokevat hallitsevansa omaa elämäänsä ja kuinka tyytyväisiä he ovat siihen. Vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa mm. omaan elämäänsä yleensä, omaan taloudelliseen tilanteeseensa, vaikutusmahdollisuuksiinsa oman elämänsä kulkuun sekä kokemaansa onnellisuuden tunteeseen. Kutakin näistä tuli arvioida 10-portaisella asteikolla.

Valtaosa (87 %) ikääntyvistä ja ikääntyneistä kokee olevansa enemmän tai vähemmän tyytyväinen omaan elämäänsä nykyisin (arvosana vähintään seitsemän asteikolla 1–10).

Yleistyytyväisyys omaan elämään on suurempaa kuin onnellisuuden tunne, tyytyväisyys taloudellisiin olosuhteisiin tai koetut vaikutusmahdollisuudet oman elämän kulkuun. Silti tyytyväisyys näihin kaikkiin on suurta. Arviot asettuvat selvästi enemmän asteikon myönteiseen kuin kielteiseen päähän.

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 19a-24x. SIIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE (keskiarvot).

Vähiten tyytyväisiä 55–84-vuotiaat ovat siihen, kuinka he kokevat tulevansa kuulluksi suomalaisessa yhteiskunnassa sekä siihen, missä määrin oikeudenmukaisuus heidän mielestään toteutuu siinä.

Vain marginaalinen osa uskoo oikeudenmukaisuuden toteutuvan erittäin hyvin (6 % valitsi arvosanan 9 tai 10). Joka toisen (53 %) mielestä oli syytä arvioida asiaa arvosanalla 6, 7 tai 8.

Vastaavasti vain neljä prosenttia arvelee oman äänensä tulevan erinomaisesti kuulluksi (valinta kohdistui lukuarvoihin 9 tai 10). Melkein joka toinen (48 %) kuitenkin piti tässä yhteydessä sopivimpana vaihtoehtona numeroa 6, 7 tai 8.

Näiden kahden asian tilaa pidetään selvästi huonompana kuin muiden kysymyksessä käsiteltyjen. Lisäksi melko moni ei nähnyt aihetta kuin huonolle arvosanalle.

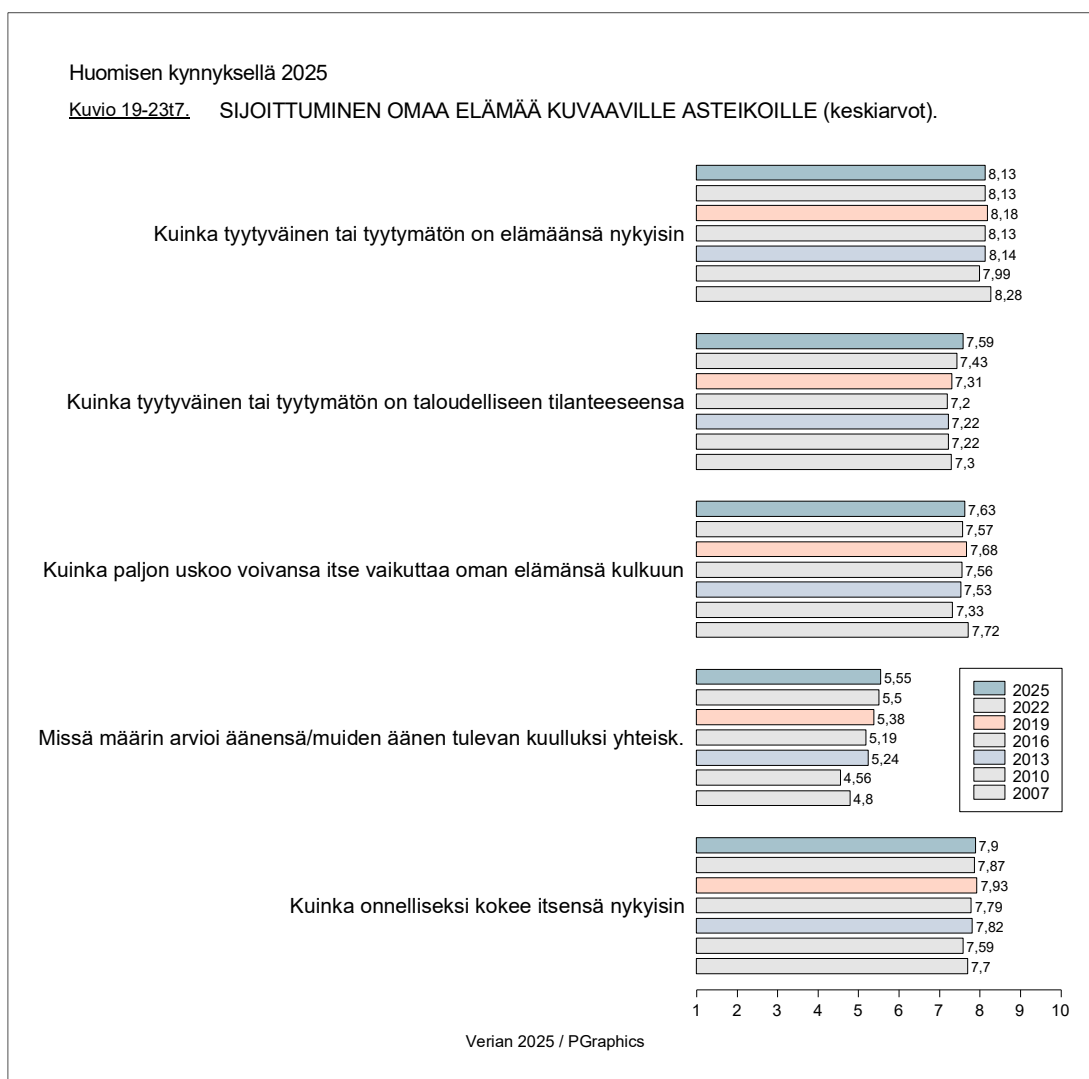
Melkein joka neljäs (23 %) arvioi oikeudenmukaisuuden toteutuvan enintään nelosen verran, vielä hieman useamman (26 %) ajatellessa yhtä kielteisesti siitä, kuinka oma tai itsensä kaltaisten ihmisten ääni kuuluu.

Tässäkään asiassa eivät kokonaisuudessaan ole aivan huonosti. Silti vaikuttaa siltä, että ikäryhmästä useat kokevat jäävänsä paitsioon.

Tulokset eivät kokonaisuudessaan ole muuttuneet juuri lainkaan, vertasipa niitä kolmen vuoden takaisin tai vielä vanhempiin.

Ikäihmisten tyytyväisyys omaan elämäänsä ja tilanteeseensa on ollut jo pitempään kohtalaisen hyvä. Myös ongelmat ovat entiset.

Voi kuitenkin todeta, että tyytyväisyys taloudelliseen tilanteeseen on saattanut ajan kuluessa muuttua aavistuksen verran suuremmaksi. Saman voi todeta siitä, missä määrin kokee oman ja kaltaistensa äänen tulevan kuulluksi.

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

55–84-vuotiaat ovat tyytyväisempiä elämäänsä kuin väestö keskimäärin

Tulokset eivät kuitenkaan vielä sellaisenaan kerro ”paljonko on paljon”. Tämän takia tuloksia verrataan siihen, mitä suomalaiset täysikäiset ajattelevat tyytyväisyydestä omaan elämäänsä.

	55–84-vuotiaat	Koko väestö
Tyytyväisyys omaan elämään yleensä	8,13	7,23
Tyytyväisyys omaan elämään 10 vuoden kuluttua	7,59	7,34
Kuinka paljon voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun .	7,57	7,23

Vertailu osoittaa, että 55–84-vuotiaat ovat yleisesti ottaen tyytyväisempiä omaan elämäänsä kuin koko väestö keskimäärin.

Ikääntyvät ja ikääntyneet, 55–84-vuotiaat, suhtautuvat myös tulevaisuuteensa aavistuksen verran optimistisemmin kuin maamme väestö keskimäärin. Tämä johtuu siitä, että 30–50-vuotiaat ovat omaan elämäänsä vähemmän tyytyväisiä kuin tätä vanhemmat.

Myös 55–84-vuotiaiden arviot siitä, kuinka paljon he pystyvät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun, ovat positiivisempia kuin koko väestöllä keskimäärin.

Kyky toimia digitaalisesti lisää tyytyväisyyttä ja elämänhallinnan tunnetta

Väestöryhmäkohtaisten tulosten perusteella syntyy käsitys, että koettu tyytyväisyys on yhteydessä monenlaisiin asioihin. Näyttää ensinnäkin siltä, että eläkkeellä olevat/eläkeikäiset ovat keskimääräistä tyytyväisempiä omaan elämäänsä. Työelämästä vapautuminen voi avata mahdollisuuksia tyytyväisyyden kasvulle.

Tyytyväisyys lienee myös yhteydessä sosiaalisen aseman kautta syntyviin taloudellisiin ja henkisiin resursseihin. Asema työmarkkinoilla johtajana, ylempänä toimihenkilönä tai yrittäjänä luo sijaa suuremmalle tyytyväisyydelle.

Lisäksi näyttää siltä, että yhdessä puolison kanssa kaupunkien keskustoissa asuvat kokevat keskimääräistä suurempaa tyytyväisyyttä, samoin äidinkielenään ruotsia puhuvat.

Selvää on myös se, että kyky toimia digitaalisesti, lisää tyytyväisyyttä. Se, että kokee hallitsevansa digitaalisen maailman työkaluja melko tai erittäin hyvin, heijastuu tyytyväisyyteen, samoin se, että saa sitä kautta mahdollisuuden käyttää aktiivisesti erilaisia internetiä hyödyntäviä sovelluksia (esim. Teamsia, Wikipediaa, YouTubea, Instagramia tai WhatsAppia).

Keskimäärää tyytyväisempiä omaan elämäänsä yleensä (asteikkokeskiarvot):

KAIKKI.....	8,13
Nykyisin tai aiemmin johtavassa asemassa toisen palveluksessa.....	8,50
Ammattikurssi, muu lyhyt ammattikoulutus.....	8,46
Asuu yhdessä puolison kanssa.....	8,46
Nykyisin tai aiemmin yrittäjä.....	8,46
Ruotsinkielinen.....	8,42
70–74-vuotias.....	8,39
65–69-vuotias.....	8,38
75–79-vuotias.....	8,37
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö.....	8,33
Asuu kaupungin keskustassa.....	8,33
Eläkeläisjärjestön jäsen.....	8,31
Käyttää Teamsia/Zoomia/Skypeä.....	8,30
Käyttää Wikipediaa.....	8,29
Hallitsee tietokoneiden/älylaitteiden käytön melko hyvin.....	8,29
80–84-vuotias.....	8,28
Eläkkeellä.....	8,27
Käyttää Youtubea.....	8,26
Käyttää Instagramia.....	8,25
Käyttää WhatsAppia.....	8,25
Hallitsee tietokoneiden/älylaitteiden käytön erittäin hyvin.....	8,25
Opistotutkinto.....	8,24

Monilla näistä asioista on vaikutusta myös siihen, kuinka hyvin 55–84-vuotiaat kokevat vaikuttavansa oman elämänsä kulkuun.

Digitaalisen maailman hyvät kyvyt ja aktiivisuus siellä vahvistavat tunnetta siitä, että oma elämä on hallinnassa.

Myös korkeamman yhteiskunnallisen aseman antama tuki on tässä merkittävä. Nyt tai aikaisemmin johtajina, ylempinä toimihenkilöinä tai yrittäjinä toimineiden arviot omista mahdollisuuksistaan vaikuttaa omaan elämään ovat keskimääräistä suuremmat.

Myös asuminen yhdessä puolison kanssa, se että on vielä mukana työelämässä tai on sen ikäinen, että on vast'ikään siirtynyt eläkkeelle, indikoivat sitä, että vaikutusmahdollisuuksia pidetään keskimääräistä parempina.

Kykenevät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun keskimäärää enemmän (asteikkokeskiarvot):

KAIKKI.....	7,63
Johtavassa asemassa toisen palveluksessa	8,29
Hallitsee tietokoneiden/älylaitteiden käytön erittäin hyvin.....	8,22
Käyttää tekoälyä.....	8,20
Käyttää TikTokia	8,17
Käyttää Teamsia/Zoomia/Skypeä	8,05
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö.....	8,02
Nykyisin tai aiemmin yrittäjä.....	8,02
Työssä.....	8,00
Käyttää Wikipediaa	7,92
Yliopisto tai korkeakoulu	7,89
Asuu maaseutumaisessa kunnassa	7,88
65–69-vuotias.....	7,87
Käyttää Instagramia	7,87
Asuu yhdessä puolison kanssa.....	7,86
Käyttää X:ää.....	7,84
Hallitsee tietokoneiden/älylaitteiden käytön melko hyvin	7,84
Käyttää WhatsAppia	7,83

Arvioivat äänensä tulevan kuulluksi yhteiskunnassa keskimäärää paremmin (asteikkokeskiarvot):

KAIKKI.....	5,55
Nykyisin tai aiemmin johtavassa asemassa toisen palveluksessa.....	6,26
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö.....	6,18
Yliopisto tai korkeakoulu	6,18
Nykyisin tai aiemmin maatalousyrittäjä	6,04
Hallitsee tietokoneiden/älylaitteiden käytön erittäin hyvin.....	6,03
Käyttää Teamsiä/Zoomia/Skypeä	6,00
Työssä.....	5,99
Asuu maaseutumaisessa kunnassa	5,99
Käyttää Wikipediaa	5,98
Asuu yhdessä puolison ja lasten kanssa	5,96
55–59-vuotias.....	5,96
Asuu Itä- tai Pohjois-Suomessa.....	5,81
Asuu Länsi-Suomessa	5,80
Asuu yhdessä puolison kanssa.....	5,79
Hallitsee tietokoneiden/älylaitteiden käytön melko hyvin	5,79
65–69-vuotias.....	5,77
Asuu kaupungin keskustassa	5,76
Käyttää tekoälyä.....	5,76

Periaatteessa tilanne ei juuri muutu edellisestä, kun arvioidaan sitä, kuinka hyvin oma ääni kuuluu yhteiskunnassa: moni edellä mainituista asioista vahvistaa myös uskoa siitä, että ääni kuuluu.

Edellä mainittujen tekijöiden lisäksi voi kuitenkin vielä mainita elämisen maaseutumaisissa oloissa Suur-Helsingin ulkopuolisessa Suomessa. Siellä asuvista keskimääräistä useammalla on tunne siitä, että oman äänensä saa kuuluviin.

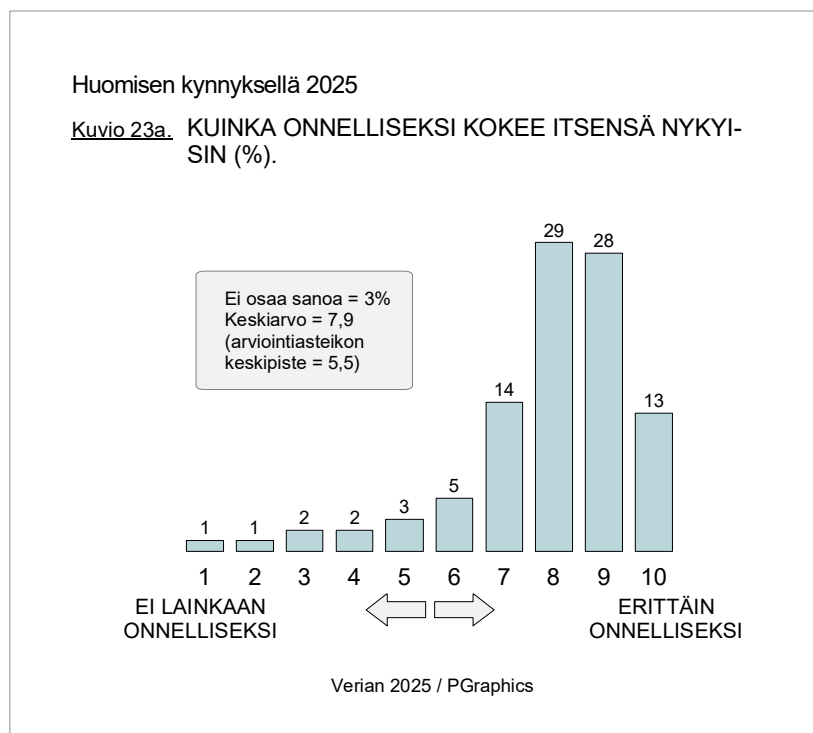
11. MISTÄ ONNELLISUUS KOOSTUU?

Hyvä terveys on onnellisuuden edellytys

Valtaenemmistö 55–84-vuotiaista pitää itseään suhteellisen onnellisena. Hyvin harva, vain muutama prosentti, tunnustaa olevansa lähes onneton. Toisaalta vain 13 prosenttia ikääntyvistä ja ikääntyneistä tuntee itsensä täysin onnelliseksi.

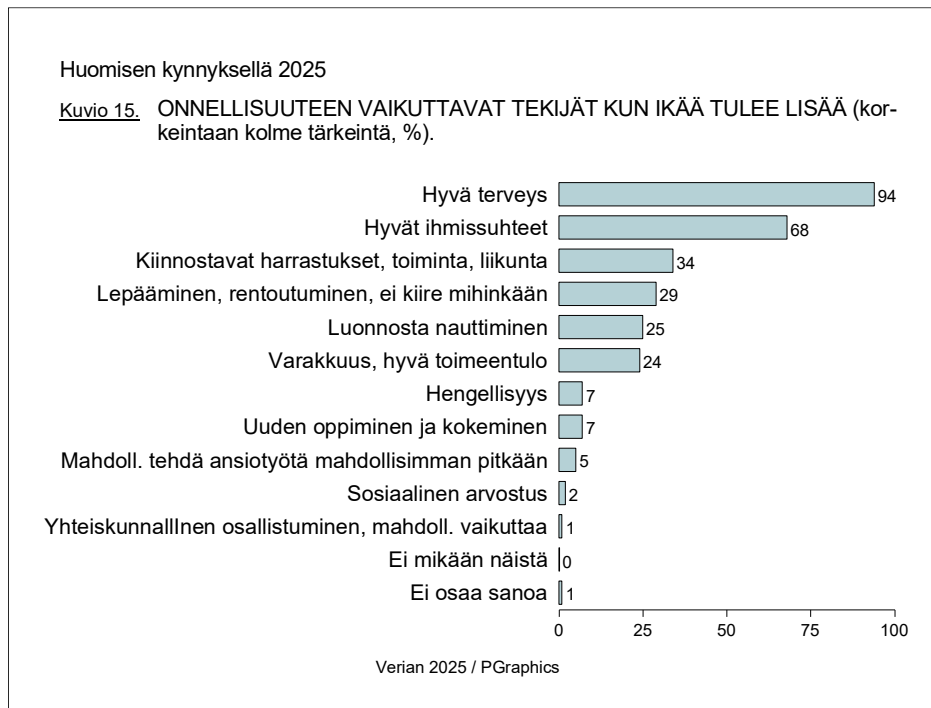
Luonnollisesti on ymmärrettävää, että täysin onnellisia on varsin vähän. Terveydellisiä ongelmia esiintyy kaikilla ihmisillä ainakin ajoittain, lisäksi väestön vanhetessa vajavainen terveys yleistyy. Työttömyyden iskiessä taloudellinen tilanne heikkenee, eläkkeelle siirtyäessä tulotaso laskee.

Silti onnellisuutta löytää varsin paljon kaikista ikäryhmistä.

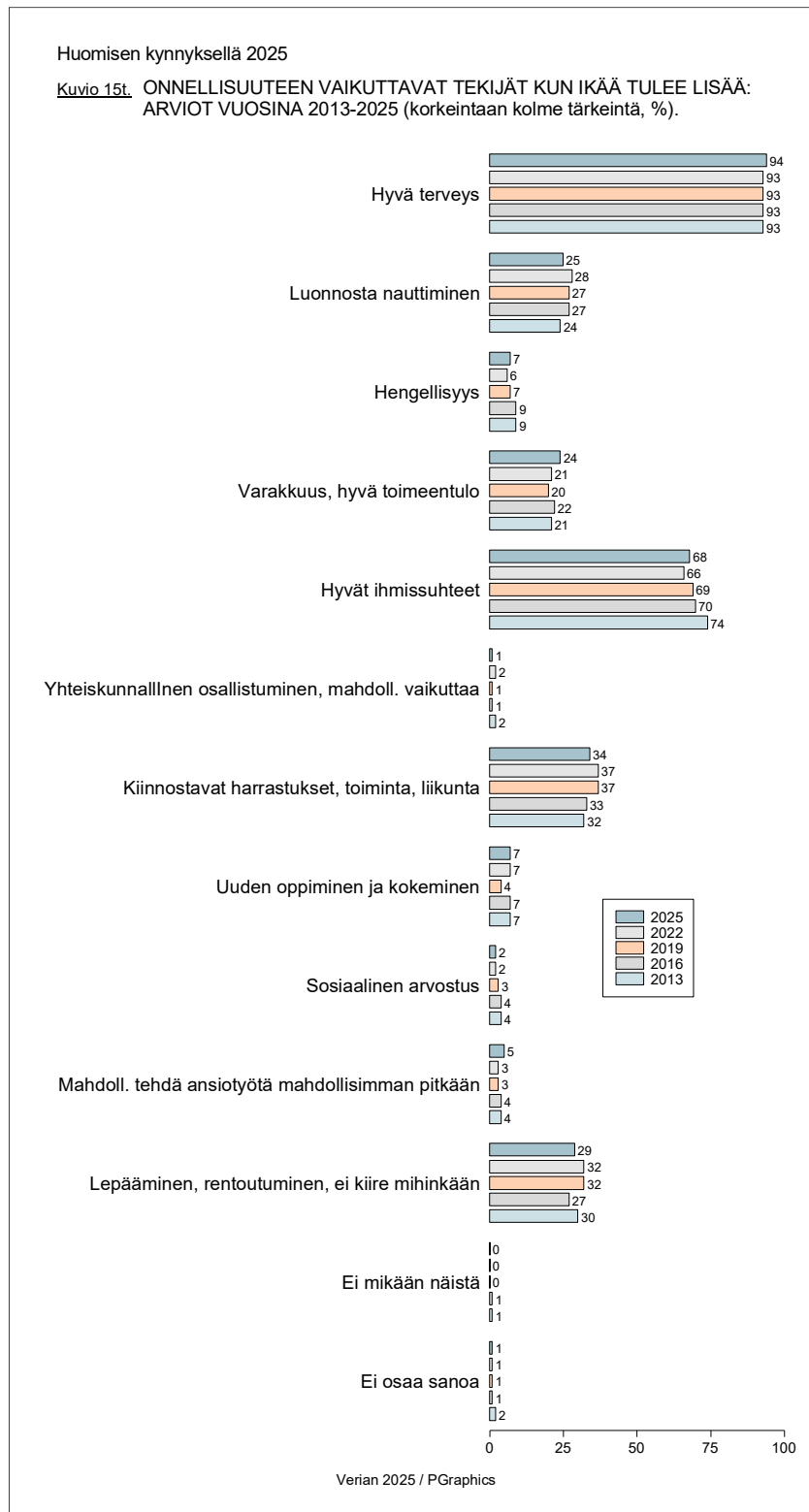
Eri-ikäisistä 65–69- (8,19) ja 70–74-vuotiaat (8,17) kokevat olevansa onnellisimpia. Ero muihin ikäryhmiin kuuluviin ei kuitenkaan ole kovin suuri.

Koulutus, mahdollisuus asua yhdessä puolison kanssa, hyvän ammattiaseman kautta tuleva korkeampi elintaso sekä kyky hyödyntää tekoälyä näyttävät olevan asioita, jotka ovat yhteydessä aavistuksen verran suurempaan onnellisuudentunteeseen.

Omassa kysymyksessään vastaajat arvioivat erikseen yhdentoista mahdollisen osatekijän vaikutusta onnellisuuteen silloin, kun ikääntyy. Listasta tuli poimia kolme omasta mielestään tärkeintä asiaa.

Tulokset muodostuvat melko yksiselitteisiksi. Vaikka onni rakentuu monista osatekijöistä, niin ne asettuvat selvään järjestykseen.

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Ensisijaiset onnen lähteet ovat hyvä terveys ja hyvät, toimivat ihmissuhteet. On ymmärrettävää, että hyvä terveys on tärkein osatekijä, koska sitä voi pitää myös välttämättömänä onnen edellytyksenä. Sairaana on vaikea olla onnellinen, vaikka muut tekijät olisivat elämässä kuinka hyvin.

Varsin monella onnentunne liittyy myös kiinnostaviin harrastuksiin, rentoutumiseen, leppäämiseen sekä luontoon. Hyvä toimeentulo kuuluu keskeisimpien onnen osatekijöiden joukkoon joka viidennellä.

Tuloksia voi tarkastella myös siten, että kiinnittää huomiota tekijöihin, jotka eivät ole keskeisimpiä 55–84-vuotiaiden onnen rakennuspuita. Sellaisia ovat yhteiskunnallinen osallistuminen, mahdollisuus tehdä ansiotyötä mahdollisimman pitkään sekä sosiaalinen arvostus.

Näkemykset onnellisuuteen johdattavista asioista eivät ole paljon muuttuneet tutkimuksen kohderyhmän keskuudessa vuodesta 2013. Profiili ja ns. suuret linjat ovat säilyneet ennallaan.

Kovin suuria eroja ei ole eri väestöryhmienkään näkemysten välillä. Vaikuttaa siltä, että huomattavan usein onnellisen elämän rakennusaineet ovat samat ihmisten taustasta riippumatta. Vähäisistä säännön vahvistavista poikkeuksista voi mainita mm. sen, että keskimääräistä useampi puolison ja lasten kanssa asuva (50 %) kokee varakkuuden ja hyvän toimeentulon vaikuttavan onnellisuuteen.

Luonnosta nauttimisen merkitys lisääntyy hieman iän karttuessa. Siinä missä joka viides (21 %) 55–84-vuotias ajattelee sen lisäävän onnea, 80–84-vuotiaista joka kolmas (34 %) on samaa mieltä. Samanlainen ero syntyy myös lähiöissä ja esikaupunkialueella (20 %) sekä haja-asutusalueilla (36 %) asuvien välille.

Keskimääräistä hieman useampi 65–59- (39 %) ja 70–74-vuotias (39 %), pääkaupunkiseudulla asuva (41 %) sekä ylempänä toimihenkilönä toimiva tai toiminut (42 %) mainitsi tässä yhteydessä kiinnostavat harrastukset, toiminnan, liikunnan sekä uuden oppimisen.

Keskimääräistä useampi vähemmän koulutettu liittää onnellisuuteen rentoutumisen, ja sen, ettei ole kiire mihinkään.

Siinä missä esim. vailla ammatillista koulutusta olevista 40 prosenttia liittää rentoutumisen onnellisuuteen, yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneista vain 19 prosenttia tekee samoin.

12. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ?

Katseet kohdistuvat vahvimmin julkiseen sektoriin

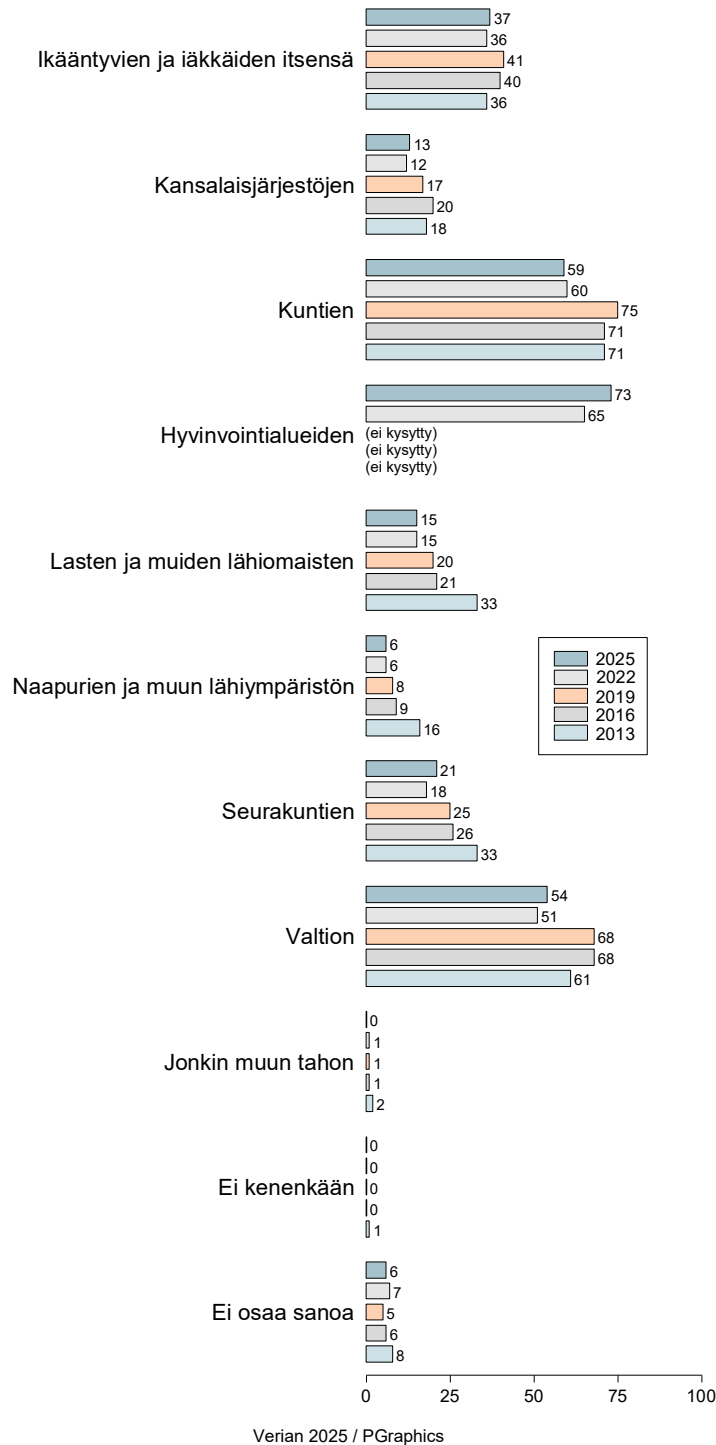
Omassa kysymyksessään selvitettiin, minkä kaikkien tahojen toiminnallista ja taloudellista vastuuta iäkkäistä ihmisistä tulisi vastaisuudessa lisätä. Arvioinnin kohteena oli kaikkiaan kahdeksan eri tahoa.

Tulokset kertovat siitä, että valtaosa 55–84-vuotiaista odottaa niin hyvinvointialueiden kuin sekä kuntien että valtion ottavan lisää vastuuta iäkkäistä ihmisistä. Enemmistö patistelee niitä siihen.

Selvästi pienempi osa asettaa lisävastuita ikääntyville itselleen, puhumattakaan heidän lapsistaan tai muista lähiomaisista. Kansalaisjärjestöille vastuuta vierittää vieläkin harvempi.

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 10t. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ (monivalintakysymys; viisi viimeisintä mittausta, %).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Käytännössä kolme 55–84-vuotiaasta neljästä (73 %) edellyttää hyvinvointialueiden ottavan lisää vastuuta. 59 prosenttia vaatii kuntia ottamaan lisää vastuuta. 54 prosenttia kehottaa valtiota tekemään niin.

Sosiaalinen asema ja puoluekanta heijastuvat tuloksiin, kun puhutaan ikääntyvien, heidän lähiomaistensa ja muun lähiympäristön vastuusta. Paremmassa sosiaalisessa asemassa olevat painottavat keskimääräistä useammin ikääntyvien itsensä vastuun lisäämistä.

Esim. ylemmistä toimihenkilöistä niin tekee 47 prosenttia, yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneista (48 %) sekä kokoomuksen kannattajista (49 %) yhtä suuri osa. Sama näkemys on myös usealla (49 %) puolison ja lasten kanssa asuvalla.

Vastaajajoukon nuoremmat ovat vanhempia vakuuttuneempia siitä, että kuntien pitäisi ottaa asiassa suurempi vastuu. Esim. siinä missä 60–64-vuotiaista 68 prosenttia vaatii tätä, 75–79-vuotiaista niin tekee 18 prosenttiyksikköä harvempi (50 %).

Myös koulutus vaikuttaa asiaan: mitä enemmän muodollista koulutusta, sitä todennäköisemmin ajatellaan, että kuntien vastuun tulisi kasvaa.

Lisäksi alle 65-vuotiaat (55–59-vuotiaista 61 ja 60–64-vuotiaista 66 prosenttia) ovat keskimääräistä vakuuttuneempia siitä, että valtion tulisi kantaa vastaisuudessa suurempaa vastuuta ikäihmisistä.

Ajatus siitä, että julkinen valta ottaisi päävastuun, on esitetty jo aiemminkin, eikä tilanne ole siltä osin muuttunut.

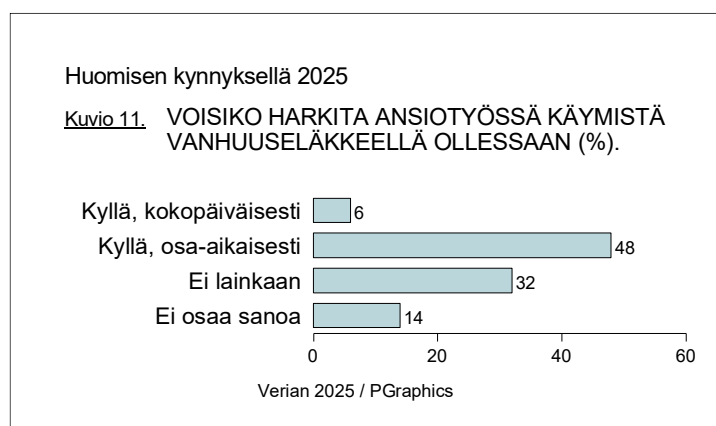
Kun tuloksia tarkastelee hieman pitemmällä aikavälillä, havaitsee, että aiempaa useammat muistuttavat ikääntyvien omasta vastuusta ja vierittävät sitä vähäisemmässä määrin lähiomaisille, naapureille tai seurakunnille. Kunnille ja valtiolle vastuuta on vieritetty aikaisempaa vähemmän siitä lähtien, kun hyvinvointialueet ilmestyivät mukaan kuvaan.

13. ANSIOTYÖSSÄ KÄYMINEN VANHUUSELÄKKEELLÄ

Kiinnostus ansiotyössä käymiseen vanhuuseläkkeellä on edelleen nousussa

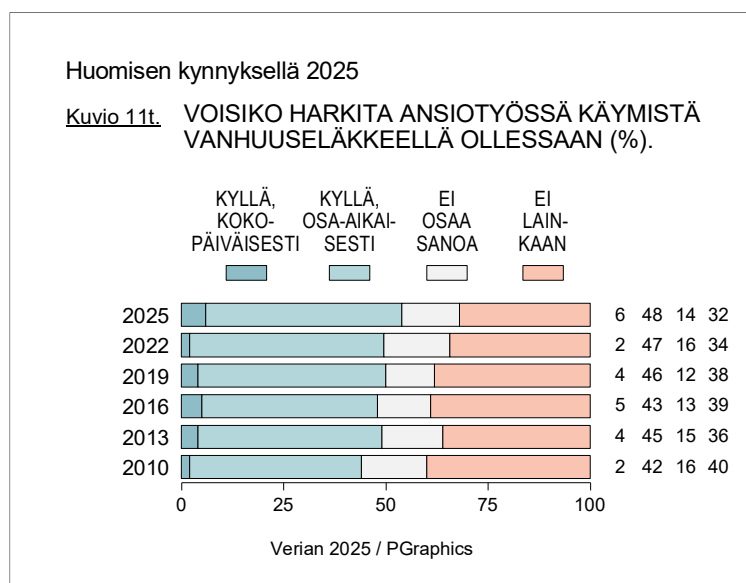
Vain marginaalinen osa ikääntyvistä ja iäkkäistä voisi harkita kokopäivätyössä käymistä vanhuuseläkkeellä ollessaan. Tämä voisi tulla kyseeseen ainoastaan kuudelle 55–84-vuotiaalle sadasta.

Kysymys osa-aikaista työssä käymisestä tuotti toisenlaisen tuloksen. Melkein joka toinen (48 %) voisi harkita sitä.

Ikä on yhteydessä kiinnostukseen käydä ansiotyössä vanhuuseläkkeellä. 55–59- (61 %) sekä 60–64-vuotiaiden (69 %) selkeät enemmistöt voisivat harkita osa-aikatyön tekemistä silloin. Kiinnostus ansiotyötä kohtaan ymmärrettävästi vähentyy iän myötä. Kuitenkin 70–79-vuotiaista 38 ja 80–84-vuotiaista 33 prosenttia voisi harkita ainakin osapäivätyön tekemistä.

Melkein joka toinen (46 %) tällä hetkellä eläkkeellä oleva kertoi, että voisi tehdä jonkinlaista ansiotyötä: kolme prosenttia koko- ja 43 prosenttia osapäiväisesti.

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Houkutus käydä ansiotyössä eläkkeellä ollessa on pysynyt entisellä tasollaan. Silti pitemmän aikavälin tarkastelussa havaitsee, että 55–84-vuotiaiden kiinnostus työntekoa kohtaan eläkeaikana on hieman lisääntynyt.

14. ARVIOT ELÄKEJÄRJESTELMÄMME TULEVAISUUDESTA

Melkein joka toinen uskoo, että eläkkeitä tullaan olennaisesti leikkaamaan kymmenen vuoden sisällä, yhtä moni on luottavainen oman eläkkeensä tulevaisuuteen

Melkein joka toinen (48 %) tutkimukseen osallistunut ei usko, että eläkejärjestelmämme tarjoaisi kymmenen vuoden kuluttua tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Vain 22 prosenttia on tässä suhteessa luottavainen.

Tutkimukseen osallistuneilla ei ollut selvää, yhtenäistä kantaa siihen, tuleeko eläkejärjestelmämme olemaan liian kallis yhteiskunnan kannalta. 29 prosenttia otaksuu, että siitä tulee liian kallis, mutta jonkin verran useampi (38 %) ei usko, että niin käy.

Joka toinen uskoo, ettei eläkejärjestelmämme ei tule kohtelevaan eri ikäluokkia oikeudenmukaisesti. Vain 16 prosenttia ikääntyvistä ja ikäihmisistä on tässä suhteessa luottavainen.

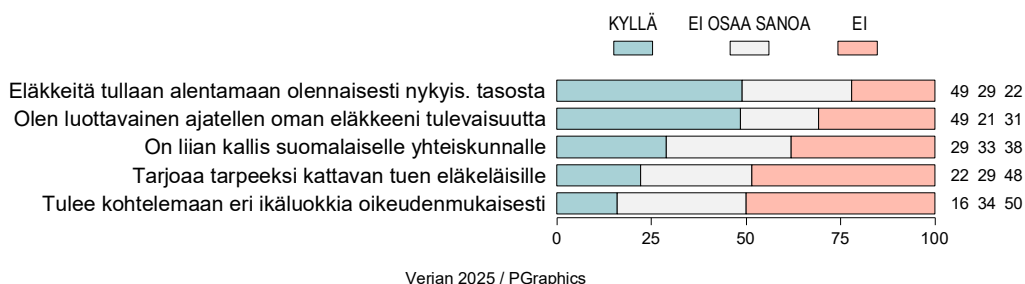
Joka toinen 55–84-vuotias (49 %) pitää todennäköisenä, että eläkkeitä tullaan alentamaan olennaisesti nykyisestä tasosta. 22 prosenttia on tästä toista mieltä.

Huolimatta siitä, että eläkejärjestelmän tulevaisuuden yllä nähdään varsin tummia pilviä, moni suhtautuu luottavaisesti oman eläkkeensä tulevaisuuteen. Käytännössä joka toinen (49 %) näkee tällaiselle ajattelutavalle perusteita, joka viides (22 %) ei.

Eläkejärjestelmän arvioiminen on monelle vaikeaa. Todisteeksi käyvät vaikkapa vailla mielipidettä olleiden osuudet, jotka olivat tässä suuria (vaihtelivat 21 ja 34 prosentin välillä).

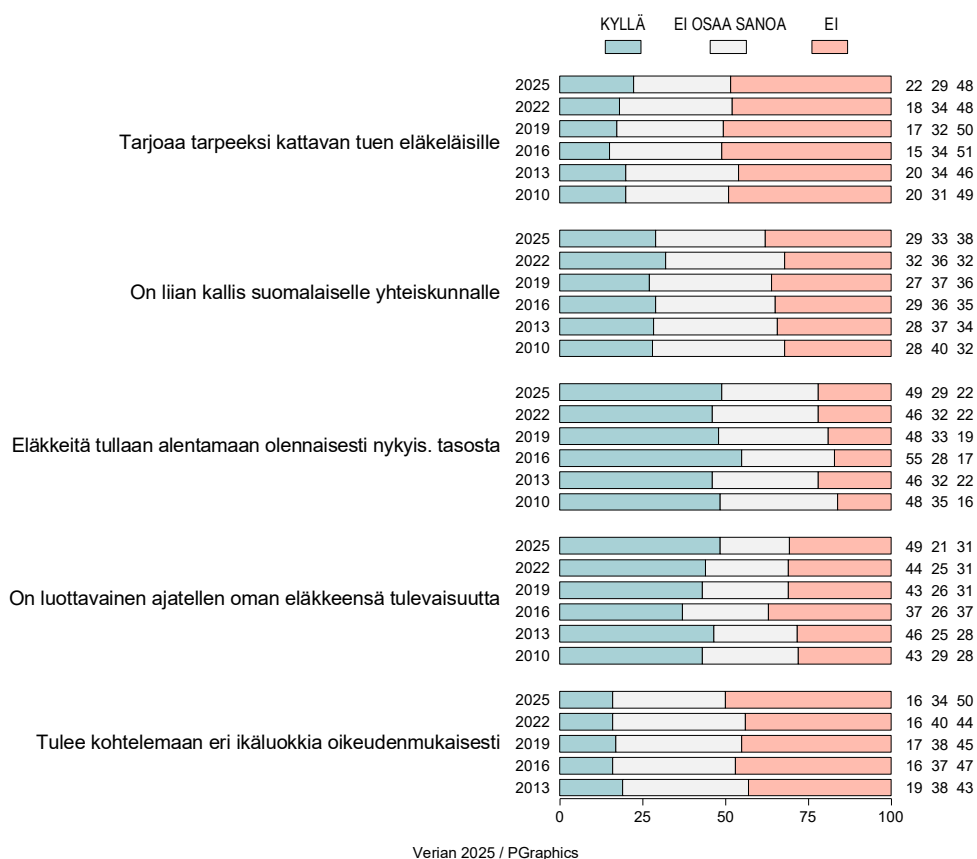
Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 13. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ NOIN KYMMENEN VUODEN KULUTTUA: USKOOKO ETTÄ... (%).

Huomisen kynnyksellä 2025

Kuvio 13t. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ NOIN KYMMENEN VUODEN KULUTTUA: USKOOKO ETTÄ... (%).

*2013 ja aiemmin 55–79-vuotiaat

Joukon nuorimmat suhtautuvat keskimääräistä epäilevämmiin eläkejärjestelmän tulevaisuuteen. 62 prosenttia alle 65 vuotiaista ei usko, että se tarjoaisi 10 vuoden kuluttua tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Keskimääräistä useampi tämän ikäinen (55–59-vuotiaista 65 ja 60–64-vuotiaista 62 prosenttia) arvelee, ettei järjestelmä tule kohtelevaan eri ikäluokkia oikeudenmukaisesti.

55–59-vuotiaiden enemmistö (55 %) ei suhtaudu luottavaisesti oman eläkkeensä tulevaisuuteen. 60–64-vuotiaat eivät ajattele asiasta aivan yhtä negatiivisesti, vaikka heistäkin selvästi useammalla (45 %) kuin koko joukolla keskimäärin on siitä ikäviä aavistuksia.

Enemmistö kummastakin ikäryhmästä (55–59-vuotiaista 58 ja 60–64-vuotiaista 57 prosenttia) arvelee, että 10 vuoden kuluttua eläkkeitä tullaan alentamaan olennaisesti niiden nykytasosta. Varsinkin 50–59-vuotiaat ovat keskimääräistä varmempia siitäkin, että eläkejärjestelmä on 10 vuoden kuluttua liian kallis suomalaiselle yhteiskunnalle.

Ylemmät toimihenkilöt ja korkeakoulutetut suhtautuvat eläkejärjestelmän tulevaisuuteen selvästi myönteisemmin. Myös eläkeläiset voi mainita samasta syystä. Vaikka kohtuullisen monella näihinkin ryhmiin kuuluvalla on omat epäilyksensä, he näkevät tilanteen selvästi optimistisemmässä valossa kuin eläkeikää lähestyvät ikäluokat. Positiivisempi ajattelutapa ilmenee reaktioissa mihin tahansa väittämään.

Hyvänä esimerkkinä käy vaikkapa johtajien (69 %) ja ylempien toimihenkilöiden (67 %) luottamus omaa eläkettään kohtaan. Se on selvästi suurempaa kuin muissa ammattiryhmissä toimivilla tai toimineilla.

Lisäksi voi todeta esim. sen, että ylemmistä toimihenkilöistä melkein kaksi kertaa useampi (41 %) kuin koko joukosta keskimäärin uskoo eläkejärjestelmän tarjoavan 10 vuoden kuluttua riittävän kattavan tuen eläkeläisille.

Näkemykset eläkejärjestelmän tulevaisuudesta eivät ole paljon muuttuneet kuluneen 12 vuoden aikana. Silti voi varovaisesti todeta, etteivät näkemykset ole muuttuneet negatiivisemmiksi. Itse asiassa aikaisempaa aavistuksen verran useampi uskoo järjestelmän tarjoavan tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Lisäksi oman eläkkeensä tulevaisuuteen luottavaisesti suhtautuvia löytää nyt hiukan enemmän kuin vielä vähän aikaa sitten.

Toisaalta sekin joukko on kasvanut, joka epäilee, että järjestelmä ei tule kohtelevaan eri ikäluokkia oikeudenmukaisesti.

15. IKÄIHMISET ÄLYLAITTEIDEN KÄYTTÄJINÄ

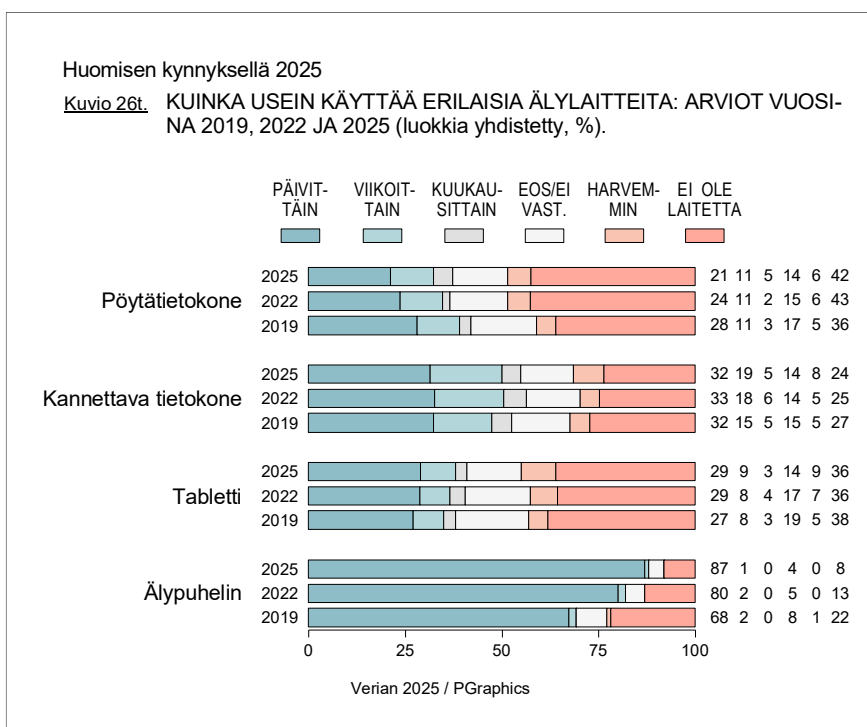
Älylaitteiden käyttöä tarkasteltiin neljän kysymyksen avulla. Kiinnostuksen kohteena olivat 55–84-vuotiaiden käytössä olevat laitteet, niiden käyttötarkoitukset, internetiä hyödyntävien sovellusten käyttäminen sekä arviot omista kyvyistä älylaitteiden käyttäjänä.

Älypuhelin yleisimmin käytetty laite, WhatsApp suosituin sovellus

Melkein yhdeksän ikääntynyttä kymmenestä (87 %) käyttää älypuhelinlaan vähintään päivittäin, useimmat (84 %) useita kertoja päivässä. Kyseinen laite on 92 prosentilla koko joukosta.

Myös pöytätietokone, kannettava tietokone ja tabletti ovat suosittuja. Joka kolmas (32 %) käyttää päivittäin kannettavaa tietokonetta, 29 prosenttia tablettitietokonetta ja 21 prosenttia pöytätietokonetta.

76 prosentilla on kannettava tietokone. Tablettitietokone löytyy 64:n ja pöytätietokone 58 prosentin taloudesta. Pöytätietokoneiden määrä on edelleen vähentynyt. Tablettitietokoneiden määrä taas on hieman kasvanut. Myös älypuhelinlaan käyttävien määrä on lisääntynyt. Älypuhelin on käytössä 14 prosenttiyksikköä useammalla kuin vuonna 2019.

Laitteita ei pelkästään käytetä usein. Niitä käytetään moniin tarkoituksiin.

Useimmat (89 %) kertoivat hoitavansa pankkiasioitaan älylaitteiden avulla. Melkein yhtä moni (87 %) hyödyntää niitä tiedonhankinnassa. Useampi kuin neljä viidestä (82 %) seuraa mediaa älylaitteellaan. Yhteydenpito ja kirjeenvaihto tulee kyseeseen kolmelle neljästä (76 %).

Valtaosa (71 %) hoitaa myös sosiaali- ja terveystietoihin liittyviä asioimia älylaitteella. Melkein yhtä moni käyttää niillä viranomaisten verkkopalveluita (68 %).

Enemmistö (57 %) käyttää älylaitettaan matka- tai pääsylippujen ostamiseen verkossa, hieman harvempi (45 %) muihin verkkokauppaostoksiin. Joka toinen 55–84-vuotias käy älylaitteellaan sosiaalisessa mediassa.

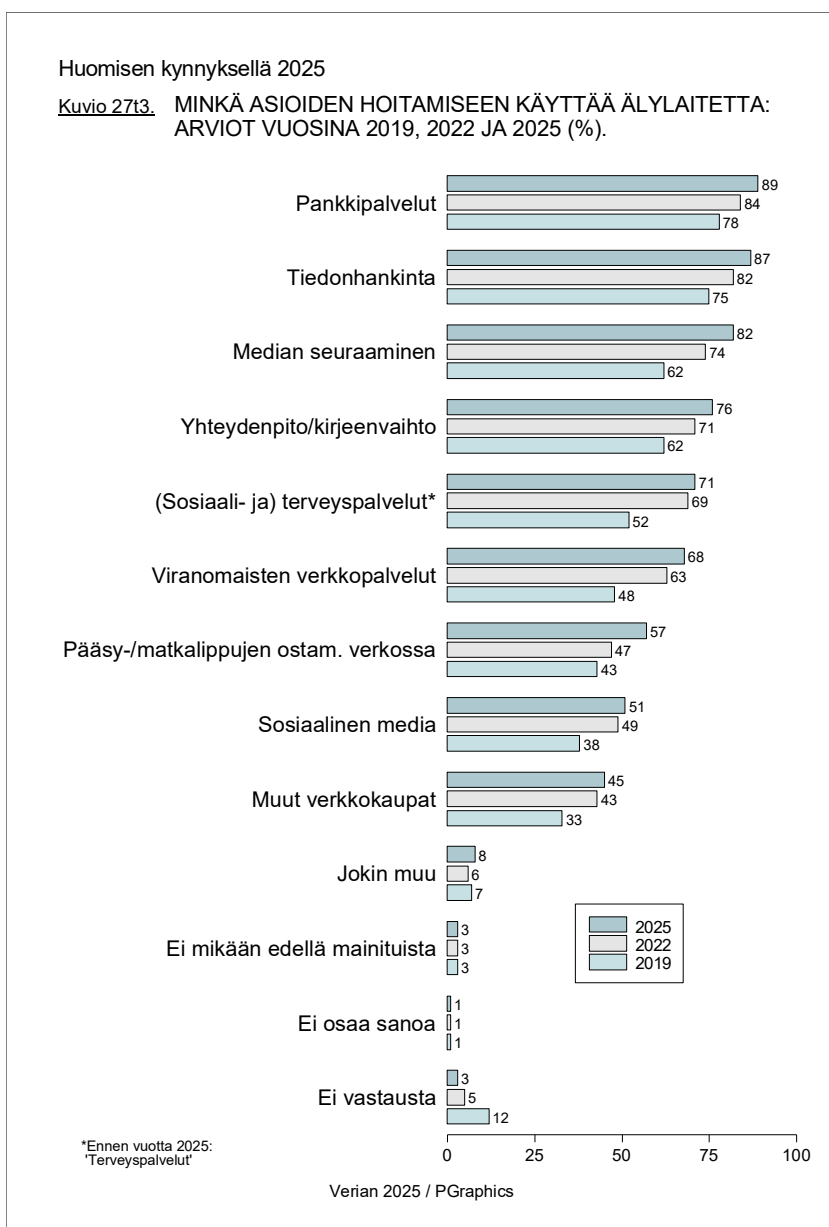
Kuluneen kolmen vuoden aikana mikä tahansa kysymyksessä mainittu älylaitteen käyttö tarkoitus on tullut yhä useammalle kyseeseen. Eniten kasvua on niiden parissa, joka osavat älylaitteen avulla verkossa pääsy- tai matkalippuja ja jotka seuraavat sillä mediaa.

Naisten ja miesten tavoissa käyttää älylaitetta ei ole suuria eroja, vaikka naisista hieman useampi kuin miehistä hyödyntääkin sitä mm. yhteydenpidossa ja kirjeenvaihdossa (83 % - 70 %), pääsy- ja matkalippujen ostamisessa verkossa (63 % - 51 %), sosiaalisessa mediassa (58 % - 45 %) sekä sosiaali- ja terveystietoihin (74 % - 67 %).

Muuten käytön useuteen vaikuttaa selvemmin kaksi asiaa: ikä ja koulutus.

Mitä nuoremmasta henkilöstä on kyse, sitä luultavimmin hän hyödyntää älylaitettaan mihin tahansa kysymyksessä mainittuun tarkoitukseen. Tämä ei kuitenkaan suinkaan tarkoita sitä, että iäkkäämmät jättäisivät tyystin käyttämättä omia laitteitaan.

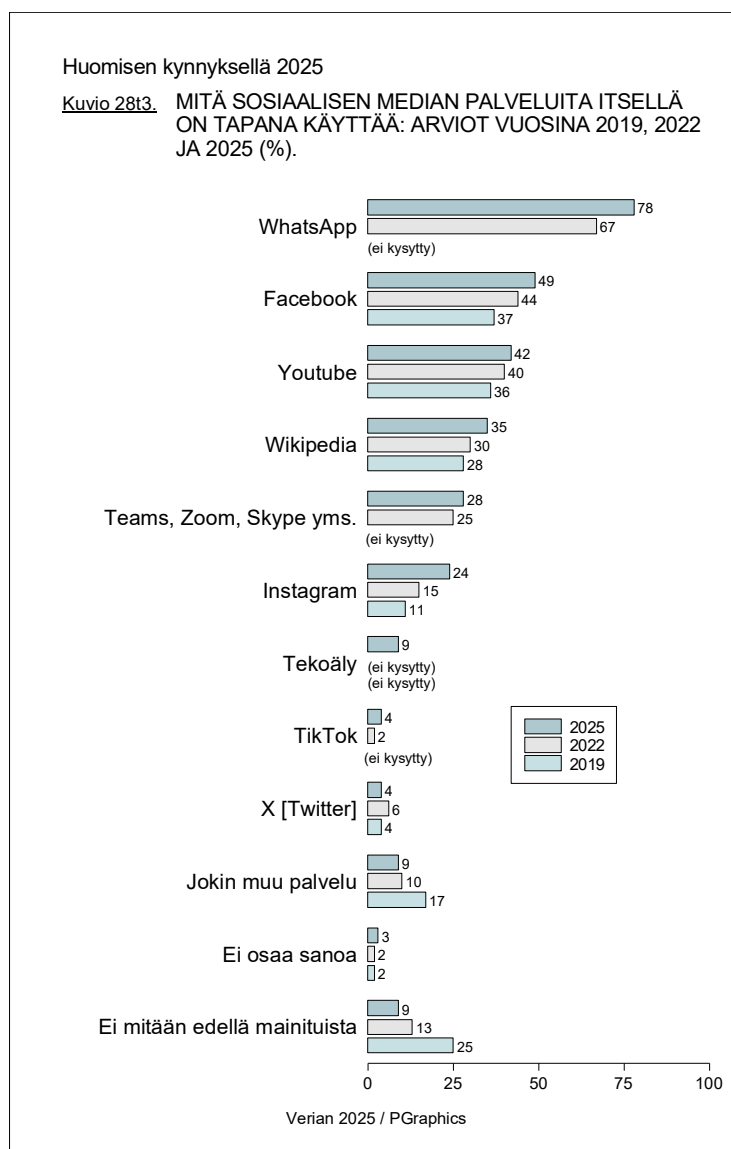
Niitä säästeliäimmin käyttävien 80–84-vuotiaiden enemmistö hoitaa omalla älylaitteellaan yhteydenpitoa (52 %), seuraa sillä mediaa (61 %), hoitaa pankkiasioitaan (66 %) sekä etsii tietoa (64 %). Käytännössä joka toinen tähän ikäryhmään kuuluva hoitaa sosiaali- ja terveystietoihin älylaitteella. Ainoastaan sosiaaliseen mediaan iäkkäin ryhmä käyttää sitä vähemmän. Sekin kuitenkin tulee kyseeseen heistä joka neljännelle (24 %).

Mitä enemmän henkilöllä on muodollista koulutusta, sitä todennäköisemmin hän käyttää älylaitettaan monipuolisesti.

Vailla ammatillista koulutustakin olevat käyttävät sitä. Heistä koko lailla yhtä suuri osa kuin vanhimpaan ikäryhmään kuuluvista hyödyntää älylaitetta eri asioihin.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden tavat taas muistuttavat joukon nuorimpien käyttäytymistä: useassa tapauksessa vähintään yhdeksän kymmenestä hyödyntää toiminnassaan älylaitteen tarjoamia mahdollisuuksia.

Miehistä (47 %) hiukan useampi kuin naisista (38 %) kertoi käyttävänsä YouTubea. WhatsApp (71 % - 86 %), Facebook (41 % - 56 %) ja Instagram (15 % - 33 %) ovat puolestaan selvästi enemmän naisten suosiossa. Naisista (33 %) jonkin verran useampi kuin miehistä (23 %) hyödyntää myös Teamsia, Zoomia tai Skypen tapaisia palveluja.

Ikä ja koulutus jakavat tässäkin kaikkein voimakkaimmin vastaajia.

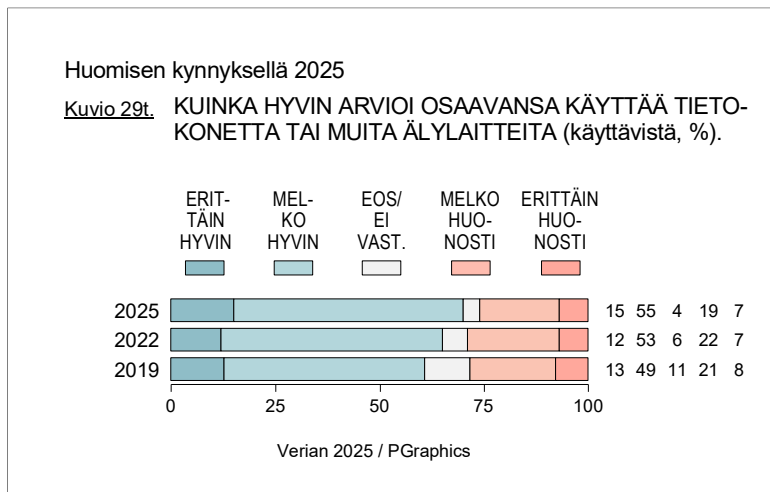
Mitä nuoremmasta henkilöstä on kyse, sitä varmemmin hän lukeutuu minkä tahansa sovelluksen hyödyntäjiin. Korkeasti koulutetut ovat sitä todennäköisemmin kuin ne, joilla on vähäisemmässä määrin muodollista koulutusta. Hyvä esimerkki on mm. Teamsin tai vastaavan palvelun käyttäminen. Siinä, missä 55–59-vuotiaiden enemmistö (54 %) käyttää sellaisia, 80–84-vuotiaista niin tekee noin joka kymmenes (9 %).

Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneista kyseisenlaiset palvelut ovat käytössä joka toisella (49 %), vailla ammatillista koulutusta olevista kuudella prosentilla.

Vaikka prosenttiosuudet hieman vaihtelevat, edellä mainittu yleisperiaate kantaa läpi kaikkien palveluiden. Se heijastuu myös siten, että ylemmät toimihenkilöt ja johtavassa asemassa olevat tai olleet erottuvat joukosta palveluita muita aktiivisemmin käyttävinä.

Älylaitteet hallitsevien määrä tasaisessa kasvussa

Valtaenemmistö 55–84-vuotiaista kokee osaavansa käyttää vähintään kohtuullisesti tietokonetta ja älylaitteita. 15 prosenttia hallitsee ne omasta mielestään erittäin ja 55 prosenttia melko hyvin. 19 prosentin tiedot niistä ovat melko huonot. Seitsemän prosenttia kertoi tuntevansa niitä erittäin huonosti.

Ikä vaikuttaa näkemyksiin (nuoremmat ovat taitavampia), mutta moni joukon iäkkäimpään osaan kuuluvakin tuntee hallitsevansa kohtuullisen hyvin älylaitteidensa käytön. 80–84-vuotiaista sellaisia on 36 prosenttia. Toisen ääripään muodostavista 55–59-vuotiaista 88 prosenttia arvelee tuntevansa älylaitteet ainakin melko hyvin.

Koulutus on toinen asiaan vaikuttava tekijä. Enemmän muodollista koulutusta hankkineista keskimääräistä selvästi useampi pitää taitojaan melko hyvinä. 87 prosenttia yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneista tuntee laitteet ainakin melko hyvin. Vailla ammatillista koulutusta olevista 41 prosentilla on sama käsitys omasta osaamisestaan.

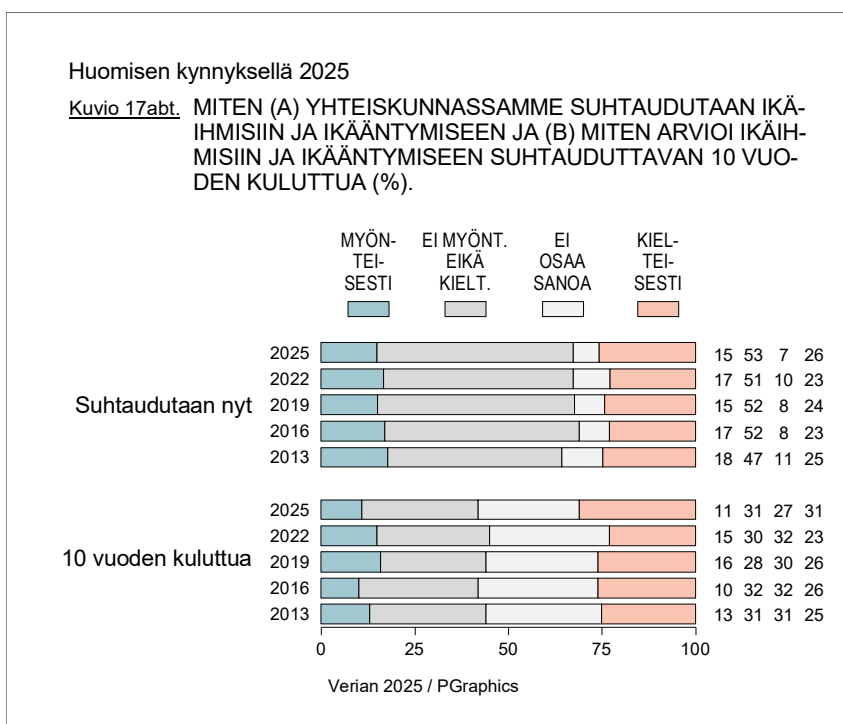
Työelämässä mukana olevat (86 %), ylemmät toimihenkilöt (93 %) ja johtavassa asemassa olevat tai olleet (80 %) arvelevat myös tuntevansa älylaitteet varsin hyvin.

Omia kykyjään hyvänä pitävien osuus on ollut lievässä, mutta tasaisessa kasvussa. Niitä vähintään melko hyvänä pitäviä on nyt kahdeksan prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2019.

16. ARVIOT SUHTAUTUMISESTA IKÄIHMISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN NYT JA TULEVAISUUDESSA

Huomisen kynnyksellä summautuu kysymyksiin, joissa kysyttiin arviota siitä, miten yhteiskunnassamme suhtaudutaan ikäihmisiin ja ikääntymiseen nyt ja 10 vuoden kuluttua. Tulos on hyvin linjassa edellä esitetystä muodostuvan yleiskuvan kanssa. Valtaosan mielestä suomalaisten käsitykset ovat varsin neutraaleja.

Hiukan useampi kuin joka toinen (53 %) ajattelee, ettei ikääntyneisiin ja ikääntymiseen suhtauduta sen enempää myönteisesti kuin kielteisestikään. Jos tähän joukkoon liittävät ne, joiden mielestä suhtautuminen on positiivista, puhutaan jo valtaenemmistöstä (68 %).

Yhtä lailla totta on varmasti sekin, että suurempi osa pitää suomalaisten suhtautumista kielteisenä (26 %) kuin myönteisenä (15 %). Tilanne on ollut tämä jo vuosia.

Vaikuttaa myös siltä, ettei lähitulevaisuus ole tuomassa muutosta asiaan. Edelleen kielteisyyttä korostavien osuus on selvästi suurempi kuin niiden, joiden mielestä ikääntymiseen ja ikääntyneisiin ihmisiin suhtaudutaan Suomessa myönteisesti.

LIITEKUVIOT

Tutkimuksen raportointi on jaettu kahteen osaan. Painettu osa on tutkimuksen perusraportti, jossa verbalisoidaan ja visualisoidaan tutkimuksen päätuloksia. Raportin tehtävänä on jäsentää aineistoa ja johdattaa lukijaa diagrammien tarkasteluun ja omien havaintojen ja tulkintojen tekoon.

Graafisten kuvioiden osuus raportissa on suuri, koska tutkittavat asiat ovat konkreettisia ja kuviot pitkälti itseselitteisiä. Aineiston laajuudesta ja jo lähtökohtaisesta moniulotteisuudesta johtuen kaikkia tuloksia ei ole mahdollista eikä järkevää kirjoittaa systemaattisesti auki.

Verkossa julkaistavassa tilastoraportissa esitetään kaikki tutkimustulokset yksityiskohtaisessa taulukkomuodossa. Se sisältää myös informaation tutkimusaineiston rakenteesta ja vastaajaryhmien koosta. Aineistoon voi tutustua osoitteessa:
<https://www.eetury.fi/huomisenkynnyksella>.

Liitekuviot löytyvät oheisen QR-koodin kautta.
 Följ QR-koden för digitala bilagor.

TIIVISTELMÄ

Huomisen kynnyksellä-tutkimus antaa monipuolista tietoa ikääntyneiden odotuksista tulevaisuutta kohtaan, käsityksistä heidän arjestaan ja luottamuksesta eri instituutioita kohtaan. Tutkimuksessa kysellään myös onnellisuudesta ja ikääntyneiden peloista sekä esimerkiksi siitä, miten digitaidot vaikuttavat tyytyväisyyteen omaan elämään.

Huomisen kynnyksellä-tutkimus toteutettiin nyt seitsemännen kerran. Verian (joka aiemmin tunnettiin mm. nimillä Kantar Public, TNS Gallup ja Suomen Gallup Oy) on toteuttanut tutkimuksen Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n toimeksiannosta. Hankkeen rahoittajina ovat toimineet EETU ry:n jäsenjärjestöt.

Tutkimuksen perusaineistona on maamme 55–84 vuotta täyttäneitä väestöä edustava 965 henkilön aineisto. Se kerättiin kirjekyselynä 17.3.–30.5.2025. Kysely toteutettiin kaksikielisenä suomeksi ja ruotsiksi. Vastausprosentti (35 %) oli samaa tasoa kuin edellisellä kerralla 2022.

Melkein joka viides 55–84-vuotias suomalainen on ollut jonkin eläkeläisjärjestön jäsen tai mukana sellaisen toiminnassa. Melkein joka kolmas ikäluokkaan kuuluva voisi osallistua eläkeläisjärjestöjen toimintaan jatkossa. Varmoja osallistumisaikeita on joka kymmenenellä.

Eläkeläisjärjestöiltä toivotaan aktiivista ja moninaista vaikuttamista

Eläkeläisjärjestöt nähdään tarpeellisiksi iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin kannalta, eikä niiden juurikaan ajatella esittävän kohtuuttomia vaatimuksia. Toisaalta 55–84-vuotiaiden enemmistö vaatii niiltä nykyistä enemmän aktiivisuutta ja ärhäkkyyttä edunvalvonnassa. Myös järjestöjen kyky ajaa eläkeläisten etuja voisi melko monen mielestä olla parempi.

Toisaalta eläkeläisjärjestöjen toimintaan osallistuvat jäsenet ovat keskimääräistä vakuutuneempia siitä, että ne ajavat hyvin eläkeläisten etuja. Jäsenistä keskimääräistä suurempi osa myös pitää eläkeläisjärjestöjä merkittävänä yhteiskunnallisina vaikuttajina.

55–84-vuotiaiden enemmistön mielestä useampi eläkeläisjärjestö on hyvä asia, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia.

Eläkeläisjärjestöjen pitäisi keskittyä toiminnassaan etenkin iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseen. Asiointimahdollisuuksien turvaamista myös muuten kuin digitaalisesti pidetään järjestöjen toiseksi tärkeimpänä tehtävänä. Myös eläkeläisten verotuksen alentaminen ja eläke-etuuksien turvaaminen lukeutuvat 55–85-vuotiaiden mielestä niiden kaikkein keskeisimpiin tehtäviin.

Valtaosa ikääntyvistä ja ikääntyneistä torjuu ajatuksen, että eläkeläisten edut otettaisiin liian voimakkaasti huomioon päätöksenteossa. Tämä tulos kertoo osaltaan siitä, että ikääntyvien äänen pitäisi kuulua voimakkaammin yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Ajatusta tukee sekin, että enemmistön mielestä ikääntyneitä kohdellaan nykyisin toisen luokan kansalaisina ja, että yhteiskunnassamme on paljon ikään perustuvaa syrjintää.

Odotuksia eläkkeistä ja palveluista tulevaisuudessa

Käytännössä joka toinen tutkimukseen osallistunut ei usko, että eläkejärjestelmämme tarjoaisi kymmenen vuoden kuluttua tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Yhtä moni uumoilee lisäksi, että eläkkeitä tullaan alentamaan olennaisesti niiden nykyisestä tasosta. Toisaalta useat suhtautuvat luottavaisesti oman eläkkeensä tulevaisuuteen.

Valtaosa 55–84-vuotiaista odottaa niin hyvinvointialueiden kuin sekä kuntien että valtion ottavan lisää vastuuta iäkkäistä ihmisistä. Enemmistö patistelee niitä siihen. Selvästi pienempi osa asettaa lisävastuita ikääntyville itselleen, puhumattakaan heidän lapsistaan tai muista lähiomaisista. Kansalaisjärjestöille vastuuta vierittää vieläkin harvempi.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saavutettavuus nousi selvästi suurimmaksi ikäihmisten ongelmaksi. Myös eläkkeiden pienuus ja yksinäisyys ovat sitä monille. Ikääntyneiden hoivapalveluiden laatu sekä taloudelliset vaikeudet ovat muut suurimmiksi koetut pulmat.

Ikääntymiseen liittyvät huolenaiheet

Oma sairastuminen ja liikuntakyvyn menettäminen puolestaan ovat yleisimmät ikääntymiseen liittyvät pelot. Enemmistö 55–84-vuotiaista kertoi pelkäävänsä myös sitä, ettei sosiaali- ja terveyspalveluja saa riittävän nopeasti niitä tarvitessaan tai että läheinen sairastuu. Myös epävarmuuden ja turvattomuuden lisääntyminen yhteiskunnassa pelottaa monia.

Naisista useampi kuin miehistä pelkää mitä tahansa tutkimuksessa käsiteltyä ongelmaa. Suurimmillaan sukupuolten välinen ero on silloin, kun ajatellaan sitä, ettei sote-palveluita saa riittävän nopeasti. Myös epävarmuuden ja turvattomuuden lisääntyminen yhteiskunnassa pelottaa useampaa naista kuin miestä.

Yksinäisyys huolestuttaa keskimääräistä harvempaa kaksin puolison kanssa asuvaa, läheisen kuolema taas heistä keskimääräistä useampaa. Eniten läheisen kuolema kuitenkin pelottaa niitä, jotka asuvat yhdessä puolison ja lasten kanssa.

Mitä iäkkäämmästä henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin liikuntakyvyn menettämisen huolettaa. Iäkkäät ihmiset pelkäävät nuorempia enemmän myös sitä, että palvelut siirtyvät yhä enemmän verkkoon ja he jäävät digitalisoituvan yhteiskunnan ulkopuolelle.

Globaaleista uhkista maailman jakautuminen suurvaltojen etupiireihin huolestuttaa suomalaisia 55–84-vuotiaita eniten. Myös ilmastonmuutos ja luontokato ovat huolenaiheita enemmistölle. Joka toinen ikäryhmään kuuluva on vähintään melko huolissaan siitä, että Suomi joutuisi vieraan vallan hyökkäyksen kohteeksi. Se kuitenkin huolestuttaa tällä hetkellä jonkin verran harvempaa kuin vielä kolme vuotta sitten.

Onnen ja tyytyväisyyden lähteet

Valtaenemmistö 55–84-vuotiaista pitää itseään suhteellisen onnellisena ja kokee tyytyväisyyttä elämäänsä.

Hyvä terveys ja toimivat ihmissuhteet ovat ensisijaiset onnen lähteet. Varsin monella onnentunne liittyy myös kiinnostaviin harrastuksiin, rentoutumiseen, leppäämiseen sekä luontoon. Hyvä toimeentulo kuuluu keskeisimpien onnen osatekijöiden joukkoon vain joka viidennellä.

Kyky toimia digitaalisesti lisää tyytyväisyyttä elämään. Se, että kokee hallitsevansa digitaalisen maailman työkaluja, heijastuu tyytyväisyyteen, samoin se, että saa sitä kautta mahdollisuuden käyttää aktiivisesti erilaisia internetiä hyödyntäviä sovelluksia. 55–84-vuotiaat ovatkin ahkeria älylaitteiden käyttäjiä. Useampi kuin yhdeksän kymmenestä omistaa älypuhelimien ja lähes kaikki sellaisen omistavat käyttävät sitä päivittäin.

Älylaitteita ei pelkästään käytetä usein. Niitä myös käytetään moniin tarkoituksiin. Yhdeksän kymmenestä hoitaa pankkiasioitaan älylaitteiden avulla. Melkein yhtä moni hyödyntää niitä tiedonhankinnassa, seuraa niillä mediaa tai käyttää niitä yhteydenpitoon. Useampi kuin kaksi kolmesta hoitaa myös sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyviä asioimisiaan älylaitteella. Melkein yhtä moni käyttää niillä viranomaisten verkkopalveluita. Vähintään joka toinen käyttää älylaitettaan matka- tai pääsylippujen ostamiseen verkossa tai käy sillä sosiaalisessa mediassa.

Mitä nuoremmasta henkilöstä on kyse, sitä luultavimmin hän hyödyntää älylaitettaan mihin tahansa kysymyksessä mainittuun tarkoitukseen. Mitä enemmän henkilöllä on muodollista koulutusta, sitä todennäköisemmin hän käyttää älylaitettaan monipuolisesti. Tämä ei kuitenkaan suinkaan tarkoita sitä, että iäkkäämmät tai vähemmän koulutetut jättäisivät tyystin käyttämättä omia laitteitaan. Valtaenemmistö 55–84-vuotiaista kokee osaavansa käyttää tietokonetta ja älylaitteita vähintään kohtuullisesti. Joka viides vastaaja kokee kuitenkin omaavansa melko huonot tiedot älylaitteista. Seitsemän prosenttia kertoi tuntevansa niitä erittäin huonosti. Iäkkäiden henkilöiden digituella on siis tarvetta jatkossakin.

SAMMANFATTNING

Undersökningen *På tröskeln till morgondagen* presenterar mångsidig information om de äldres förväntningar på framtiden, deras uppfattningar om vardagen och deras förtroende för olika institutioner. I undersökningen ställs också frågor om lycka och rädslor hos äldre samt till exempel hur digitala färdigheter påverkar belåtenheten med det egna livet.

Undersökningen *På tröskeln till morgondagen* genomfördes nu för sjunde gången. Verian (tidigare Kantar Public, TNS Gallup och Suomen Gallup Oy) har genomfört undersökningen på uppdrag av Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf. Projektet har finansierats av PIO rf:s medlemsorganisationer.

Undersökningen baserar sig på uppgifter om 965 personer som representerar den finländska befolkningen i åldern 55–84. Datan samlades in med brevenkät 17.3-30.5.2025. Enkäten genomfördes tvåspråkigt på finska och svenska. Svarsprocenten (35 %) var på samma nivå som föregående gång 2022.

Nästan var femte finländare i åldern 55–84 år har varit medlem i en pensionärsorganisation eller deltagit i en sådans verksamhet. Närmare var tredje person i åldersgruppen kan i framtiden tänka sig att delta i pensionärsorganisationernas verksamhet. Var tionde har konkreta planer på att delta.

Aktivt och mångfaldigt påverkansarbete önskas av pensionärsorganisationerna

Pensionärsorganisationerna anses vara nyttiga för de äldres välfärd och deras krav uppfattas huvudsakligen inte som orimliga. Å andra sidan kräver majoriteten av 55–84-åringarna att pensionärsorganisationerna bör vara aktivare och aggressivare i sitt påverkansarbete. Ganska många anser också att organisationernas förmåga att främja pensionärernas intressen skulle kunna vara bättre.

Medlemmar som deltar i pensionärsorganisationernas verksamhet är mer övertygade än genomsnittet om att föreningarna främjar pensionärernas intressen på ett bra sätt. Jämfört med genomsnittet anser en större andel av medlemmarna också att pensionärsorganisationerna har en betydande inverkan på samhället.

Majoriteten av 55–84-åringarna anser att det är bra med flera pensionärsorganisationer, eftersom pensionärerna har olika behov. Pensionärsorganisationerna borde enligt respondenterna särskilt koncentrera sig på att trygga social- och hälsovårdstjänster för äldre. Skyddandet av möjligheter att använda även andra än digitala tjänster anses som det näst viktiga uppdraget. Lägre beskattning för pensionstagare och tryggnad av pensionsförmånerna hör enligt 55–84-åringarna också till pensionärsorganisationers allra viktigaste uppgifter.

Majoriteten av de åldrande och av de som redan är äldre avvisar ett påstående om att pensionärernas intressen skulle beaktas alltför starkt i beslutsfattandet. Det här resultatet indikerar att de äldres röst bör höras starkare i det samhälleliga beslutsfattandet. Vilket förstärks av att majoriteten av respondenterna anser att äldre människor i nuläget behandlas som andra klassens medborgare och att det finns en hel del åldersdiskriminering i vårt samhälle.

Förväntningar på framtida pensioner och tjänster

Varannan som svarat på enkäten tror att vårt pensionssystem om tio år inte kommer att utgöra ett tillräckligt omfattande stöd för pensionärerna. Lika många antar att pensionerna kommer att sänkas betydligt jämfört med nuläget. Å andra sidan känner många människor trygghet inför framtida utsikter för sin egen pension.

Majoriteten av 55–84-åringarna förväntar sig att såväl välfärdsområdena, kommunerna som staten tar ett större ansvar för de äldre. Majoriteten yrkar på att de offentliga strukturerna ska bära det ansvaret. En klart mindre andel lägger ytterligare ansvar på de äldre själva, för att inte tala om deras barn eller andra nära anhöriga. Ännu färre personer tillskriver ansvaret på civilsamhällets organisationer.

Den dåliga tillgången till social- och hälsovårdstjänster visade sig vara det klart största problemet för de äldre. Pensionernas ringa storlek och ensamheten är också problem för många. Utöver de här upplevs brister i äldreomsorgens kvalitet och ekonomiska svårigheter som de största problemen.

Orsaker till oro i samband med åldrande

De vanligaste rädslorna i samband med åldrande är att bli sjuk och förlora förmågan att röra sig. Majoriteten av 55–84-åringarna uppgav att de är rädda för att det inte ska finnas tillgång till social- och hälsovårdstjänster tillräckligt snabbt när de behövs eller för att en närstående ska bli sjuk. Den ökade osäkerheten och otryggheten i samhället skrämmer också många.

Fler kvinnor än män är rädda för vilket som helst av de problem som behandlas i studien. Skillnaden mellan könen är som störst gällande oron för att en inte får social- och hälsovårdstjänster tillräckligt snabbt. Den ökade osäkerheten och otryggheten i samhället skrämmer också tydligt fler kvinnor än män.

Ensamhet oroar färre än genomsnittet av dem som lever med sin partner, medan en närståendes död oroar dem mer än genomsnittet. En närståendes död skrämmer dock mest dem som lever tillsammans med sin gemål och sina barn.

Ju äldre en person är, desto mer sannolikt är det att hen oroar sig för att förlora sin rörelseförmåga. Äldre är också mer rädda än yngre för att tjänsterna i allt högre grad kommer att flytta ut på nätet och att de riskerar att uteslutas från det digitaliserade samhället.

Av de globala hoten är det uppdelningen av världen i stormakternas intressesfärer som oroar finländarna i åldern 55–84 år mest. Klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är också orosmoment för de flesta. Varannan person i den här åldersgruppen är åtminstone något orolig för att Finland skulle bli angripet av en främmande makt. I nuläget upplevs det dock mindre oroande än för tre år sedan.

Källor till lycka och belåtenhet

De allra flesta personer i åldern 55–84 år anser sig vara relativt lyckliga och nöjda med sitt liv. De främsta källorna till lycka är god hälsa och välfungerande relationer. För en hel del människor är lyckokänslor också relaterade till intressanta hobbyer, avkoppling, vila och natur. Endast en av fem identifierar goda inkomster som en av de viktigaste komponenterna för lycka.

Digital funktionsförmåga ökar livstillfredsställelsen. Upplevelsen av att behärska digitala verktyg återspeglas i allmän tillfredsställelse, liksom möjligheten att aktivt använda olika nätbaserade applikationer. Personer i åldern 55–84 år är flitiga användare av smarta enheter. Mer än nio av tio personer äger en smarttelefon, och nästan alla som äger en använder den dagligen.

Smarta enheter används inte enbart ofta. De används också för många ändamål. Nio av tio använder smarta enheter för att sköta sina bankärenden. Nästan lika många använder dem för att samla in information, för att följa media eller för att kommunicera. Över två tredjedelar använder också en smart apparat för att sköta sina social- och hälsovårdstjänster. Nästan lika många använder dem för myndigheternas e-tjänster. Minst varannan använder sin smarta enhet för att köpa rese- eller entrébiljetter online eller för sociala medier.

Ju yngre en person är, desto mer sannolikt är det att hen använder sin smarta enhet för något av de i frågan nämnda ändamålen. Omfattningen av formell utbildning har en koppling till mångsidig användning av den digitala enheten. Detta betyder dock inte att äldre eller mindre utbildade människor skulle helt lämna sina digitala apparater oanvända. Merparten av 55–84-åringarna anser sig vara åtminstone lagom användare av datorer och smarta enheter. Var femte respondent upplever dock att de har ganska dåliga kunskaper om smarta enheter. Sju procent uppgav att de har mycket dåliga kunskaper om sådana. Det finns således skäl att fortsätta med digital handledning för äldre.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Huomisen kynnyksellä 2025

Huomisen kynnyksellä-tutkimus antaa monipuolista tietoa ikääntyneiden odotuksista tulevaisuutta kohtaan, käsityksistä heidän arjestaan ja luottamuksesta eri instituutioita kohtaan. Tutkimuksessa kysellään myös onnellisuudesta ja ikääntyneiden peloista sekä esimerkiksi siitä, miten digitaidot vaikuttavat vastaajien tyytyväisyyteen elämäänsä.

Tutkimuksen raportointi on jaettu kahteen osaan. Käsillä oleva raportti on tutkimuksen perusraportti, jossa verbalisoidaan ja visualisoidaan tutkimuksen päätuloksia. Raportin tehtävänä on jäsentää aineistoa ja johdattaa lukijaa diagrammien tarkasteluun ja omien havaintojen ja tulkintojen tekoon. Yksityiskohtaiset liitekuviot löytyvät verkkojulkaisuna osoitteesta www.eetury.fi tai sivun alareunan QR-koodin kautta.

Huomisen kynnyksellä-tutkimus toteutettiin nyt seitsemännen kerran. *Verian* (joka aiemmin tunnettiin mm. nimillä Kantar Public, TNS Gallup ja Suomen Gallup Oy) on toteuttanut tutkimuksen *Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n* toimeksiannosta. Hankkeen rahoittajina ovat toimineet EETU ry:n jäsenjärjestöt.

Aiemmat tutkimukset ovat vuosilta 2007, 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2022.

På tröskeln till morgondagen 2025

Undersökningen *På tröskeln till morgondagen* presenterar mångsidig information om de äldres förväntningar på framtiden, deras uppfattningar om vardagen och deras förtroende för olika institutioner. I undersökningen ställs också frågor om lycka och rädslor hos äldre samt till exempel hur digitala färdigheter påverkar belåtenheten med det egna livet.

Rapporteringen av studien är huvudsakligen finskspråkig, med en sammanfattning på svenska. Rapporten är uppdelad i två delar, varav den tryckta delen verbaliserar och visualiserar studiens huvudresultat. Syftet med rapporten är att strukturera materialet och få läsaren att granska diagrammen och göra egna iakttagelser och tolkningar. De mera detaljerade graferna hittas i en digital bilaga på www.eetury.fi eller via QR-koden längst ner.

Undersökningen *På tröskeln till morgondagen* genomfördes nu för sjunde gången. *Verian* (tidigare Kantar Public, TNS Gallup och Suomen Gallup Oy) har genomfört undersökningen på uppdrag av *Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf*. Projektet har finansierats av PIO rf:s medlemsorganisationer.

De tidigare studierna är från 2007, 2010, 2013, 2016, 2019 och 2022.

Liitekuviot löytyvät oheisen QR-koodin kautta.
Följ QR-koden för digitala bilagor.